

แบบเรียนเร็ว

เล่ม ๑, ๒, ๓

ด.จ. ๑๖ ราชบัณฑิตยสถาน

แบบเรียนเร็ว

เล่ม ๑, ๒, ๓

หนังสือชุดความรู้ภาษาไทย อันดับที่ ๒๙

แบบเรียนเร็ว

เล่ม ๑, ๒, ๓

ทำโดย กรมวิชาการ

สถาบันภาษาไทย

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสือชุดความรู้ภาษาไทย อันดับที่ ๒๙
แบบเรียนเร็ว เล่ม ๑, ๒, ๓
สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ
สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

© สงวนลิขสิทธิ์ กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๔๒
ISBN 794-268-8214

พิมพ์ที่โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา
๓๑๔-๓๑๖ ปากซอยบ้านบาตร บำรุงเมือง ป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐
โทร. ๒๒๓-๕๕๔๘, ๒๒๕-๗๔๕๑
นายปรกรณ์ ดันสกุล ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา ๒๕๔๒

๕๙๕. ๙๑๑ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ.

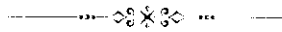
ก - บ แบบเรียนเร็ว เล่ม ๑, ๒, ๓ / สมพร จารุณัญ,
บรรณาธิการ. -- กรุงเทพมหานคร : สถาบันภาษาไทย
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๒.

๕๔๖ หน้า : ภาพประกอบ; ๒๑ ซม. -- (ชุดความรู้
ภาษาไทย; อันดับที่ ๒๙)

ISBN 974-268-8214

๑. ภาษาไทย - แบบเรียน, หลักภาษา. ๒. สมพร จารุณัญ.
๓. กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. สถาบันภาษาไทย.
๔. ชื่อเรื่อง. ๕. ชื่อชุด.

คำนำ

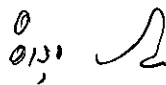

หนังสือ **แบบเรียนเร็ว** นี้ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงพระนิพนธ์ขึ้นสำหรับเรียนหนังสือไทย เมื่อครั้งทรงได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ โปรดเกล้าฯ ให้เป็นอธิบดีคนแรกของกรมศึกษาธิการ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงพระนิพนธ์ **แบบเรียนเร็ว** ขึ้นเป็น ๓ ตอน คือ เล่ม ๑ ตอนต้น สอนให้อ่านหนังสือ เล่ม ๒ ตอนกลาง สอนให้เขียนหนังสือ และเล่ม ๓ ตอนท้าย สอนให้แต่งหนังสือ และทรงนำไปทดลองใช้กับนักเรียนปรากฏว่าได้ผลดี คือนักเรียนเรียนรู้หนังสือไทยได้เร็วขึ้น จึงได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนใน พ.ศ. ๒๔๓๑

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้พิจารณาเห็นว่าหนังสือ **แบบเรียนเร็ว** ชุดนี้เป็นแบบเรียนสำหรับเรียนหนังสือไทยที่มีค่าและนับวันจะหาได้ยาก สมควรที่จะอนุรักษ์ไว้ จึงนำมาจัดพิมพ์และเผยแพร่ให้สถานศึกษา หน่วยงาน และบุคคลทั่วไปที่สนใจ ได้ศึกษาถึงความเป็นมาของแบบเรียนที่ใช้เรียนหนังสือไทย และนำไปใช้

ประโยชน์ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ได้รับอนุญาตจากมูลนิธิสมเด็จพระ
กรมพระยาดำรงราชานุภาพ และหม่อมเจ้าจงจิตรถนอม ดิศกุล
พระธิดา ในการจัดพิมพ์หนังสือนี้กรมวิชาการได้นำ เล่ม ๑ เล่ม ๒
และ เล่ม ๓ มาพิมพ์ไว้ในเล่มเดียวกัน โดยพยายามรักษาการจัด
เรียงหน้าหนังสือและการเขียนตัวหนังสือตามที่ได้พิมพ์ไว้แต่เดิม รวมทั้ง
ได้นำพระประวัติของสมเด็จพระ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ซึ่ง
นายบันเจิด อินทุจันทร์ยง และนางสาวสมพร จารุณี เป็นผู้เขียน
มาพิมพ์ไว้ด้วย

กรมวิชาการขอขอบคุณมูลนิธิสมเด็จพระ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ และหม่อมเจ้าจงจิตรถนอม ดิศกุล พระธิดา และนายบรรเจิด
อินทุจันทร์ยง กรรมการมูลนิธิ ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกในการ
ดำเนินงานเป็นอย่างดี รวมทั้งขอขอบคุณผู้มีส่วนให้การจัดพิมพ์
หนังสือนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีไว้ ณ โอกาสนี้

(นายอำรุง จันทวานิช)

อธิบดีกรมวิชาการ

๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๒

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(๕)
พระประวัติสมเด็จพระยาธรรมาธิปไตย	(๙)
แบบเรียนเร็ว เล่ม ๑	๑-๒๐๔
แบบเรียนเร็ว เล่ม ๒	๑-๑๕๑
แบบเรียนเร็ว เล่ม ๓	๑-๑๑๕

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาตำราจรรยา

พระประวัติ

สมเด็จพระยาตำราจราชานุภาพ

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาตำราจราชานุภาพ เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ และเจ้าจอมมารดาชุ่ม สกุโลโรจนดิศ ประสูติในพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๐๕ ได้รับพระราชทานนามว่า พระองค์เจ้าดิศวรกุมาร เมื่อเจริญวัยได้ทรงเรียนภาษาไทยชั้นต้นกับ คุณแสงและคุณปานซึ่งเป็นราชินิกุล ในพระบรมมหาราชวัง ทรงศึกษา ภาษาบาลีในสำนักพระยาปริยัติธรรมธาดา (เปี่ยม) และหลวงธรรมานุวัตติ จานง (จ้อย) ทรงศึกษาภาษาอังกฤษในโรงเรียนหลวงกับมิสเตอร์ฟรานซิส ยอร์ช แพตเตอร์สัน

เมื่อเจริญพระชนม์ได้ ๑๓ ชันษา ใน พ.ศ. ๒๔๑๘ ได้ทรงผนวช เป็นสามเณร ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และเสด็จไปจำพรรษา ณ วัด บวรนิเวศวิหาร เมื่อลาผนวชแล้วทรงสมัครเข้าเป็นนักเรียนนายร้อย

แบบเรียนเร็ว

ทหารบก ทรงสำเร็จการศึกษาเมื่อพระชนมายุ ๑๕ ชันษา ได้รับพระราชทานยศนายร้อยตรีทหารมหาดเล็กบังคับกองแถวรง ต่อมาอีก ๒ ปี ได้เลื่อนยศนายร้อยโท และได้รับโปรดเกล้าฯ ให้เป็นผู้บังคับการทหารม้าในกรมทหารมหาดเล็ก และในปีเดียวกันได้รับพระราชทานยศเป็นนายร้อยเอก ราชวงศ์จักรีประจำพระองค์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใน พ.ศ. ๒๔๒๓ ได้รับพระราชทานเลื่อนยศเป็นนายพันตรี ผู้สนองพระบรมราชโองการ ว่าการกรมทหารมหาดเล็ก และใน พ.ศ. ๒๔๒๔ โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายไปสังกัดกรมทหารปืนใหญ่ ซึ่งเรียกกันในสมัยนั้นว่ากรมกองแก้วจินดา ดูแลการซ่อมบำรุงปืนใหญ่ ใน พ.ศ. ๒๔๒๕ ได้ทรงผนวชเป็นพระภิกษุ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และเสด็จไปจำพรรษา ณ วัดนิเวศธรรมประวัติ บางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในระหว่างที่ทรงผนวชอยู่นั้น ทรงเห็นการศึกษาเล่าเรียนของเด็กนักเรียนในขณะนั้นไม่สู้ได้ผล เนื่องจากเด็กมีเวลาเรียนหนังสือต่อเนื่องกันในระยะเวลาสั้น เพราะต้องไปช่วยพ่อแม่ทำงาน ทำให้อ่านหนังสือได้ช้า จึงทรงแต่ง ‘แบบเรียนเร็ว’ ขึ้นเล่มหนึ่ง ให้ครูทูลองใช้สอนเด็ก ปรากฏว่าได้ผลดีขึ้นกว่าเดิม

ใน พ.ศ. ๒๔๒๘ ได้รับพระราชทานยศเป็นนายพันโท ดำรงตำแหน่งผู้บังคับการทหารมหาดเล็ก ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายไปเป็นเจ้ากรมแผนที่ ซึ่งเป็นกรมจัดตั้งขึ้นใหม่ ทรงปฏิบัติงานเป็นที่พอพระราชหฤทัย จึงได้รับสถาปนาให้ดำรงพระอิสริยยศเป็น ‘กรมหมื่นดำรงราชานุภาพ’ ใน พ.ศ. ๒๔๒๙ และได้เป็นผู้บัญชาการทหารบก ต่อมาได้รับพระราชทานยศเป็นนายพลตรี ใน พ.ศ. ๒๔๓๑

ใน พ.ศ. ๒๔๓๒ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้จัดระเบียบการปกครองขึ้นใหม่ ให้นำหน่วยราชการขยายงานจากระบบจตุสดมภ์เป็นกรมกองต่างๆ มีอธิบดีเป็นผู้ดูแลบังคับบัญชางานและโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายกรมหมื่นดำรงราชานุภาพจากฝ่ายทหารไปดูแลงานพลเรือน ให้เป็นผู้กำกับกรมธรรมการ และโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนขึ้นเป็นอธิบดีกรมศึกษาธิการเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๓ ในระยะนี้ ได้ทรงวางหลักสูตรการศึกษา การเรียนการสอนให้เป็นแบบทันสมัยยิ่งขึ้น ทรงนำ ‘แบบเรียนเร็ว’ ที่ทรงแต่งไว้แต่เมื่อครั้งทรงผนวชมาจัดพิมพ์ขึ้นใช้เป็นแบบเรียนของกรมศึกษาธิการเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๓ แบบเรียนเร็วนี้มี ๓ เล่ม คือ เล่ม ๑ ตอนต้น มุ่งสอนให้เด็กอ่านหนังสือออกได้เร็ว เล่ม ๒ ตอนกลาง มุ่งสอนให้เขียนหนังสือได้ถูก เล่ม ๓ ตอนท้าย มุ่งสอนการใช้คำและเขียนคำให้ถูกต้อง หนังสือแบบเรียนเร็วทั้งสามเล่มนี้ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพได้ทรงปรารภไว้ในหน้าแจ้งความตั้งแต่คราวพิมพ์ครั้งที่ ๑๐ ว่า

แบบเรียนเร็วเล่มทั้ง ๓ เล่มนี้ แม่ข้าพเจ้าเป็นผู้คิดเอง แต่งเอง แลได้ตรวจตราแก้ไขเอง แต่ก็ได้อาศัยเจ้าพนักงานในกรมศึกษาธิการเป็นผู้ช่วยอีกหลายคน คือหม่อมเจ้าประภากรและพระยารัษฎานุประดิษฐ์^๑ (หม่อมราชวงศ์เปี้ย) นี้ได้ช่วยมาก เล่ม ๓ เป็นของพระยารัษฎานุประดิษฐ์แต่งโดยมาก เพราะข้าพเจ้าทำไว้ได้หน่อยหนึ่งก็ต้องไปราชการประเทศยุโรป ได้มอบให้พระยารัษฎานุประดิษฐ์ทำต่อมาจนสำเร็จในเวลาข้าพเจ้าไม่อยู่นั้น

^๑ ต่อมาได้เลื่อนขึ้นเป็น เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี

แบบเรียนเร็ว

ในการสอนด้วยตำรานี้ ในชั้นแรกได้นำวิธีให้ขุนบัญญัติวรราช (รัตน)^๑ เป็นผู้สอน ในชั้นเมื่อได้ตั้งโรงเรียนเร็วได้ให้ขุนประสารอักษรพรรณ (เสงี่ยม) เป็นผู้สอน ต้องอาศัยความฉลาดและความหมั่นของผู้เป็นครูด้วยจึงสอนได้เร็ว

หนังสือ ‘แบบเรียนเร็ว’ ชุดนี้ได้ใช้สอนกันแพร่หลายมาจนถึงรัชกาลที่ ๗ และได้พิมพ์ครั้งสุดท้ายในปี พ.ศ. ๒๔๗๔ ซึ่งเป็นการพิมพ์ครั้งที่ ๒๔

ในระหว่างที่ทรงเป็นอธิบดีกรมศึกษาธิการ ทรงได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการจัดตั้งโรงพยาบาล และยังได้เสด็จเป็นราชทูตพิเศษไปยังทวีปยุโรป ประเทศอียิปต์ ตุรกี อินเดีย ฯลฯ เพื่อเจริญพระราชไมตรีและดูงานการศึกษา แต่เมื่อเสด็จกลับก็ต้องทรงย้ายจากงานการศึกษา มาดูแลด้านการปกครอง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราโชบายที่จะพัฒนาประเทศทางด้านการปกครองให้เจริญทัดเทียมนานาอารยประเทศ จึงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรมหมื่นดำรงราชานุภาพให้ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๕ นับว่าเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญมาก เพราะจะต้องทรงบริหารราชการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่คนทั่วประเทศต่างพระเนตรพระกรรณ ต้องทรงใช้ความสามารถและความรอบรู้ให้สมกับที่ทรงได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ระหว่างที่ทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ทรงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดระเบียบการปกครองภายในประเทศทั้งในส่วนภูมิภาค

^๑ ต่อมาได้เลื่อนขึ้นเป็น พระรัตนวราจารย์ (รัตน กลัมพากร)

และส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองประเทศมาจนถึงปัจจุบัน การปกครองส่วนภูมิภาค ทรงจัดระเบียบการปกครองเป็นระบบเทศาภิบาล โดยรวมหัวเมืองต่างๆ จัดเป็นมณฑล มีข้าหลวงเทศาภิบาลเป็นผู้บังคับบัญชาอยู่ในอำนาจของเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย และได้แบ่งเขตการปกครองย่อยลงเป็นจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน สำหรับการปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำคัญ ทรงริเริ่มจัดตั้งการสุขาภิบาลหัวเมืองขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๔๘ โดยเริ่มเป็นแห่งแรกที่ตำบลท่าฉลอม จังหวัดสมุทรสาคร เป็นการปูพื้นฐานการปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ราษฎร กรมหมื่นดำรงราชานุภาพ ทรงออกตรวจราชการไปตามหัวเมืองต่างๆ เพื่อหาทางบำรุงท้องที่และหาทางแก้ไขข้อบกพร่อง กับเลือกสรรคนดีไปปกครองท้องที่ ได้ทรงตั้งกองตำราวจุฑารักษ์และทรงจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดผู้ที่จะเข้าเป็นตำราวจุฑารักษ์ กรมหมื่นดำรงราชานุภาพได้ทรงงานด้วยความวิริยะอุตสาหะ สร้างความเจริญมั่นคงต่องานราชการในกระทรวงมหาดไทยเป็นอเนกประการ เป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นอันมาก เมื่อจะโปรดเกล้าฯ ตั้งหน่วยงานใหม่ก็มักจะทรงเริ่มที่กระทรวงมหาดไทย เช่น กรมป่าไม้ กรมแร่ กรมสาธารณสุข เป็นต้น และใน พ.ศ. ๒๔๔๒ ก็โปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนพระอิสริยยศเป็น ‘กรมหลวงดำรงราชานุภาพ’

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ได้รับพระราชทานโปรดเกล้าฯ เลื่อนพระอิสริยยศเป็น ‘กรมพระดำรงราชานุภาพ’ ทรงเป็นเสนาบดีว่าราชการกระทรวงมหาดไทยอยู่นานถึง ๒๓ ปี

ใน พ.ศ. ๒๔๕๗ เริ่มทรงมีอากรประชวร จึงได้กราบบังคมทูลขอลาออกจากราชการ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงขอให้รับเป็นเสนาบดีที่ปรึกษา และทรงแต่งตั้งให้เป็นสภานายกหอพระสมุดสำหรับพระนคร ในช่วงนี้สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงโปรดเกล้าฯ ให้เอาพระทัยใส่ทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศอย่างใหญ่หลวง ด้วยทรงสืบเสาะหาหนังสือโบราณต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องในพงศาวดาร วรรณคดี พุทธศาสนา ตลอดจนสรรพดาราต่างๆ มารวบรวมไว้ในหอพระสมุด ทั้งยังทรงให้ตรวจสอบชำระและให้พิมพ์เผยแพร่ด้วย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาอย่างมาก พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นเสนาบดีกระทรวงมูรธาธรใน พ.ศ. ๒๔๖๖ และพระราชทานเลื่อนยศให้เป็นนายพลเอก จนเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. ๒๔๗๕ กระทรวงนี้จึงถูกยุบไป

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นกำลังสำคัญพระองค์หนึ่งที่ช่วยในราชกิจต่างๆ ทรงดำรงตำแหน่งอภิรัฐมนตรีและองคมนตรีใน พ.ศ. ๒๔๖๘ ทรงดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสภาใน พ.ศ. ๒๔๖๙ ทรงปฏิบัติราชกิจต่างๆ เป็นที่พอพระราชหฤทัย ทั้งทรงเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไป พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนพระอิสริยยศเป็น ‘สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ’ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้เกิดความผันผวนทางการเมืองในกรณีกบฏบวรเดช ทำให้พระราชวงศ์ต้องเสด็จออกไปประทับยังต่างประเทศ

สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ เป็นพระองค์หนึ่งที่ต้องเสด็จออกไปประทับยังเกาะปีนัง มาเลเซีย เป็นระยะเวลาถึง ๑๐ ปี จึงได้เสด็จกลับ ช่วงเวลาดังกล่าวได้ทรงจดหมายโต้ตอบความรู้ต่างๆ ทั้งทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปะ ขนบธรรมเนียมราชประเพณี และวัฒนธรรมไทย กับสมเด็จพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ลายพระหัตถ์ได้ตอบความรู้เหล่านี้ได้มีผลอย่างมหาศาลต่อการวรรณกรรม คือได้กลายเป็นขุมคลังความรู้ที่มีคุณค่ายิ่ง สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพได้เสด็จกลับประเทศไทยเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๕ อันเป็นระยะต้นของ สงครามมหาเอเชียบูรพา ได้ประทับที่ตำหนักวังวรดิศ ถนนหลานหลวง ในช่วง ๑ ปีสุดท้ายแห่งพระชนม์ชีพ และได้สิ้นพระชนม์ด้วยพระโรคชรา เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๖

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ องค์การยูเนสโก สหประชาชาติ ได้พิจารณาเห็นว่าสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพได้ทรงพระนิพนธ์งานวรรณกรรม สาขาต่างๆ กว่า ๘๐๐ เรื่อง ซึ่งมีผลเกื้อกูลเป็นประโยชน์แก่ชาวโลก อย่างมากมายเกินกว่าจะพรรณนาได้ครบถ้วน จึงประกาศให้เป็นบุคคลสำคัญของโลกในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปีแห่งพระประสูติกาล แม้สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพจะสิ้นพระชนม์ไปแล้ว แต่ผลงานทางด้านวรรณกรรมในสาขาต่างๆ ของพระองค์ท่านเป็นมรดกที่ทรงคุณค่ายิ่งทั้งแก่ชาวไทยและชาวโลก พระเกียรติคุณและพระปรีชาสามารถย่อมเป็นที่ประจักษ์ตราบชั่วกาลนาน

แบบเรียนเร็ว

เล่ม ๑

แบบเรียนเร็ว

สำหรับเรียนหนังสือไทย

เล่ม ๑

พิมพ์ครั้งที่ ๑๐

โรงพิมพ์ รัฐบาล

รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๙

แจ้งความ

หนังสือแบบเรียนเรีวนี้ ข้าพเจ้าได้ปรารถนาที่จะแต่งตั้งในรัตน-
โกสินทร ศก ๑๐๒ ในปีนั้นข้าพเจ้าบวชขึ้นไปจำพรรษาอยู่วัดนิเวศน์
ธรรมประวัติที่เกาะบางปิ่น ได้ช่วยจัดการอุปการะแก่โรงเรียนหลวง
ซึ่งมีอยู่ในวัดนิเวศน์ เห็นเด็กนักเรียนที่เรียนหนังสืออยู่หลายๆ ปี
ไม่มีใครจะรู้ได้เพียงไร ถ้ามอาจารย์ได้ความว่า เด็กตามหัวเมืองที่มา
ฝากเรียนหนังสือที่วัดได้มีเวลาเล่าเรียนไม่เต็มปี เพราะต้องไปช่วย
บิดามารดาทำนาล้างเลี้ยงชีวิตร่ปละหลายๆ เดือน แบบเรียนหลวงคือ
แบบมูลบทบรรพกิจ เป็นต้น ซึ่งใช้อยู่ในเวลานั้น จะต้องใช้เวลาเรียน
ไม่ต่ำปีหนึ่งจึงจะรู้ตลอดเล่ม เด็กเรียนได้เพียงครึ่งหนึ่งค่อนหนึ่งยัง
ไม่ทันรู้หนังสือ พอถึงฤดูนาต้องละไปช้านาน กลับมาก็ลืมเสียโดยมาก
จำต้องเรียนย้อนต้นบทวนขึ้นไปใหม่อีกคนละหลายๆ คราว ดังนั้น
เด็กจึงไม่มีใครจะรู้หนังสือได้เร็ว เมื่อได้ทราบความดังนี้ ข้าพเจ้าจึง
คิดเห็นว่าควรจะมีแบบเรียนอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งให้เด็กเรียนจบเล่มได้
แต่ภายในหกเดือนที่เป็นคราวเรียนในปีหนึ่ง มาปีใหม่ขึ้นเล่มใหม่
แลให้เรียนจบได้ในคราวเดียวเช่นนั้น จึงจะฝึกสอนเด็กตามหัวเมือง
ให้รู้หนังสือเร็วขึ้นได้มาก แลเมื่อคิดตรองถึงแบบเรียนนั้นต่อไป
เห็นว่าควรจะแบ่งวิธีสอนหนังสือออกเป็น ๓ ตอน คือ สอนให้เด็ก
อ่านหนังสือตอนหนึ่ง สอนให้เขียนหนังสือตอนหนึ่ง แลสอนให้แต่ง
หนังสือตอนหนึ่ง แต่ยังหาได้แต่งตำราขึ้นตามความคิดนี้ไม่

ครั้นเมื่อทรงพระกรุณาโปรดให้ตั้งกรมศึกษาธิการ แลโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้าเป็นอธิบดีคนแรกในกรมนั้นจึงได้แต่งแบบเรียนเร็วนี้ขึ้นตามความปรารถนาเดิม เพื่อจะสอนเด็กทั้งในกรุงแลหัวเมืองให้รู้หนังสือได้เร็วขึ้นกว่าแต่ก่อน แต่ยังไม่ไว้วางใจว่าจะเปนได้ดังความหมาย จึงได้ให้ลองสอนเด็กด้วยตำราที่ตั้งแต่ยังไม่ได้ลงพิมพ์ เด็กเรียนในห้าเดือนรู้ตลอดเล่มหนึ่ง อ่านหนังสือทั้งปวงได้หมด เห็นรู้เร็วได้จริงจึงได้ส่งลงพิมพ์ครั้งแรกใน คศ ๑๐๘ แต่ทำร้ายฉบับ แล้วตั้งโรงเรียนขึ้นที่บ้านของข้าพเจ้า ให้ชื่อว่าโรงเรียนเร็ว ใช้แบบเรียนนี้ทดลองในการสอนเด็กมาก ๆ อีกชั้นหนึ่ง ก็สอนได้เร็วดังมุ่งหมาย จึงได้นำแบบเรียนเร็วนี้ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย แลได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้ในโรงเรียนหลวงทั้งปวงแต่นั้นมา

แบบเรียนเร็วทั้ง ๓ เล่มนี้ แม้ข้าพเจ้าเป็นผู้คิดเองแต่งเองแลได้ตรวจตราแก้ไขเอง แต่ก็ได้อาศัยเจ้าพนักงานในกรมศึกษาธิการ เป็นผู้ช่วยอีกหลายคน คือ หม่อมเจ้าประภากร แลพระยาวิสุทธสุริยศักดิ์ (หม่อมราชวงศ์เปี้ย) นี้ ได้ช่วยมาก เล่ม ๓ เป็นของพระยาวิสุทธสุริยศักดิ์แต่งโดยมาก เพราะข้าพเจ้าทำไว้ได้หน่อยหนึ่งก็ต้องไปราชการประเทศยุโรป ได้มอบให้พระยาวิสุทธสุริยศักดิ์ทำต่อมาจนสำเร็จในเวลาข้าพเจ้าไม่อยู่นั้น ในส่วนการสอนด้วยตำรานี้ ในชั้นแรกได้แนะนำวิธีให้ขุนบัญญัติวรราช (รัตน) เป็นผู้สอน ในชั้นเมื่อได้ตั้งโรงเรียนเร็วได้ให้ขุนประสารอักษรพรรณ (เสี้ยม) เป็นผู้สอน ต้องอาศัยความฉลาดแลความหมั่นของผู้เป็นครูด้วยจึงสอนได้เร็ว

วิธีสอนแบบเรียนเร็วนี้ ผิดกับแบบที่ใช้มาแต่ก่อนอย่างหนึ่ง คือ แบบเรียนเร็วไม่ใช้วิธีสอนให้เด็กท่องให้จำได้ปากเปล่าเลย เพราะเห็นว่าการศึกษาที่ท่องปากเปล่า แม้ท่องได้คล่องก็มักจะไม่รู้ ได้เคยเห็นเด็กที่ท่องแม่งแม่มกคล่องๆ ถ้าเขียนคำในกงหรือในกมทาย ก็มักจะอ่านไม่ไคร่ออก จึงเห็นว่าการที่ท่องหนังสือไทยทำให้รู้เข้าไปเปล่าๆ สู้สอนด้วยความเข้าใจ ให้สังเกตเอาด้วยตาไม่ได้ แท้จริงการสอนอ่านหนังสือก็คือสอนให้รู้เครื่องขีดเขียนหมายแทนสำเนียงที่พูด ถ้าสอนให้รู้ว่าเมื่อเห็นเขาเขียนไว้อย่างนั้นให้อ่านว่าเช่นนั้น ก็เป็นพอแก่ความต้องการในขั้นสอนอ่านหนังสือ ส่วนการสอนท่องควรให้ใช้แต่ในอย่างอื่นซึ่งจำเป็นจะต้องให้จำได้ปากเปล่า เช่น ท่องคำใช้ไม้ฉนวน หรือเล่าสูตรเลข เป็นต้น การท่องปากเปล่าจึงเป็นประโยชน์ ในที่สุดขอให้ท่านทั้งหลายเข้าใจว่า ข้าพเจ้าไม่ได้ถือว่า จะไม่มีแบบอื่นที่ดีกว่าแบบเรียนเร็วนี้ ธรรมชาติการโดยมากย่อมจะแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นได้เสมอ ข้าพเจ้าได้แต่งแบบเรียนเร็วขึ้นโดยความเข้าใจว่าดีกว่าแบบที่ใช้อยู่แต่ก่อนฉันใด หวังใจว่าท่านทั้งหลายผู้เอาใจใส่ในการเล่าเรียนจะช่วยแต่ง หรือช่วยแก้ไขให้มีแบบเรียนดียิ่งขึ้นกว่าแบบเรียนเร็วนี้ ให้เป็นประโยชน์แก่กุลบุตรทั้งหลายในกาลภายหน้ายิ่งขึ้นโดยลำดับฉันนั้น

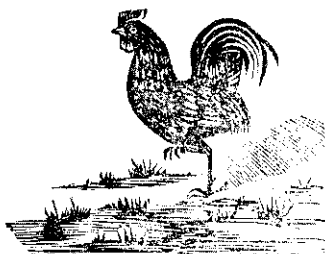
กรมหมื่นดำรงราชานุภาพ
ศาลาว่าการมหาดไทย กรุงเทพฯ
วันที่ ๑ เมษายน ร.ศ. ๑๑๘

แบบเรียนเร็วตอนต้น

สอนตัวพยัญชนะ

ก

ไก

ข

ไข่

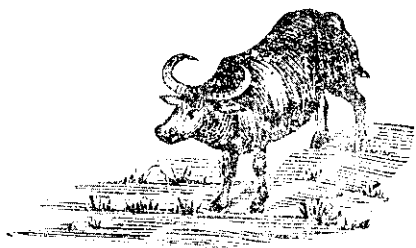
บ

ขวด

ค

ควาย

ค

คอ

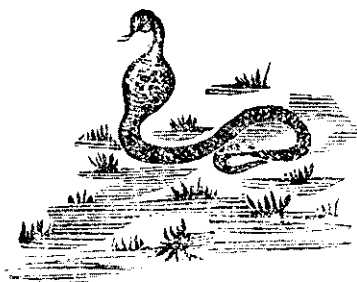

น

ระฆัง

ง

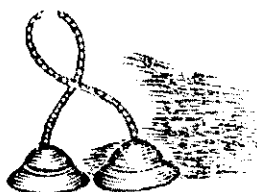
ง

จ

จ

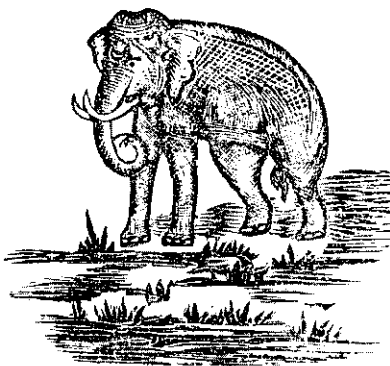
ฉ

ฉ

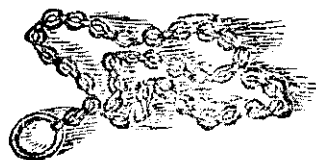
ช

ช้าง

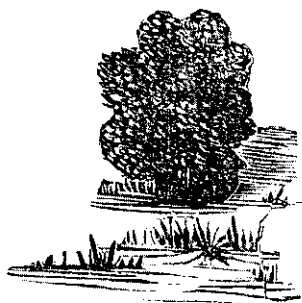
ช

ไช

ณ

ณอ

บ

ผู้หญิง

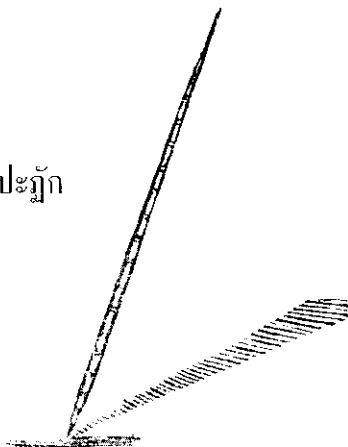
ชะ

ชา

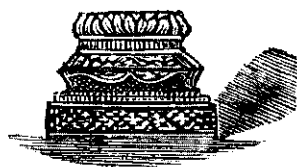

ปะ

ปัก

ง

งัน

ท

นางมณฑิ

ผ

ผู้เดิน

พ

เดิน

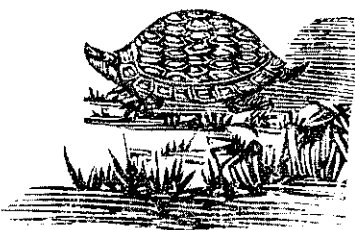
ค

เต็ก

ค

เต่า

ก

ถุง

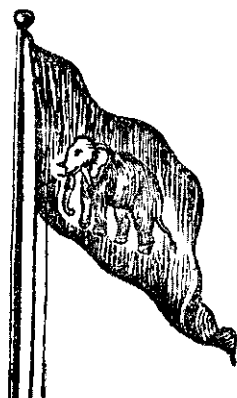
ท

ทหาร

ธง

ธง

หนู

หนู

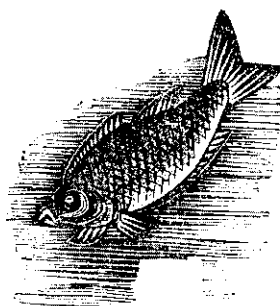
บ

ใบไม้

ป

ปลา

พ

พืช

ฝ

ฝ

ฟ

ฟ

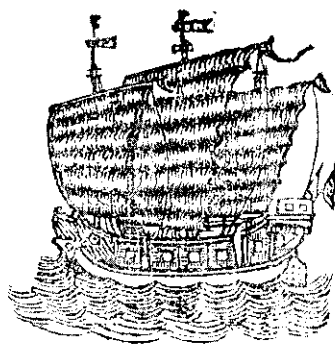
ฟ

ฟ

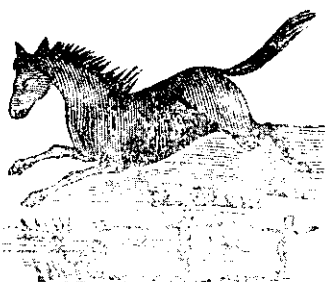
ก

สำเภา

ม

ม้า

ย

ยักษ์

โ

เรือ

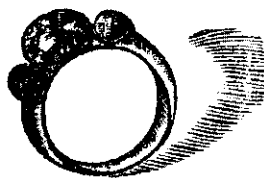
ค

คิง

ว

แหวน

ค

ศาลา

ช

พระพุทธรูป

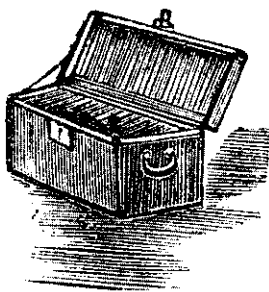
เสือ

เสือ

ห

หีบ

พ

พา

อ

อ่าง

ฮ

นกฮูก

พยัญชนะ

ก ข ข ค ค ฌ ง

จ ฉ ช ซ ฌ ญ

ฎ ฏ จ्ञ ฑ ฒ ณ

ด ต ถ ท ธ น

บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม

ย ร ล ว ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ

ท่ายัตถ์ปัญชะนะ

ก ฅ ฌ ฎ ฏ ฑ ฒ ณ

ข ด ถ ธ น บ ป ผ

พ ฟ ภ ม ย ร ฤ ล

ฦ ว ศ ษ ส ห ฬ อ

ฮ ฯ ะ ั า ำ ิ ี

ึ ื ุ ู ฺ ฻ ฼ ฾

มาตรากะกา

สอนอ่านบทที่ ๑

ะ	กะ	กะ	สะ	จะ	ปะ	ชะ	ระ	กะ	
า	กา	ขา	คา	งา	ชา	ตา	หา	ผา	
		ฟา	มา	ยา	วา	รา	ลา	สา	
อ	โก	ลิ	ติ	ปิ	ชิ	ริ	ลิ	มิ	พิ
อ	กอ	ด	ป	ฝ	ม	ล	ด	ร	ย
อ	กอ	ห	ช	อ					
อ	กอ	ค	ม	ถ	ล	ร	อ		
อ	กอ	ผ	จุ	ด	ต	บุ	ป	อ	ค
อ	กอ	พ	ย	ร	ห	ก	ฟ		

สอนอ่านบทที่ ๒

กา ตา มี ปู ดี ปี อา

สะ ขา ดุ ตี หี ฐ บี

ตาสา ปูนา ฐดู กะลา กะทะ

ตี่งู ตาลี่ ฝาภา มะลิ ฐปู

สาละพา มาดูนา มาหาตา ยาทามี

กาตี่งู ถี่ปูนา ฝาละมี ตาสาดู

มาดูปู ฝี่มีตี มีฝาภา ขาตาลี่

มะลิล่า นาตามี่ อามาดู ปีระกา

สอนอ่านบทที่ ๓

ะ	เกะ	เตะ	เปะ	เอะ	เระ	ละ	เกะ
เ	เก	เซ	เส	เห	เฮ	เก	เท
แะ	แกะ	แฉะ	แหะ	แชะ	แยะ	แปะ	
		แพะ	แหะ	แวะ	แสะ	แปะ	
แ	แก	แบ	แป	แพ	แล	แห	แช
โะ	โกะ	โละ	โปะ				
โ	โก	โถ	โป	โค	โอ	โฉ	โซ
เาะ	เกาะ	แฉะ	เงาะ	เคาะ	เพาะ	เกาะ	
อ	กอ	หอ	ทอ	คอ	รอ	ตอ	พอ
ัวะ	กัวะ	ฉัวะ	ฝัวะ				
ัว	กัว	ตัว	บัว	ฝัว	มัว	รัว	หัว

สอนอ่านบทที่ ๔

แพะ เตะ เซ แพ โถ แห โค

เงาะ คอ เพาะ วัว หัว แหะ แล

แบมี เฮฮา แลดู ถีโอ หัวแกะ เคาะฝา

หิวบัว เกะกะ ทะเลาะ มีแป ตะโก จำแฉะ

หิวเราะ ตามัว หูวัว มะลิ เวลา ตาเจาะ

ตอตะโก ตาตีแพะ หิววัวโต หิวเราะแหะ

หาอีแปะ แกะกะกะ แพะไซเซ แกะตัวโต

ตามีแป มาดูแกะ อาดูโถ เคาะหิวแพะ

เอะอะมา แวะมาหา อาตีผัวะ กาคีแกะ

ตาสีตามัว	อาชาวัสมา	แบมีชอปปู
ตากอมมีแป	อาหาอีแปะ	ตาแะดูแกะ
นาตาฉำแะ	ตาดีหัวเราะ	ตามีตี้ว
ตาโอตูเถ	เกะกะจะตี	งูมาตัวโต
ตาถีตาแะ	อามาดูนา	ตาโตถีขอ
อามาหาตา	ตาชาอามา	กาตีปูนา
นาตามีบัว	ตาดีมียา	อาหากะลา
ตาหาฝากา	นาตามีปู	ตาตีงูดุ
ตาสีมีแพะ	อาแลดูวัว	แกะตัวโตมา
วัวแลดูแกะ	ตาจะมาหายา	ตาจูดูกา
ตาสามิ่งอ	อาดูตาตี	ตาพาแะมา

สอนอ่านบทที่ ๕

เียะ	เกียะ	เงียะ	เฝียะ	เตียะ	เพียะ	
เีย	เกีย	เซีย	เลีย	เสีย	เมีย	เยีย
เือะ	เกือะ					
เือ	เกือ	เซือ	เจือ	เกือ	เรือ	เสือ
เอะ	เกอะ	เถอะ	เจอะ	เคอะ	เงอะ	เซอะ
เอ	เกอ	เจอ	เธอ	เรอ	เลอ	เออ
เใ	เกใ	ใจ	ได	ไน	ไบ	ไย
เไ	เกไ	ไซ	ซไ	ไป	ไฝ	ไร
เเ	เกเ	เเ	เงเ	เตเ	เตเ	เเ
เำ	เกำ	ขำ	คำ	งำ	จำ	ดำ

สอนอ่านบทที่ ๖

เรือ เสี่ย เสื่อ เจอะ เคอะ เจอ เธอ

ใจ ไร เงา เต่า คำ จำ ดำ

มะเขือ ใบชาดี จำปา ไนไห กะเชอ

อะไร ทำเตา เรือเสี่ย ตาดำ ไปเถอะ

ปีมะเมีย เราจะไป อาดีใจ เราจำคำ

ตาทำนา ใบชาดี เสื่อดูว์ เขาจะมา

ใบมะลิ เรือมีใบ เขาดูเงา หัวเตาไฟ

แพะปะแกะ ลาตัวโต ทำอะไร ใบจำปา

ตาดีดีเสื้อ	เราจะมาหา	เขาพาไปดู
ใบโพธิ์พา	เรือสำเภาโต	ตามาปีเถาะ
เขาไปไถนา	เรามาหาเขา	ปะเสื้อตัวโต

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๗

กะลาสี	ใบมะกา	ตะโกนา	ตาสาตุ
ตาจุม	ภูเขไฟ	เรืออะไร	แกะตัวเมีย
เขาพาไป	เราไม่มา	ปีมะแม	มะลายู
สาระภี	ลาซาเก	วัวปะเสื้อ	วัวตามี
ตาไปนา	งูมีตา	กาดี้แก	ใบกาแพ
อาหาปู้	เขาปะงู	ตาตุกา	เราดีใจ

เขาไปหา   มะละกอ   เราสี่ซอ   ปู่ทะเล
 นาฬิกา   เขาทำดี   เราไปเรือ   กอระกำ

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๘

เรือไฟเขาไปดี, เราดีใจ. ตาสีดู, แกดีตาข้า.
 เขาไปนา, เราจะไปกะเขา. งูดู, ตาดีแกดีงู.
 เรือสำเภามีเสาใบ. ใบมะกาทำยาดี. วัชชาเก
 โขเซมา. ตามีมีแป, แกไปเรือ. เขาทำนา,
 เราจะไปไถนา. เขาดีงูดู. ตาไปนา, จะมาหา
 เวลาใด ? ตาดีถั่วปนา ไปนาแก. เขามี
 ธุระอะไร, เราจะไป. เขาพาเราไปดูเรือไฟ

ในทเล. ตาโอมมา, เราไปหาแก. เราจะขอ
 ดึงไปทำยา. เขาถืออะไรมาในมือ ?

สอนอ่านบทที่ ๙

ตาดีมีแป, แกไปหาตาชำ, ไปปะตาชำเวลาไถ
 นาตัวเลอะเทอะ; ตาดีหัวเราะเยาะตาชำ,
 พอตาชำเอารั้วตัวโตมาไถนา, ตาดีเอามีแป
 ดีรั้วตาชำ, รั้วตาชำดูเตะเอามีแปตาดี. ตาชำ
 หัวเราะเยาะตาดีฮาฮา ! ตาดีเสียใจจะไปหา
 ยาทามีแป, ตาชำแกเอากะลามาเผาไฟกะยา
 ทามีตาดี; ตาดีมียาทามีแป, แกลาตาชำมานาแก.

เสื่อ

เสื่อ

ไซ

ไซ

เขา

เขา

โฉ

โฉ

ถั่ว

ถั่ว

สอนอ่านบทที่ ๑๑

ชา

ชา

ชา

เสื่อ

เสื่อ

เสื่อ

เขา

เขา

เขา

ไซ

ไซ

ไซ

ไส ไส ไส

ฝา ฝา ฝ้า

แส แส แส้

สอนอ่านบทที่ ๑๒

ผ่า ผ่า ข่า ส่า ฉ่า ข้า ถ้า ผ้า ห้า

ชี ฅี ฉี สี่ ชี สี่ ฐี ฌี ฌี ฐี ฌี

แผ่ แผ่ แส่ แห่ แห่ ถ่อ ส่อ ห่อ ห้อย

ถั่ว ขั่ว เขียว เขียว เสื่อ เสื่อ เสื่อ ไซ้ ฝៃ

ไส ฝៃ ไส ให้ ไถ่ เผา เข้า เहां

เข้า เผา ฉ่า ส่า ถ่า ห้า

สอนอ่านบทที่ ๑๓

ข้อมี้	ถั่วพู	ฉู่ฉี่	สี่เข้า	ให้เขา
กอไผ่	เสื้อผ้า	ผีเสื้อ	ไฟใจ	ไข่เหี้ย
ถ่อเรือ	ผ้าดำ	ผ้ามือ	กอลา	งูเห่า
งาช้าง	ห่อผ้า	ปูเสื่อ	ใส่เสื้อ	สู้ส้า
สู้เสื่อ	เข้าตู	สู้เขา	เสื้อเก่า	ไปถ้ำ

สอนอ่านบทที่ ๑๔

เขาเอาผ้ามาให้เรา.	เราจะให้เสื้อเขา.	เขามี
เรือไฟห้าลำ.	เรามีเรือใบสีลำ.	เขาไปตู
อะไรมา ?	ผู้ใดจะพาเราไป ?	เอาห่อผ้ามา

ให้เราที. เราจะเอาใบชาใส่กา. เขามาหาเรา,
 เขาจะถูอะไร ? จะเข้าไปในถ้ำทำไม ?
 จะไปขอไฟเขามาเผาป่า. ขอฝากมาให้เรา.
 เขาทำอะไรในกอไผ่ ? เขาให้ขี้มาขอใบชา
 ไปทำยา. ตาแกจะทำกำไลมีให้เรา. ขอให้เรา
 ไปที. เราจะไปดูเขาขี้วัว. จะให้เขาทำนาให้เรา.

อักษรกลาง ๙

ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ

สอนอ่านบทที่ ๑๕

ก ฎ ฏ

เกา	เก๋	เก๊า
เก	เก้	เก๊
แก	แก๋	แก๊
จู่	จู้	जू
ดำ	ด้า	ด๊า
เตา	เต๋	เต๊า

จะ	จ๊ะ
อะ	อ๊ะ
เกาะ	ก๊

สอนอ่านบทที่ ๑๖

ไกแจ๊ จู๊จี้ เก้าอี้ ซอฮู้ ไกอู

ไก่อ่า	ไก่อ่อย	กอไผ่	ไข่อ	ไฟไต้
เต้าหู้	บู้	จำไต้	จำจี้	ดู้
เจ้าชา	สะบ้า	บ่าบี้	ต้อต้อ	ตัวด้อย
ปั่วเปี้ย	ป้อแป้	ตาแก	กิดี้	ซิจ๊ะ

สอนอ่านบทที่ ๑๗

อาแกเอาไก่อ้อมาให้เรา. เราไปปะเต้าสี่ห้าตัว. ตาไต้
 ไก่อ้อมากี่ตัว? ป้าชา, อาให้ผ้าเก่าซ้ำ. เราทำดีปู้
 แกดูเอา. เขาขี่เรือโอไปหาปู. อาแกให้เบี้ยมา
 สี่ห้าตัว. เราจะไปต่อไก่อ่า. เรากไต้ไก่อ้อมา

แก้ตัว. มาดูตาบ้ำจี้แก้ตีพะะ. ตาใบ้มาหาอาชีจ๊ะ.

อักษรต่ำ ๒๔

ค ค ฌ ง ช ช ฌ ญ ท ฌ ฌ

ท ฌ ฌ พ ฟ ฌ ฌ ย ร ล ว ฟ ฮ

สอนอ่านบทที่ ๑๘

คา	ค่า	พอ	พ้อ
คู	คู่	ฟู	ฟู้
กา	ง่า	ทา	ท่า
ที	ตี้	ยา	ย่า

คา	ค่า	ค้ำ	พา	พี	แพ
เงา	เง่า	เง้า	ไฟ	ฟู่	ฟ้า
ช้า	ช้า	ช้า		แห่ะ	แหะ
ท่า	ท่า	ท้อ		คะ	คะ

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๙

ค่าเช่า	พ่อค้า	แม่ค้า	คู่ซี้	มัดำ
ไม้ค้ำ	โง่ง่า	ทำน้ำ	ท้อแท้	ไม้เท้า
แล่นเรือ	น้ำพุ	ยั่วเย้า	เร่ไป	ไร่นา
รำไร	เรือไล่	ดูแหะ	เข้าค้ำ	เข้าซี้

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๒๐

เราดูเขาขี่ม้ายำไส้ว.

ตาแก่แกถึไม้เท้าจะไปป่า.

เขาไปป่าหาไม้มาทำรั้ว. เขาเล่าว่าจะเข้ามาที่
 ทำน้ำ. เราจะไปดูน้ำพุที่ภูเข. เรือแม่ค้า
 เขามาในแม่น้ำ. ที่นาตาสีมีไร่อั่วระ. แหะ,
 เขาเอาค่าเช่านามาให้เรา. จะไปป่าหาไม้ไว้สู้เสือ.
 เราจะไปเฝ้าเวลาเช้า.

สอนอ่านบทที่ ๒๑

ตาโถไปป่าหาไม้ไผ่ใส่ตะเฆ่พามาค้าที่ท่าตะเภา.
 เวลาเช้าตาโถก็เข้าป่าหาไม้ไผ่, แกมมาต่อค้าๆ.
 เวลาแกมา, ถ้าแกไม่เมาเล่า, แกก็ใจดี. ถ้าแกเมา
 เล่าโซเซมา, แกดู. เขาไปดูแก, แกก็เอาไม้ไล่

ตีเขาฉะฉะ. ตาโถพอใจเมาเล่า; คำไม้ไผ่
 ได้กำไรมาเท่าไร แกก็เอากำไรซื้อเล่าเมาโซเซมา.
 พอเขารู้ว่าตาโถแกขี่เมา, เขาก็ไม่ขี่ไม้ไผ่
 ที่แกเอามา. ตาโถก็ไม่ได้กำไร; มีแต่
 ไม้ไผ่, ไม่รู้ว่าจะเอาไปทำอะไร. แกเสียใจ,
 แกก็ไม่ไปป่าหาไม้ไผ่ต่อไป. ต่อมาไม่ช้า,
 มีเรือตะเภาสีลำนาค้ำที่ท่าตะเภา; ตาโถไป
 แลดูตะเภาก็พอใจจะใส่เสื้อกะลาสีใช้ใบในตะเภา
 กะเขา. แกก็ไปในตะเภาขอเขาใส่เสื้อ
 กะลาสี. เขาให้เสื้อแก่ใส่แลเขาเอาแก้วไว้ใช้
 ในตะเภา. พอเรือตะเภาไปในทะเล, ตาโถ

ก็ไม่มีเล่าจะเมา. จะไม่ไปกะเขาก็ไม่ได้;

จำใจไปได้ห้าปี, เรือตะเภาเขาก็มาที่ท่าตะเภา.

ตาโลก็ลาเขาไปป่าหาไม้ไผ่ในป่ามาค้าต่อไป.

ที่นี้แกไม่เมาเล่า; เขาก็พอใจซื้อไม้ไผ่ที่แก.

แกก็ได้กำไรเอาไวใช้เมื่อแก่. แก่ไปหาไม้

ไผ่ไม่ได้. ก็ได้ใช้กำไรไวซื้ออะไรอะไรต่อไป.

สอนอ่านบทที่ ๒๒

เจ้าจำปาถ่อเรือเข้ามาในลำแม่น้ำเวลาเช้า. พอ

ปะเจ้าจำปามาที่กอไผ่จะหาไม้ไผ่ไปทำแพ; เจ้าจำปา

ดีใจเหหัวเรือแะเข้าไปหาเจ้าจำปี. เจ้าจำปี

ว่า “นี่เจ้ามาแต่เมื่อไร?” เจ้าจำปาว่า

“เรามาที่นี้สี่ห้าเวลา, พอน้ำไม่มีเรือเราโต

ไปไม่ได้ทำให้เสียเวลาไป, เมื่อหัวคำพายุมี่มา

พาเอาไม้ถ่อในเรือเราไปเสียในน้ำ.” เจ้าจำปี

แลๆ ดูก็หัวเราะหึหึ ! ว่า “เจ้ารู้ว่าพายุมี่มา,

เจ้าไม่เอาถ่อไว้ให้ดี.” เจ้าจำปีก็เอาไม้ไผ่

มาให้เจ้าจำปาสี่ห้าลำ. เจ้าจำปาได้ไม้ไผ่

ไปทำถ่อก็ดีใจหัวเราะแก็แก็อ. เจ้าจำปากี่ลา

เจ้าจำปีไปเรือ.

อาจารย์อธิบายวรรณยุกต์ไม้ตรี จัตวา ตรงนี้ซ้ำอีก

สอนอ่านบทที่ ๒๓

จะ กา แก จู เป้ เก เจ โต๊ะ โปะ
 จ่า เป้ เอ จี อ่า ปี่ อี เต่า
 เป้า เก้อ เจ้อ ป้อ ตัว ไป กี่ อี

สอนอ่านบทที่ ๒๔

กะเป้า ตาแป๊ะ ตาเก้า ทำก่อ ดูกำ ขาเป
 จะเอ้ ไปจะ ทำป้อ เจ้อเจ้อะ เจ้าโล่ เจ้สัว
 ทำโต๊ะ บ้าเป้อ จูจี แม่จ่า ตาปี เล่าโก๊

สอนอ่านบทที่ ๒๕

ตาแป๊ะแกให้อีแปะเรา. เราไปป่าปะตาเก้าที่กอไผ่.

ตาเก้า, มาซิ, มาดูเต่าในบ่อ. มา

ดูซิ, ตาเป้แกดำน้ำ. เรือโปะลำนี้ตาอีชี้มา.

เจ้, ตาแป๊ะอุ้มแกมาหา. กะเป่าใบนี้อาแกชี้มา.

พี่จ๋า, ตาถี้แกมาหา.

สอนอ่านบทที่ ๒๖

ตาป้อเอากะเป่ามาให้เรา. ตาดีเอาไม้ตีเท่าแก.

ตาแป๊ะแกต่อเรือโปะดี. เต่านี้นักอแกได้มา.

ตาเก้ามาว่าขอข้าว. ตาอีแกชี้ผ้ามาให้เรา.

ดูซิ, ตาจู้มาตีข้า. เราให้ตามีไปเอาตัวเสือ.

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๒๗

พี่เก่าใช้ใบเรือจะไปเกาะเต่า,   ไปปะตาแป๊ะตี
 เกาะเสาเรือโป๊ะที่ในทะเล.   ตาแป๊ะตีไม่มีสติ
 ได้แต่ โอ้ย่า ! โอ้ย่า !   พี่เก่าเขาก็แะเรือไป
 พาดตาแป๊ะตีมา.   ตาแป๊ะตีแกล่ล่าว่าแกลมาเรือ
 ตะเภาชื่อ   “เต้าจี้,”   มาปะพายูเสียเรือตะเภา,
 แกได้แต่ไม้ขาโต๊ะเกาะมา.   พอปะโป๊ะแกก็
 เกาะเรือโป๊ะไว้.   แกมีแต่ตัวมาในกะเป่าสี่ตัว,
 อะไรอะไรไม่ได้มา,   พี่เก่าเขาก็ให้เสือให้ผ้าแก.

ตาแป๊ะตี๋แกใจดี,   เราไปหาแก,   แกหัวเราะ,
 ว่าอะไร   “อู๋ อี้ จู จี้”   ไม่เข้าใจ.   เมื่อเช้าตา
 ไปเฝ้าแป๊ะจะมาจ๊ะเอ๋กะตาแป๊ะตี๋,   ตาแป๊ะตี๋แก
 ก็หัวเราะเสีย,   แกก็ไม่จ๊ะเอ๋กะตาไป,   ตาไปก็
 แก้อไป.   เขามาเล่าว่าตาแป๊ะตี๋แกลาพี่เก่าไป
 หาเจ๊สัวกั๋ว.   เจ๊สัวกั๋วให้ตาแป๊ะตี๋ไปในเรือ
 ตะเภาแต่เช้า.   จะไปที่ใดเขาก็ไม่รู้.

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๒๘

นา	หนา		หนา	หนา	หนา
มี	หมี		หมี	หมี	หมี

ไว	ไหว		ไหว	ไหว	ไหว
เมา	เหมา		เหมา	หม่า	หม้อ
เย	เหย		เหย	เหย่า	หญ้า

กา	ก่า	ก้า	ก๊า	ก๋า
คา	ข้า	ค้ำ	ค๊า	ค๋า
	ข้า			
ไล	ไล่	ไล่	ไล่	ไล่
	ไล่			
ไน	น้า	น๊า	น๊า	น๋า
	น้อ			
	น้า			
	จะ	จะ	จะ	จะ

ชะ	คะ	คะ	คะ
หนะ	หะ	หะ	หะ
ฉิ	ชี	ชี	ชี

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๒๙

กอหญ้า	หน้าตา	หมาจู้	บุหงา
หย่าเหม่อ	ดีหมี	หวิหัว	บุหรี
มาหรี	ยาหมี	หัวหมู	แม่หนู
สำเหร่	ตาเหล่	ว่าเหว่	หน้าเหย
แะแะ	ไปไหน	ผ้าไหม	เจ้าคะ
ไฟไหม้			
น้ำไหล	ได้จ๊ะ	ตาไหล	เหลาะแหละ
ตาหมอ			

หม้อยา   หน่อไม้   ชีชะ   ดูเหว่า   เกาเหลา
 ตาหล้า   แ่นะนะ   ดูดู   แหะหน้า   ป่าจะ

สอนอ่านบทที่ ๓๐

เราไปปะเขาส่าหฺมดูไม่ได้.   ผ้าดำนี้ราคาหลา
 สะเท่าใด ?   ตาชีผ้ากำมะหยี่มาแต่ไหน ?   มาซิ,
 มาดูแหนในบ่อน้ำ.   บุหรีสี่โหลเราจะให้แก่
 ตาหล้า.   แม่หนูไปซื้อปูที่ไหนมา ?   เจ้าไปซื้อ
 ไหมดำมาให้เรา.   ตาหมอดีถืหม้อยาไปไหน ?

สอนอ่านบทที่ ๓๑

เราไปป่าปะหฺมป่าสี่ห้าตัว.   ตาหลอชีม้ามหาตาดี,

ตาแก้ว “ดูเหว่มาที่กอไผ่.” ตาหำถืห่อผ้า
 ไปไหน ? หมาดำตัวใหญ่เข้าไล่เหื้อ. บุหรี
 นี่ชี้มาแต่ไหน ? ข้าจะไปชี้ข้าที่สำเหร่.
 เราไปป่าหาปูปะหมูป่า.

สอนอ่านบทที่ ๓๒

หนูหล่อพ่อเขาพาไปดูหมีที่นาตาหมอหลอ. ตาหมอ
 หลอแกก็เล่าให้รู้ว่า หมีแกดูได้มาใหม่ใหม่.
 หนูหล่อไม่เชื่อแก, เอาไม้เข้าไปแหย่หมี.
 หมีดุโผมา, หนูหล่อหนีหมีมาปะทะไม้.
 ขาหะเหวอะไป. ตาหมอหลอแกทำยาให้ทา

แต่หนูหล่อไปไหนไม่ได้แก้เวลา. พ่อเขาก็ว่า
 แก่หนูหล่อให้รู้ตัวว่า “ที่นี้ที่เสือหุบหมีหุบหยาให้
 เข้าไป. ขาหะเท่านี้พอหายาหาได้ ถ้าไม่
 ดำที่ตาหรีหู, ก็เลยเสียตาเสียหู; หายาอะไร
 มาทาตาหาหุให้ดีไม่ได้แท้ๆ.” หนูหล่อ,
 พ่อว่า, ก็เข้าใจว่าพ่อจะว่าให้ตัวดี; ที่นี้ที่ไหน
 มีหมีดุหรีมีเสือดุหมาดุงดู, หนูหล่อก็ไม่เข้าไป.
 หนูหล่อดีจำคำพ่อไว้ได้.

อักษรควบ

สอนอ่านบทที่ ๓๓

ชำ ชำ | ชำ ชำ ชำ

เขา	เข้มา		เข้มา	เข้มา	เข้มา
กา	ก้ลา		ก้ลา	ก้ล้	ก้ล้
เท	เท้ล		เท้ล	แซ้ง	แซ้ง

แซ้เนะ	ช้ยะ	เข้ย่า	แซ้ยะ	ส้ระ	ส้ละ
ก้ลา	ก้ล้	เต้าต๋นุ	ม้ลิ	ไต้ล	ปล้า
เค้ยอ	ช้หนี	เท้ล	ร้้าแท้ย	แซ้ง	เรื้อช้ล้า
พม่า	ทลู้	เท้ลาะ	เช้นาะ	พยุ	ส้วะ

สอนอ่านบทที่ ๓๔

เขาไปป่าปะช้หนีห้หัว.

เขาใช้เรื้อช้ล้าไป

นาเขา.   ไปเทลพยุมาข้าเสียใจ.   จะไปไหน

หย่าไถ่ให้ข้าเหลือ.   เราจะให้กาไถ่แลก

ตาหล้า.   เขาไปหาปูແສ່ມในเทล.   เราไปเรือ

ปะส่วะในแม่น้ำ.   พม่ารำแท้ยไม่แลดู.

สอนอ่านบทที่ ๓๕

ตาแก้วาโบส่มีเขากัทำยา.   ม้าตัวนี้ขี่เขย่า,

เราไม่ขี่.   เรือทุล,   น้ำไหลเข้ามา.   ไก่อตัวนี้

ตีชนะไก่อตามี.   ตาถี้แกเทลละกะตาดี.   ตาดี

ไปหาปูในเทล.   ตามีแกมาหาตาดีเสมอ.

อาเอาโบส่มาข่า.   ป่าไปหาโบส่ตามาทำไม ?

ตาโป้หยู่ที่ท่าเซ่มา,   ขาแกเป่ทำอะไรไม่ได้,
 แต่แกเป่ปี่ชวาคี.   ถ้าตาโป้เป่าปี่ชวาที่ไร,
 ก็มีผู้พอใจมาดูตาโป้;   แลหาอะไรอะไรมาให้
 ตาโป้หยู่เล่นม่อ ๆ.   หยู่มาเวลาเข้าตาโป้หาปี่ชวา
 ได้,   แกก็ไปในป่าส่มอ.   ขาแกเป่,   จะไป
 ดี ๆ กะเขาไม่ได้;   แกได้แต่ถืไม้เท้าแข่ยะ
 แข่ยะไป.   แกไปในป่าส่มอ,   แกแล ๆ ดูปะ
 ตอส่มอ,   แกก็เอาขาเป่แหละไว้ที่ตอส่มอ;   แก
 เอาปี่ชวามาเป่า.   แกเป่าไปไม่ช้าเท่าไร,   เจ้า
 ชนที่หยู่ในป่าส่มอรู้ว่าตาโป้เป่าปี่ชวา;   ชนนี้

ก็ไต่เถาสล่บ้าจะมาดูตาโป.   ตาโปไม่รู้ตัว,   ช่นี
 ก็เขย่าเขย่าเถาสล่บ้า,   ตาโปเผยหน้าแลไปปะ
 ช่นี;   ตาโปเงื่อไม้ทำท่าจะปาช่นี,   ช่นีก็หนี
 ไป.   พอโบส่มอแปะมาที่ในตาตาโป,   ตาโป
 แกรู้ตัวว่า   “อ้อ ! เราเสียทีที่เราไม่ดู,   ถ้าที่นี้
 จะเป่าปี่ที่ไหนเราจะดูเสียให้ดี.   ถ้าเราไม่ดู
 ให้ดีเราก็กจะไม่เป่าต่อไป,”   ตาโปแกก็ไป
 ที่หยุดแก้ท่าเข้มา.

สอนอ่านบทที่ ๓๖

หนูเหลในตาเหลเขาถ่อเรือชล่าไปท่าแล่ม.   จะ

ไปหาไม้แสม.   พอแลไปปะตอไม้แสม,   หนู
 เหล็กเอาจีไปเยื่อไม้แสม.   แต่หนูเหลไม่ได้ถี
 อะไรไว้ให้ตี.   เอาจีเยื่อไปเยื่อมาพอดัวหนู
 เหลเผือกก็ถล่ำไปในเรือขล่ำ,   ตอไม้แสมที่ตัว
 หนูเหล็กก็ไปปะทะเข้ากะไม้ถ่อ,   เรือเหไป,
 ไม้ถ่อมาตีแฉะเข้าที่ตาเหล็กหนูเหล็ก,   หนูเหล็ก
 เอาจีแปะตาเหล็กไว้.   ถ่อเรือมาหาแม่,   เล่า
 กะแม่ว่า   “ไม้ถ่อตีแฉะเข้าที่ตาเหล็ก.”   แม่
 ก็ว่า   “ไฮ้ !   เจ้านี้ทำอะไรมีแต่เหม่อในตา
 ไม่ดูไม่แล,”   แม่ก็เอาใบไม้มาขี้เอาจี
 ทาให้.   หนูเหล็กได้ยาทาตาเหล็กก็ดีใจ   ว่า

กะแม่ว่า “ทีนี้ทำอะไรจะไม่เหม่อต่อไปละ.”

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๓๗

มีเขาใหญ่อยู่ในป่า. ถ้ำที่ในเขาใหญ่โต. มี
 ตาแก่ชี่ตาหลี่, แก่อยู่ในถ้ำ. แลแกมีนาอยู่
 ห้าไร่ที่หน้าเขา. ถ้าวเวลาแก่จะไปทำนา, แก
 ให้เมียแก่อยู่เฝ้าถ้ำ; แลแก่ใช้ให้วัวไถนา.
 ถ้าวเวลาแก่ไม่ทำนา, แกก็มาอยู่ในถ้ำกะเมียแก่.
 เมียแก่ชี่หย่า, แลแกมีหมาดูอยู่สี่ตัว ไว้เฝ้า
 วัวที่นาแก่. เมื่อเราไปที่นา, จะไปขอ
 ใบโสนแก่. เราแลหาไม้ปะแก่. ปะแต่หมา

หยุดที่นา, เราจะเข้าไปเอาใบโสนก็ไม่ได้;
 เราก็ก่อไปหาที่นาตาหลี่, ก็ไม่ได้ใบโสน.

อักษรกล้ำ

สอนอ่านบทที่ ๓๘

ชระ	ชรุ	กระ	กรุ	เกราะ	เกรอะ
ไกร	กรู	ตรา	ตรี	เตร	ปรุ
ปรอ	ครุ	ครู	ครัว	ไคร	แคร
ขลา	แผล	ผลัวะ	แผละ	ผลอ	ไผล
เกลา	กลี	ไกล	กล้า	ปลา	ปลี
ไคล	พลู	เพลี่ย	ไฟล	ไฟล	เพล

ขวา เขว แหวะ ไกว กว่ำ คว่ำ

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๓๙

มีขวา   ไหว้เขว   แหวะผ่า   เผลอไป   โง่เขลา
 แผลผี   ใส่เกราะ   เข้ากรู   ใจกล้า   มาใกล้
 ไปไกล   ตะกร้า   ตะกร้อ   กรูไป   เกรไป
 ไกลเกลี้ย   ใบมะเกลือ   หัวปลี   ใบมะกล่ำ   เป่าแตร
 ไปไกล   ใครมา   ไปหาครู   จะใคร่ได้   ใบพลู
 กะเพรา   พราโต้   ผ้าแพร   ปลาเสือ   ตะไคร้
 ขาเพรีย   พร่ำว่า   ที่เปราะ   ไพ่ผู้ดี   พระเกล
 ใจกล้า   เหงื่อไคล   คร่ำคร่า   ปล่าเนื้อ   ไหว้พระ

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๔๐

ตาดีแกซึกลิ้มมาให้เรา. เกลื่อนี้เขาซึ้มมาแต่ไหน ?

ตากล้าจะไปกะเรา, ก็ไป. อาซา, เจ้าพลุมา,

ไม่ซึ้หรี ? อาเอาตะไคร้มาให้ตา. ตาแกถืพร้า

ไปในป่า. เขาหยุ่ป่า, เขาไม่ใคร่กลัวเสือ. ตามี

ไปซึ้ปลามา. เขาไปหาหัวคัล้ามาทำยา.

สอนอ่านบทที่ ๔๑

ที่ป่าไกลมีเสือดุ. ที่นี้เปราะะ, เราไม่ไป. ใบขลุ่นี้

ตาแกจะทำยา. ตา, เมื่อกี้ใครมาหา ? ตามาไป

หาใบไกรมา. เมื่อเข้านี้ใครซึ้ปลามาให้เรา ?

ผ้าแพรนี้ซื้อที่ไหน ? ที่ใกล้ใกล้นี้ก็มีเสื้อ.

สอนอ่านบทที่ ๔๒

ตามีไปเอาตะกร้ามาดู. นี่ใครมาเอาหัวปลีไป ?
 หนูกล่ำมาทำไม ? เมื่อกี้ว่าอะไร, เราเปลวไป ?
 ตาถี้พริ้งได้จะไปไหน ? ตาแกทำมากกว่าห้าปี.
 เขารู้ไปดูอะไรหนอ ? ตาสีเอาครุมาใส่ผ้า.

สอนอ่านบทที่ ๔๓

เมื่อเราจะมานี้, เราปะผู้ใหญ่. เขาเล่าว่า, ตา
 แก่แกทำนาอยู่ที่ป่าไกล; เมื่อเวลาแกทำนา,
 แก่ใช้ให้วัวไถนา, วัวแกมีสี่ตัว, ตัวสี่เทาเทา,

ใช้ไถนาได้ดีกว่าวัวที่มีหญ่. นาแกมีหญ่ห้าไร่.

เวลาเช้าแกไปทำนาเสมอ. แกมีหมาไว้เฝ้าวัว,

แลเฝ้านา. เมื่อเขาดูแกไถนา, แกเล่ากะเขา

ว่า, เมื่อกี้นี้มีเสือปลามาที่นาแก; แกเอาไม้ไผ่

ลำใหญ่ไล่ตีเสือปลา, เสือปลาหนีแกเข้าป่าไป.

ป่าใกล้ที่แกหญ่, มีไก่อ่ป่า, มีชน้, แลหมูป่า.

เนื้อ, ม้า, งูก็มี; เหลือที่จะจำไว้ได้ว่า

มีหญ่กี่ตัว. ที่บ่อน้ำต่อป่าที่แกหญ่ไป, แกว่า

มีปูปลาแลเต่าหญ่ในบ่อ. น้ำที่ในบ่อใสดี; ถ้า

เวลาแกไม่ได้ทำนา, แกขี่วัวไปดูเสมอ. ถ้า

เราไม่มีธุระอะไร, เราจะขี่วัวไว้ขี่ไปดูที่นา

ตาแก่, แลไปดูป่าที่ใกล้กะหาตาแก่ให้เล่น.

สอนอ่านบทที่ ๔๔

น้ำแกมีไก่อูเก๋ตัว; ตัวผู้ห้าตัว, ตัวเมียสี่ตัว,
 ไก่อูแจ้ไก่อูตะเภาแกก็มี. แลแกมีบ่อน้ำ, ที่
 บ่อน้ำมีปลากระแห, ปลาเสือ, ปลาหมอ, ปูแล
 เต่าก็มี. เมื่อสี่ห้าเวลานี้, แกไปชี้วัวมาเก๋ตัว
 ชี้นำมาสี่ตัว. นำแลวัวที่แกชี้มานี้, แกให้พา
 ไปไว้ที่นา. เวลาแกจะมีธุระไปที่ใด, แกก็
 ไขให้เขาไปพามำมาแต่นา. ถ้าเวลาหนานา,
 เข้าแกไปดูแลให้ทำนาหยุดที่นา; เวลาค้ำแกมา

ที่อยู่แถม. ถ้าเวลาใดแถมไม่ไป, แถมก็ให้
 เมียแถมไปดูแลให้ทำนา. วัวเก่าแถมมีหญ้าสัตว์,
 ใช้ไถนาดี. วัวที่ซื้อใหม่ใช้ไม่ใคร่ดี; ไ้
 ตัวสีดำดีแท้แท้, จะเอาเข้าไถที่ไร, เขาดี
 เสียแถม; ใช้ไถไป, ไถไป, ที่นี้ก็ทำไม่ไป.
 หน้าแถมเอาเข้า; แถมก็ว่ากะเมียแถมว่า “วัวตัว
 นี้หย่าเอาไว้, ให้ให้เขาไปเสีย, หาใช้ใหม่ดี
 กว่า.” เมียว่า “แถมจะหาใหม่จะไม่ได้ดี.
 วัวตัวนี้ดีนะ; แต่แถมใช้ไถนาไม่มีเวลาจะเปล่า;
 ถ้าแถมใช้เอาใจวัวให้ดีก็จะได้.” เมียเขาว่า
 หน้าแถมมีสติมา, แถมก็รอไว้. ไม่ให้วัวแถมใครไป.

อาจารย์อธิบายวิธีสกดตรงนี้

มาตรา กง

สอนอ่านบทที่ ๔๕

กะ	กั	ขั	ถั	บั	ดั	ยั	พั
กา	กาง	ฝาง	ถาง	บาง	คาง	นาง	ฟาง
กิ	กิง	ชิง	ผิง	อิง	ลิง	ยิง	สิง
กี	กึ่ง						
กึ	กึง	ชึง	ถึง	อิง	ตึง	บึง	พึง
กื	กึ่ง						
กู	กุง	ถุง	หุง	ตุง	ยุง	พุง	ลุง
กุ	กุง	ผุง	สูง	จุง	ยุง		

สอนอ่านบทที่ ๔๖

ฝั่	สั่	ตั่	อั่	ฟั่	รั่	วั่
ฉาง	ผาง	กาง	ซาง	ทาง	ยาง	วาง
สิง	ผิง	หิง	อิง	ติง	มิง	

ฝั่	สั่	ตั่	ซั่	นั่	ทั่	มั่
ช่าง	ฉ่าง	ห่าง	ต่าง	อ่าง	ค่าง	ช่าง
ฉิ่ง	ลิ่ง	กิ่ง	ดิ่ง	วึ่ง	นึ่ง	พึ่ง

ซ้าง	ห้าง	ก้าง	จ้าง	บ้าง	ค้าง	ซ้าง
หึ่ง	ผึ่ง	ปึ่ง	บึ่ง	อึ่ง	ทึ่ง	ทึ่ง
กุง	บุง	คุง	ฟุง	มุง	ยุง	รุง

สอนอ่านบทที่ ๔๗

ไป, ตาส่งไปซื้อขิงมา. ถังสังกะสีใบนี้ใส่
 อะไร ? อาแกเอาเข้าตังมาให้เรา. หย่ามา
 อีง, ตาจะดูเอา. กะถางใบนี้ตาแกซื้อมา.
 อามีวังมาหาอะไร ? พุงปลาหน้าอาแกให้มา.
 เราไปป่าปะค่างสี่ห้าตัว. ตามีจ้างเรือจ้างไป
 ทางไหน ? อาส่งแกส่งให้ไปหา. ตาสี,
 แกเอากิ่งไม้อะไรมา ? อา, มาซิ, มาดูตัว
 บั๋ง. ช้างงาตัวนี้ดีกว่าช้างพัง. อา,
 ปลาหูหนึ่งซื้อมาแต่ไหน ? ตาดี, นี่แกเพิ่งมาหรี ?
 นี่ใครมาเอาไม้ค่างพลูไป ?

สอนอ่านบทที่ ๔๘

เกะ	เก็ง	เต็ง	เพ็ง	เล็ง	เอ็ง	เซ็ง	เล็ง
เก	เกง	เผง	เอง				
เกาะ	แก้ง	แซ้ง					
แก	แกง	แสง	แฝง	แดง	แจง	แพง	
โกะ	กง	สง	ผง	ดง	ธง	คง	จง
โก	โกง	โถง	โผง	โหมง	โรง	โยง	
เกาะ	ก้อง	ซ้อง	ถ้อง				
กอ	กอง	ชอง	สอ	ตอ	ทอ	มอ	

สอนอ่านบทที่ ๔๙

ตาเต็ง	สำเพ็ง	เราเอง	แข็งแรง
ชี้แจง	แตงกวา	กำแพง	หยู่คง
โพงพาง	ไม้สำโรง	เข้าพอง	แตงดอง
ใบตอง	มอหงา	ลองดู	โรงนา
แข็งปลา	แก้งใหญ่	แก้งแท้	แบ้งให้
เร่งไป	แข่งเรือ	แห้งใด	ยี้แย่ง
ส่งให้	โองอ่าง	โองโอง	ดั่งก้อง
ของในเต็ง	ตากัง	เรือแก้ง	ตีดั่งแก้ง

สอนอ่านบทที่ ๕๐

ตาแก่นี้ยังแข็งแรง. อาแกดองแดงกวาดิ.

ตามี, ไปเอาของมาลงเรือ. ตาแสง, นีแจะ

ไปไหน ? อา, มองหาอะไร ? เมื่อเข้านี้ตา

แกแกงปลาหมอ. นีใครเอาเชิงปลาหมูมาไว้ที่นี่ ?

มาซิ, มาดูเขาเชิงเรือ. เรือลำนี้โล่งโถงแท้แท้.

ตานี้เราดูทีแจะเก้ง. ระฆังใบนี้ตีดั้งเก้ง.

ตากัง, นีแจะไปนาหมาหรื ? เรือเก้งลำนี้ของใคร ?

อ่างใบนี้ซื้อมาแต่ไหน ? ตาป๋องแกตีทองดั่งเป้ง ๆ.

สอนอ่านบทที่ ๕๑

กั๊วะ	กั๊วง					
กั๊	กั๊วง	หวง	ดว	ตว	คว	พว
เกียะ	เกียะ					
เกีย	เกีย	เสีย	เกีย	เตีย	เคีย	เรีย
เกือะ	เกือ					
เกือ	เกือ	เคือ	เมือ	เรือ	เหือ	เฟือ
เกอะ	เกือ					
เกอ	เกอ	เปอ	เซอ	เพอ	เรอ	เซอ
	เกิง	เปิง	เซิง	เพิง	เริง	เซิง

สอนอ่านบทที่ ๕๒

ของหวง	ดวงเข้า	ดวงไฟ	ดวงตะบอง
พวงมลิ	เฉื่อยเหหนือ	เซียงปลา	ตีเป้งมาง
ท่าเซิง	เมืองสงขลา	เสียของ	เกี๋ยงเลียง
ไก่เซื่อง	เข้าเที่ยง	น้ำเจ็ง	ผ้าม่วง
ช่วงชิง	รู้เรื่อง	ร้องเป้งเป้ง	เสียงไถล
ตาพ่วง	ห้วงน้ำ	ตัวด้วง	จ้วงน้ำ
กระเบื้อง	ป่าเพ็ง	เลียงแพะ	เพื่องไฟ
ห่อเมียง	นั่งเตียง	ไล่ตะเกียง	เสียงดี
เคื่องในตา	ราเร้ง	เซิงไผ่	เบ้งหน้า

สอนอ่านบทที่ ๕๓

ผ้าแพรนี้เจ้าของเขาหวง. ดูซิ, ลิงตัวนี้คง
 ตะบองก็ได้. ไก่อของเราเลี้ยงเชื่องดี. ทองแดง
 สีไฟพอได้เฟื่อง. ตามีแก้วว่าแกจะไปเมือง
 แพร่. ผ้าม่วงเราขอป่าแกมา. เวลาเที่ยงเรา
 จะไปหา. อาแกเลี้ยงแพะไว้สองตัว. อาซา,
 ป่าเพ็งแกมาหา. ที่ห้วยน้ำนี้มีปลาเสือ. น้ำ
 ในหานี้เจ๋งดี. ไป, ไปจ้วงน้ำมาสองไห. เป้ง
 มานี้เอามาแต่ไหน ? น้ำแกให้เราไปตวงเข้า.
 ตัวตัวนี้ใหญ่แท้แท้. ตาฟุ้ง, เมื่อเช้าแกไป
 ไหน ? เอรองเท้าของตามานี่.

สอนอ่านบทที่ ๕๔

ไม้ทองกลาง หลงไหล ผู้หญิง ตีเหม็ง
 ม้องไหม่ง หว่างเขา หยั่งน้ำ เหวี่ยงไป
 หย่างไร หนึ่งสอง ดังห่างๆ วังหย็องๆ

ที่หลังเขานี้อาแกว่ามีเสื้อดู. หนองน้ำที่ข้างป่า
 นี้ก็มี. น้ำชา, ผ้านำนี้นดูที่หรี, หย่างไหนจะดี ?
 หนังสือนี้ของใครให้มา ? ตาถี, หยั่งน้ำดูที่
 หรีเพียงไหน ? เอ๊ะ ! ตานี้วังกหย็องจะไปไหน ?
 ดูซี, นี้จะมาหน่วงช้าไว้ทำไม ? ม้องไหม่งไป
 นี้ของอาแก. เขาตีม้องกระแตดังหม้อง ๆ.

สอนอ่านบทที่ ๕๕

เสือส้ม ปลาแข่ง เมืองถลาง เขย้งไป
 สว่างแจ้ง เส่ลียงป่า ผ้าโสร่ง แลสล่าง
 ทำกหย็องแกย้ง ข้างตลิ่ง หมูเกรียง ทลิ่งไล่

~~~~~

อา,   ปลาแข่งแกงฉูฉีดีหรืไม่ ?   ใครมาอิงที่
 ฉะลียงเสยงโฮม่ง ?   ที่บางโคล่งเขาโพงน้ำเข้า
 นาเขา.   เสือตัวนี้เราซื้อมาห้าสิ่ง.   ผ้าโสร่ง
 น้อาแกให้เรา.   ไฟดวงนี้ดูสว่างไสวดี.   แม่!
 ลิงเกาะอยู่ที่ตลิ่งสี่ห้าตัว.   เกรียงนี้หน้าตา
 ดูน่ากลัว.

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๕๖

ขลังจริง	แขวงกรุง	เข้านาปรัง	กลางน้ำ
ตีกลอง	ทางตรง	ตริตรอง	ใบมะปราง
เรือโคลง	เสียงคราง	ไม้พลอง	แสงเพลิง
ใบกว้าง	กริ่งใจ	กล่องยา	ปรุโปร่ง
เสียงแปร่ง	พุ่มนี้	เพลิงไป	หญ้าปล้อง
แก่งท่า	ครึ่งหนึ่ง	คว้างคว้าง	คล่องจอง

ตำรายานี้ของตาแกขลังจริง. เราจะไปเมือง

กรุงกะอาแก. ตามี, ทางทางนี้ตรงไปไหน ?

กลองใบนี้ตีดังกว่ากลองเรา. เสียงใครมาคราง

หุ้ยในห้องนี้ ? พรุ้งนี้เราจะไปกรุงเก่า. นี่

ใครหนอมาเอากล่องยาของข้าไป ? เมื่อเข้านี้

เราชี้เข้ากล่องไว้สองถึง. ตาดี, หย้าปล้อง

ที่นาแกมีหรือไม่มี ? ตาสีแกเอาพลองตีลิง.

สอนอ่านบทที่ ๕๗

ตาหวังหลังโก่งแกไปที่โรงหมู, ไปปะหนูหนึ่ง

หนูเหลือสองพี่น้องหุ้ยที่ทางจะไป. หนูหนึ่ง

หนูเหลือทำหลังโก่งวิ่งไปวิ่งมาล้อมตาหวัง. ตา

หวังแกใจดี, พอใจดูหนูหนึ่งหนูเหลือจะทำ

ต่าง ๆ. แกก็เอาทองแดงให้สองไฟ; แล

แก่สังหนูเหิงหนูเหิง, ว่า “ทีนี้ถ้าตามาทีนี้,
 เจ้าจงทำหลังโก่งดังนี้ให้ตาดู; ตาจะให้ทองแดง
 เพียงหนึ่ง.” หยู่มาไม่ช้า, ตาหวังก็มีธูระ
 ไปทางหน้าโรงที่หนูเหิงหนูเหิงอยู่. หนูเหิง
 หนูเหิงแลดูรู้ว่าตาหวังมา, ก็ทำหลังโก่งร้อง
 ให้ล้อตาหวัง; ตาหวังก็ให้ทองแดงเพียงหนึ่ง,
 แลตาหวังแก่สังกะหนูเหิงหนูเหิง, ว่า “ถ้าตา
 มาทีหลังเจ้าจงทำดังนี้ละ, ตาจะให้ทองแดง
 เจาส่สิ่งหนึ่ง. หยู่มาเวลาหนึ่ง, ตาหมีอง
 หลังโก่งไปทางหน้าโรงหนูเหิงหนูเหิง, หนูเหิง
 หนูเหิงแลดูแต่ไกล, ก็เข้าใจว่าตาหวังมา;

จึงวิ่งไปทำหลังโกงให้ร้อง, ทำท่าทางต่าง ๆ.

ตาหมีองหลังโกงแกก็ว่าล้อแก, แกเคื่องหนู

เหิงหนูเหิงหย่างยั้ง; แกคว่าแข่งไม่เฝ้าได้,

แกก็ไล่ตีหนูเหิงหนูเหิงร้องไห้. แลตาหมีอง

แกสั่งว่า “ทีนี้ต่อไป, ถ้าปะผู้ใหญ่มา, ให้ไหว,

แลอย่าทำท่าล้อผู้ใหญ่อย่างนี้, ถ้าล้อเขา ๆ จะ

ตีเจ้ายิ่งกว่าที่ข้าตีนี้, เจ้าจงจำไว้นะ?” หนูเหิง

หนูเหิงก็ว่า “ทีนี้จะไม่ล้อผู้ใหญ่อต่อไป.”

สอนอ่านบทที่ ๕๘

มีหญิงสองพี่น้อง, ผู้พี่พี่เฟื่อง; ผู้น้องชื่อแพง,

หูกะพ่อแม่; พ่อแม่เขานำหาเลี้ยงตัวเสมอ.

พี่น้องทั้งสองต้องไปนาคะพ่อแม่. เวลาหนึ่งพ่อแม่

ว่างไม่ต้องไปนา, พี่น้องก็ไม่มีธุระอะไร.

นาก็ไม่ต้องไป. พี่น้องจึงพาน้องไปถามแม่ว่าจะไปดู

ป่า; พ่อแม่ก็ให้ไป; แลเขาสั่งว่า “ไปละก็มา

อย่าให้คำ.” พี่น้องกะแพ่งก็ตั้งใจลงกระไดไป;

ไปถึงป่าแห่งหนึ่ง, มีหนองน้ำอยู่หน้าภูเขา,

มีดงไม้ใหญ่, มีไม้สูง ๆ ต่าง ๆ. มีทั้งไม้ยาง,

ไม้แดง, ไม้ทองกลาง, ไม้ฝาง, ไม้โก่งกาง,

ประดู่, ไม้กร่างใหญ่ ๆ ก็มี, มะม่วง,

มะปราง, มะปริง, มะเฟือง, ก็มีบ้าง;

มีทั้งกระจง แลลิง, ค่าง, บ่าง, ชนี, กวาง,
 ละมั่ง, อีเก้ง, ก็มี; ไม่มีก็แต่ช้าง. หญิงพื๋น่อง
 แลดูป่าไม้ก็พอใจ, จึงไปต่อไปถึงหนองน้ำ
 ก็แวะลงนั่งดูปลาต่าง ๆ. น้ำในหนองใสดี,
 มีบัวหลวงใหญ่ ๆ, ชูใบส่ล่าง. เฟื่องแลไปปะ
 ปลาแขยงฝูงใหญ่; ไล่ตัวแมลงเม่ามาใกล้ฝั่ง,
 ก็ชี้ให้แพงดู; ดูหุ่ยไม่ช้า, พอปลาเสื่อตัว
 ใหญ่มาปะตัวแมลงเม่าเข้า; ปลาเสือกก็เป่าน้ำ
 เอาแมลงเม่าลงได้. ปลาแขยงทั้งฝูงก็เก้อไป,
 ไม่ได้แมลงเม่า. พื๋น่องทั้งสองก็หัวเราะว่า “ปลา
 แขยงโง่จริง ๆ, ไล่มาก็ช้าแต่ไม่มีวิชา, ปลาเสื่อ

มาที่หลังแต่ตีมีวิชาเป้าได้, จึงได้แม่ลงเฝ้าไป.”

พี่น้องนั่งดูอยู่ไม่ช้าพอมีพายุกใหญ่มาทางหน้าภูเขา;

พายุมาแรงดังฮี ๆ. ฟ้าก็คะนองร้องเปรี้ยง ๆ.

สองหญิงพี่น้องกลัวฟ้ากลัวพายุนั่งหuddledไม่ได้, เพื่อง

จึงจูงมีแผลงเสียงหนีไปแผลงอยู่หว่างเชิงไม้ที่เชิงเขา

ข้างหลังพอบังพายุได้, แผลงหนึ่งฟังเสียงไม้

ไล่ดังปังปังโผงผางก็กลัว. เพื่องจึงว่ากะน้องว่า,

“พายุแรงหย่างนี้เจ้าหายากแล้ว, ไม่ช้าเพียงใดก็จะ

เบาบาง.” พอว่าว่างคำลงไม่ถึงครึ่งชั่วโมง, พายุ

ก็หาลง, เพื่องดีใจว่าเราจแรงไปเสียแต่ยัง

สว่าง, หย่าให้คำลงกลางทาง, ต่างก็ตั้งใจ

ตรงมายังทางเก่า, แพงแลไปปะไม้ต่างๆ ที่สูงๆ
 ใหญ่ ๆ ตั้งอยู่ไม่ได้, เพราะปะทะพายุแรงร่วงลงทั้ง
 กิ่งทั้งลำ, บ้างก็ร่วงแรงค้ำคาอยู่กะตอ, แล
 ดูโปร่งโล่งไปดังเพลิงไหม้ป่า, แพงมองไปมอง
 มากี่แลไปปะพงอ้อกอหญ้าคงอยู่กะที่, จึงว่ากะ
 พี่ว่า, “พี่ ! ทำไมไม้ใหญ่สูง ๆ ทั้งแข็งทั้งแรง
 จึงสู้พายุไม่ได้, แต่อ้อแลหญ้าต่าง ๆ ไม่ใช่ไม้
 ใหญ่โตแข็งแรงอย่างไรจึงสู้พายุได้, ยังอยู่ดี ๆ
 ทั้งพง ?” พี่จึงว่ากะน้องว่า, “เจ้ายังไม่เข้าใจ;
 จะว่าให้ฟัง. ไม้ใหญ่ ๆ ทั้งปวง ถึงว่าทั้งสูง
 ทั้งใหญ่แลแข็งแรงก็จริง, แต่ที่สู้พายุไม่ได้

ก็เพราะแข็งของไม้นี้เอง, ขณะพายุมารปะทะก็

ไม่เทไปกะพาย, แข็งของตัวไม้พอ, สู้พาย

ไม่ไหว, ก็จำต้องเสียไป. ไม้้อแลหญ้า

เหล่านี้, ถึงไม่สูงใหญ่แข็งแรงก็จริง, แต่ไม่

ดีดัง; รู้ว่าพายุมาก็เทไปกะพาย, เมื่อไรพายุปะ

ตัวก็ตั้งตรงอยู่ได้ไม่เสีย. หย่าว่าแต่ไม้้นะ ถึงตัว

เราก็หย่างนี้, ถ้าจะทำอะไร, ก็แต่ใจซื่อของตัว

เอง, ดีดังไปไม่ฟังผู้ใหญ่, ก็จะต้องเสียไป

หย่างนี้.” พี่น้องทั้งสองว่าพलगมาพलगก็

พอถึงที่หญ่, จึงไปหาพ่อแม่, แพงก็เล่าให้พ่อแม่

ฟังถึงเรื่องปะพายแลไม้สู้พายไม่ได้, แลพี่เขาชี้

แจ่งให้ฟังอย่างไร. พ่อแม่จึงว่า, “แพง
นี้ไม่รู้อะไร, พี่เขาสั่งแจ่งให้ฟังจงจำไว้.
เฟื่องเขาดี, เขาปะอะไรเขาก็ไตรตรองรู้สิ่งดีสิ่งชั่ว,
ต่อไปข้างหน้าจะได้ดี.”

มาตรา กั้น

สอนอ่านบทที่ ๕๙

กั๋ง	กั๋น	ซั๋น	หมั๋น	หวั่น	ซั๋น	กลั๋น	ครั๋น
ก่าง	กาน	บ้าน	หลาน	หวาน	ส่ว่าน	ชวาน	
กิง	กิน	ถั๋น	ลิ๋น	หมั๋น	ซั๋น	กลั๋น	ปลั๋น
กั๋ง	กั๋น	จึ๋น	ปึ๋น				
กั๋ง	กั๋น	มิ๋น	ซั๋น	ครั๋น			
กั๋ง	กั๋น	ซั๋น	ซั๋น	หมั๋น	กลั๋น	ครั๋น	คลั๋น
กุง	กุน	ฝู๋น	หนุ๋น	ซั๋น	สั๋น	ผลุน	พรุ๋น
กุง	กุน	ปุน	คุน	นุน			

สอนอ่านบทที่ ๖๐

ตามี, ชนโบนั้นของใคร ? อา, นั่นอะไรวาง
 หยุ่ที่ชั้น ? อาแกชยันทำงานจริงจัง. ข่มั่นแ่ง
 นี่อาซื้อมาแต่ไหน ? นี่ใครมาเอาขวานของเรา
 ไป ? ตากลั่น, ที่นาแกจะหว่านเข้าเมื่อไร ?
 มะเขือขึ้นโบนี้ฉั่นลงกินดูข้างขึ้นแท้แท้. ตา,
 มาดูซิ, ชนุนโบนี้ใหญ่จริง. อาแกใช้ให้เราไป
 ซื้อหญ้าฝร้นมาให้แก; เราได้ไปซื้อมาให้แกดู,
 แกว่าไม่แท้; เราต้องเอาไปคืนเขา. พินแล่ม
 นี่ป่าซื้อมาแต่ไหน ? ถ้าป่าเหลือใช้, ขอปันให้
 ฉั่นบ้าง, จะได้หรืไม่ ? ราคาเท่าไรฉั่นจะให้ ?

สอนอ่านบทที่ ๖๑

เก็ง	เก็น	เหิน เชน เต็น เหม็น เข่ม็น เข่ม็น
เกง	เกน	เสน เอน เจน เลน เหลน เกน
แก็ง	แก็น	แกิ่น แก่ม็น แก่นั่น แก้วน แก้วน แป้ว
แกง	แกน	แขน แม่น แหวน แหลน แชวน
กง	กน	خن บ่น หล่น ถ่น ปรน กล่น
โกง	โกน	โยน โคน โล่น โขลน โกร่น
ก้อง	กือน	รือน วือน
กอง	กอน	ซอน หมอน สล่อน ชัยอน กลอน

สอนอ่านบทที่ ๖๒

ตาสียิงกะสุนแม่นยำจริง. ไป, ตาอินไปชน

ของมาลงเรือ. แหวนทองเหลืองที่แม่น้าชี้มา,

วงสะท้อนอะไร ? นี่แก่นไม้อะไรอาชา ? ที่นี้

เหม็นกลิ่นอะไร, คลื่นไล่คลื่นฟองจริงจริง? เรือ

โกลนลำนี้ตาชี้มาเท่าไร ? นั่นเรือของใคร,

ขึ้นค้างแข็งหยู่บนโคลน ? เรือลำนี้เร็ว, เราจะ

ต้องเอาขึ้นยาใหม่. เลือหมอนมี, ไปเอามาปู

นอน. มะม่วงกะล่อนนี่ตาชี้มาก็ใบไฟ ? นั่น

เสียงใครบ่นว่าอะไรหฺยู่ในห้อง ?

สอนอ่านบทที่ ๖๓

ก้วง	ก้วน	
กวง	กวน	ส่วน อ้วน ช้วน ฉนวน พรวน
เกียง	เกียน	
เกียง	เกียน	เสี้ยน เหรียน เสี้ยน เกรียน
เกื่อง	เกือน	
เกื่อง	เกือน	เรือน เหมือน เขื่อน เกื่อน
เกื่อง	เกือน	เงือน
เกอง	เกอน	เกอน เขอน เดอน เมอน เนอน
เกิง	เก็น	เง็น
เก็ง	เก็น	เย็น เจริญ เข็น เพลิน เกร็น เจ็น

สอนอ่านบทที่ ๖๔

ป้าชา, มาดูซิ, สิ่งตัวนี้อ้วนจริง. ตาถีนี่แกชั่ง
 กระไร, ไปซื้อเอาปลาที่เป็นข่มวนมาได้. ตามี,
 วานนี้แกไปตีอวนได้ปลามากี่ตัว ? เรือใครนี่
 ลำนี้, ดูเหมือนกะเรือของอาเราจริง ? ตาสี,
 นี่แกซื้อเกวียนจะไปข้างไหน ? นี่ใคร, เอาถัง
 ทุลุมมาเปลี่ยนเอาถังดีของเราไป ? ที่เรือนนี้
 จะซื้อพลูบ้างหรือไม่ชา ? เมื่อวันวานนี้ป้าแกให้
 เงินเราสี่สิ่งหนึ่ง; เราเอาเงินสี่สิ่งห่อมา, เดิน
 มาทางนี้ไม่รู้ว่าจะเงินนั้นไปหล่นลงเสียที่ไหน.

สอนอ่านบทที่ ๖๕

หนูพันธุ์, หนูพูน้อง; พ่อเขาชื่อพ่อแพน,
 แม่เขาชื่อแม่ปาน. หนูพูนั่นเป็นคนดี, เชื่อ
 ถีคำสั่งสอนผู้ใหญ่; เวลาที่ยืนเดินนั่งนอน,
 กริยาท่าทางน่าดูจริง ๆ. หนูพันธุ์นั้นเป็นคนดี
 ด้าน; เวลาจะเดินก็วิ่งไปเดินไป, เวลา
 จะนั่งยืนนอนก็ไม่นั่งได้; เป็นคนอยู่ข้างชน
 ครั้น ๆ; พ่อแพนแม่ปานสั่งสอนเท่าใดก็ไม่
 เชื่อถี. วันหนึ่งหนูพันธุ์วิ่งไปโดนชนน้ำกระเด็น,
 แม่ปานแกล้งสอนไม่ให้วิ่งต่อไป, หนูพันธุ์
 ก็ว่า “ต่อไปจะไม่วิ่งละ.” หนูมาลีหัววัน,

แม่ปานไม่หยุ่, หนูพันเต็น ๆ รำ ๆ เล่น,

ผลุนไปผลันมา, ตะปุดำเข้าที่เท้า, ร้องให้

โฮ ๆ ! พ่อแพนแกไปดู, เห็นกำเท้าร้องให้

หยุ่, แกจึงไล่เสียงดูว่า “ทำไมจึงร้อง

ให้ ?” หนูพันว่า “ตะปุดำเท้าฉัน.” “ทำ

ไมมันจึงดำเอา ?” “ฉันไม่ทันเห็นมันจึงดำ

เข้า.” “เออ ! เพราะเอ็งวิ่งเต็น, ไม่เดินดี ๆ

จึงเป็นดังนี้, ต่อไปจะวิ่งเต็นดังนี้หรือไม่ ? ถ้า

เอ็งไม่วิ่งช้าจะใส่ยาให้.” “พ่อ, ที่นี้ฉันไม่

วิ่งละ.” พ่อแพนแกก็ใส่ยาให้. หยุ่มา

เดือนกว่า ๆ. หนูพันวิ่งเล่นที่สนามเรือน, กระจ
 ดานแผ่นหนึ่งเขาวางไว้, หัวกระดานยื่นเกิน
 พื้นไปในกิ่งวา; หนูพันวิ่งขึ้นไปบนแผ่นกระจ
 ดานนั้น, จนถึงที่มันยื่นเกินพื้นไป, หัว
 กระจดานเคลื่อนเอนลงดิน, กระจดานก็เลื่อนลง
 ไป. หนูพันยังตัวไม่ทัน, ลงไปนอนอยู่ที
 แผ่นดิน, ร้องคราง ฮี ๆ ! พ่อแพนแกถลันลง
 ไปดู, เห็นที่แขน, ที่ส้นหลัง, ที่ก้น, ที่ส้น,
 เป็นแผลกว่าสี่ห้าแห่ง, แกจึงว่า “เห็นหรือยัง ?
 ที่นี่จะวิ่งเต็นหรือไม่ว่า ?” “ฉันเห็นละ, พ่อ,
 ที่นี่ฉันจะเต็นดี ๆ ละ.” “จะเต็นดี ๆ เหมือน

ใคร ?” “ฉันเห็นหนูพูดเขาไม่เป็นเหมือนฉัน,
 เพราะเขาเดินดี ๆ. ที่นี้ฉันจะเดินเหมือนหนู
 พูดละ. ฉันเห็นว่าเดินไม่ดีจริงๆ. แต่วัน
 นี้ไปฉันไม่วิ่งเดินเป็นแน่.” พ่อแพนแกเห็น
 หนูพูดว่ามันคง แกก็ใส่ยาให้. แต่วันนั้น
 มา, หนูพูดส่งวนตัวไม่วิ่งเดิน, เดินเห็น
 ยืนนั่งนอน, ดูดีขึ้นเสมอไป จนเหมือนหนู
 พูดได้.

สอนอ่านบทที่ ๖๖

ตาแก่คนหนึ่งไปไหนไม่ได้, เขาใช้ให้เฝ้า

เรือนแลเลี้ยงหลาน. วันหนึ่งหลานเดินไปปะ

เสาเรือนเข้าต้นหนึ่งเป็นเสาผูก, จึงวิ่งมาหา

ตา, ว่า “ตาจำ ฉันไปเห็นไม้เสาเรือนเราผูก

อยู่ต้นหนึ่ง, จะหาไม้มาทำเสี้ยนใหม่ไม่ได้

หรือ?” ตาแก้วว่า “จะทำใหม่ก็ได้, แต่ไม้

เสาของเรายังไม่มี. หลานจึงว่า “ก็

แต่ก่อน ๆ นั้นเขาไปหามาแต่ไหน, จึงทำเป็น

เรือนขึ้นได้?” ตาแก้วจึงเล่าให้หลานฟัง,

ว่า “ไม้เสาที่เราทำเรือนอยู่นี้, เขาซื้อมาแต่

ป่าดงสูง ๆ, เป็นต้นไม้ใหญ่ในป่า, คนบ้านป่า

เขาเข้าใจหา, แลรู้ไม้ต่าง ๆ จึงทำได้. คน

ที่ทำเสานั้น, ครั้นถึงหน้าแล้งสิ้นฤดูฝน, เขา
 ก็ชวนกันขึ้นป่า, หาไม้ทำเสาเรือน, โค่น
 ต้นทิ้งไว้ให้แห้ง; แลชนมากองไว้ที่ข้างตลิ่ง
 ใกล้เคียง แม่น้ำ. บางบ้านบางถิ่น, คนที่หา
 เสาเป็นแต่โค่นทิ้งไว้ในป่า; มีพ่อค้าบ้าน
 ใกล้เคียง, ไปซื้อแลชนมาไว้ที่ตลิ่งใกล้เคียง.
 ส่วนคนที่ค้าแพไม่เข้าใจหา, เพราะไม่ใช่คน
 บ้านป่า; แลถ้าจะไปโค่นเองตนเองล่อง
 แพเอง, งานก็ปะปนกันข้างวุ่นเกินกำลัง
 ไป. เพราะฉะนั้น, จึงต้องซื้อเขาจนถึงป่า
 บ้าง, หรือซื้อที่ทำบ้าง; พอถึงหน้าน้ำ, ก็

ทำไมเสื่อให้เป็นแพ, ล่องลงมาทางแม่น้ำ.

ถ้าไม่ใช่หนาน้ำ, ก็ล่องลงมายังไม่ได้; เพราะ

ว่าเสื่อนั้นเป็นของมีหูในป่าที่ดอนสูง ๆ; แล

ในลำคลองแม่น้ำข้างบ้านป่าซึ่งเป็นที่ดอนนั้น, เป็น

แม่น้ำลำคลองเขิน ๆ สูงขึ้นไป, ไม่ใคร่จะ

มีน้ำเหมือนที่ในแม่น้ำบ้านเรา. น้ำในแม่

น้ำของเขานั้น, ถ้าหน้าแล้งน้ำไหลมีหูเป็น

ร่อง ๆ. คนที่ไปเรือถ้าไม่รู้ร่องน้ำก็ไปไม่ได้.

เพราะเป็นเขื่อนนี้, คนที่ค้าแพเสื่อเขาต้องรออยู่

จนถึงหน้าน้ำ, จึงได้ล่องแพมาเมืองเรา

ได้.” เมื่อหลานได้ยินตาเล่าเรื่องล่องแพ

เสาเรือนให้พังเซ้นั้น, จึงว่า “ตาช่างจำมา
 เล่าได้ถ้วนถี่ดีจริง, ฉันไม่ต้องไปเห็นก็รู้ได้,
 วันอื่นฉันขอฟังเรื่องอื่นต่อไป.”

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๖๗

หนูแหวนชวนอ่อนบ้านบางเขน,   แม่เขาชื่อแม่
 แป้น,   หนูแหวนเป็นคนดี,   เชื่อถือคำแม่แป้นสั่ง
 สอนจริง ๆ.   วันหนึ่งแม่กลืนเพื่อนบ้านแม่แป้น,
 มาหาแม่แป้นสนทนากันถึงเรื่องทำไรไถนา.   เมื่อ
 แม่แป้นว่าพลั้งไปคำหนึ่ง,   หนูแหวนก็ว่า
 ขึ้นในระหว่างนั้น.   ครั้นแม่กลืนลงเรือนไป,

แม่แป้นจึงว่า “ทีนี้ต่อไป, ถ้าผู้ใหญ่สนทนา
 กันถึงเรื่องอะไร ๆ ใหญ่, เจ้าหย่าว่าขึ้นใน
 ระหว่าง, จะเป็นคนไม่ยำเกรงผู้ใหญ่, เขาจะ
 ตีเตียนได้.” ใหญ่มาสี่ห้าวัน, แม่แมนมาหา
 แม่แป้น, สนทนากันถึงเรื่องไปตูกานที่บ้านแม่
 สีน, แม่แมนจึงว่ากะหนูแหวน, ว่า “ตูกาน
 ที่บ้านแม่สินเป็นอย่างไรบ้าง ?” หนูแหวน
 ก็นิ่งเสีย. แม่แป้นจึงว่า “ทำไมจึงนิ่งเสีย
 เล่า ?” หนูแหวนได้ยินแม่แป้นว่าดังนั้น,
 จึงว่า “ฉันไม่เห็นหน้าตูกานแล, เลื่อนเก้อ ๆ.”
 แม่แมนจึงไล่เสียงต่อไป. หนูแหวนก็เล่าไป

จนสิ้นเรื่อง. ครั้นแม่แม่ลงเรือนไป, แม่
 แป้นจึงว่า “เมื่อผู้ใหญ่ว่าอะไรกะเจ้า, เจ้าจะว่า
 อะไรไปบ้างก็ได้. เมื่อเขาไล่เสียงเจ้า, เจ้า
 ต้องว่าไปบ้าง, ถ้าเขาสนทนากันแต่ลำพังผู้
 ใหญ่, ไม่ได้สนทนากะเจ้า, เจ้าจงนิ่งเสีย,
 เพราะไม่เป็นธุระของเจ้า.” ครั้นต่อมาสอง
 วัน, แม่ก็ออกมาหาแม่แป้น, สนทนาถึง
 เรื่องไปดูแลที่บ้านใหม่, แม่ก็บอกว่า “แหวน,
 ไปดูแลที่บ้านใหม่เห็นอะไรบ้าง ?” หनुแหวน
 ก็เล่าไปเหมือนกะที่ได้เห็น, ครั้นนั่งลงแม่ก็ถาม
 กี่ว่าให้เล่าต่อไป, หनुแหวนก็เล่าไปจนถึง

เรื่องที่แม่แป้นไม่ได้ยินดีจะให้เล่า, แม่แป้นก็
 ถลึงตาให้ทีหนูแหวน ๆ ก็ไม่ฟัง. ครั้นแม่ก้อน
 ลงกระไดเรือนไป, แม่แป้นจึงว่า “ที่นี่ต่อ
 ไป, ถ้าผู้ใหญ่หรือใคร ๆ ก็ดี, ที่เปนคนอื่น,
 เขาให้เจ้าเล่าอะไรให้เขาฟัง, หรือว่าอะไรกะ
 เจ้า, เจ้าก็ต้องเล่าให้เขาฟัง, แลว่ากะเขาไป
 บ้าง. แต่เรื่องที่เจ้าเล่าไปนั้น, บางทีก็จะ
 เปนเรื่องที่ไม่น่าเล่า, หรือจะมีคำที่ไม่น่าว่าปน
 หยู่บ้าง, เจ้าจะไม่ได้รู้ได้, ถ้าแม่นถลึงตาดูเจ้า,
 เรื่องนั้นเจ้าอย่าว่าต่อไป.” แต่นั้นมา, ถ้าหนู
 แหวนจะสนทนาอะไร ๆ, ก็แลดูตาแม่แป้น,

ถ้าแม่แป้นถลิ่งตาตู, ก็หนีเสีย; ถ้าแม่แป้นไม่ถลิ่ง
 ตา, ก็เล่าไปสนทนาไป; ถึงในระหว่างที่เล่า
 ที่สนทนาอยู่นั้น, ก็เล่าตาแม่แป้นอยู่เสมอ ๆ,
 ในที่เขาเห็นว่าจะเป็นต้นข้ออันหนึ่ง ๆ. ถ้าแม่
 แป้นถลิ่งตาที่เรื่องใด, ข้อใด, คำใด, เรื่องนั้น,
 ข้อนั้น, คำนั้น, เขาก็ไม่เล่าไม่ว่าต่อไป.

ใช่แต่เท่านั้น, ถึงเมื่อเขาจะทำอะไร ๆ ก็ดี, ก็
 ดูตาแม่แป้นก่อนเสมอไป, เว้นแต่แม่แป้นไม่ได้
 อยู่นั้น; ถึงอย่างนั้น, เขาก็แลดูตาผู้ใหญ่
 อื่น ๆ, ที่เขาเห็นว่าจะสั่งสอนเขาได้. ถ้าไม่มี
 ผู้ใดทั้งสิ้น, เขาจึงจะว่าจะทำแต่ลำพังเขา.

มาตรา กัม

สอนอ่านบทที่ ๖๘

กัม	
กาม	ถาม ชาม หนาม ส่นาม อร่าม ความ
กิม	ชิม ริม อิ่ม หงิม ขี้ม กริม พร้ม
กีม	คิม จิม
กิม	จิม ชิม พิม คร้ม
กีม	ยม ลิม ตีม ปลื้ม
กุม	สุ่ม หลุม หน่อม ขี้ม คลุม กลุ้ม
กุ่ม	ตุ่ม ปุ่ม ภูม อุ่ม พุ่ม

สอนอ่านบทที่ ๖๙

เมื่อวันวานนี้อามีแกมาถามหาตา.   ตาซาตา,

นั่นขามใบนั้นของใคร ?   เมื่อเข้านี้เรากินเข้า

ยังไม่ทันจะอิ่มดี,   แม่กิมแกมาชวนไปนาเสีย.

ที่ริมนาตามีบ่อน้ำใหญ่บ่อหนึ่ง,   น้ำในบ่อนั้นใส

ดี.   อา,   เมื่อเข้านี้อาสั่งฉันว่ากระไรฉันลืมไป ?

นั่นเลี้ยงใครบ่นพื้มพำหฺยในหฺองนี้ ?   ตาหฺงิมมายืม

คิมของเขาไป,   ทำไมจึงไม่เอามาส่ง ?   เอ๊ะ !

ตาหฺลิมมาขยืมยืมกริมหฺยที่นี้,   แกดีใจอะไร

หฺรี ?   กุ้งก้ามกรามนี้ขี้มา,   ว่าจะแกงกะปลา

หฺมอ.   ต้นมะขามต้นนี้ดูที่เหมือนจะโค่น.

สอนอ่านบทที่ ๗๐

เก้ม	เซ้ม เต้ม เค้ม เล้ม เ้ม
เกม	เอม เปรม เหม
แก้ม	แเอ้ม แล้้ม
แกม	แฆม แถม แรม แหลม แหยม แกล้ม
กม	خم ถม ดม ลม ชนม หล่ม กลม
โกม	โถม โนม โจม โคม โนม โครม
ก้อม	ถ้อม จ้อม ต้อม หย้อม กล้อม
กอม	หอม ตอม หลอม ถนอม พร้อม

สอนอ่านบทที่ ๗๑

เข็มตันนี้เป็นพุ่มแลดูงามดี.   อา,   เกาซะเอมนี้

อาได้มาแต่ที่ไหน ?   เราเดินไปที่ป่าแซมริมนา

น้ำ,   เราปะงูหลามตัวหนึ่ง.   โคมของเรา

วางไว้ที่นี่,   ใครมาเอาไปข้างไหน ?   เสียง

อะไรโครมครามในเรือนนี้ ?   เอ๊ะ ! เจ้าหนูนี้เดิน

ท้อมท้อมมาทางนี้จะไปไหน ?   ขนมหปลากริม

นี้หน้าแกทำมาให้เรากิน.   ยาต้มหม้อนี้เข้าอะไร

บ้าง ?   ฉันลองกินดูซังขมจริง.   หนทางทาง

นี้เป็นหล่มเป็นโคลนไปทั้งนั้น.

สอนอ่านบทที่ ๗๓

ตาหลีนีแกเป็นอะไร, เนื้อตัวบวมไปทั้งนั้น ?

เราหาเสียมไม่ได้, ต้องเอาไม้มาเสียมใช้ต่าง

เสียม. โต๊ะเหลียมนี้ฝีมือเขาทำดีกว่าโต๊ะกลม.

พรุ่งนี้เราจะไปเยี่ยมป่าแกที่นา. ตาหมออ่วม

ถील่วมยามาทางนี้, จะไปไหน ? ดูซิ, ตาชม

ไปเอาน้ำขุ่นเป็นตมมาใส่ตุ่มนี้ได้. เขาว่าเมื่อ

คืนนี้งูเหลือมตัวใหญ่มันเข้ากินไก่เขาที่บ้านโน้น.

เมื่อกลางวันนั้นเราอนเคลิ้มไปครูหนึ่ง, ดื่นขึ้นให้

ครันตัวเหมือนกะจะเป็นไข้.

สอนอ่านบทที่ ๗๔

เอี่ยม, อิ่ม, สองคนพี่น้อง, บ้านห้วยริมคลองขนม
 จิ้น. วันหนึ่งพี่สะใภ้พี่ริม, เขาชวนไปดูโฉน
 ในเวลากลางคืน; พวกกันเดินไปแต่บ้าน, ถึงถนน
 แห่งหนึ่ง; ริมถนนนั้นมีต้นไม้ใหญ่ ๆ, กิ่งใบ
 ร่มครึ้มบังแสงสว่างไม่เห็นอะไร; โคมไฟก็ไม่
 มีไป. สามคนเดินไปพอถึงสะพาน, ก็ข้าม
 สะพานไปข้างโน้น. อิ่มได้ยินเสียงบนต้นไม้ดัง
 กร่าง ๆ ก็แหงนขึ้นไปดู, แลเห็นบนต้นไม้
 ตะกุ่ม ๆ; อิ่มเป็นคนกลัวผีก็ใจเสียร้องขึ้นเสียงดัง
 แลล้มลงทั้งยืน, เอี่ยมผู้พี่และพี่ริมพี่สะใภ้

พ่อย่อมยืนขึ้น, พ่ออ้อมล้มตาขึ้นยิ่งร้องใหญ่, เอา

มีกุ่มหูกุ่มตาเสียแน่. พี่สองคนเขาจึงถามว่า

“อะไร ! อ้อมเป็นอะไร ?” อ้อมไม่ว่าอะไร,

ไม่ล้มตา, ได้แต่ร้องซมไปไม่ได้ความว่าเป็น

อะไร; ทั้งสองคนก็เข้าอุ้มอ้อมพาไปบ้าน, ไป

ส่งให้ผู้ใหญ่; แลเล่าให้ฟังว่าอ้อมไปล้มลงที่ตะพาน

ข้ามคลอง; พ่อแม่พี่น้องก็กลุ้มรุมกันมาถามว่า

อ้อมเป็นอะไร. อ้อมไปถึงก็ตัวสั่นนอนล้มตาอยู่, ว่า

อะไรไม่ได้. พ่อแม่เข้าใจว่าเป็นลมก็เอาพิม

เสนยาตมมาให้ดม; แก้ไขกันไปก็ไม่ทุเลา.

ในคำวั้นนั้นก็เป็นไข้, เข้าปลาก็ไม่กิน. ใคร

จะถามจะว่าอะไรก็ไม่ได้ความ,   นอนซมอยู่กะที่.

พ่อแม่เขาพากันกลุ้มใจทั้งนั้น;   เขาดูเอาเอี่ยมแล

พริ้มว่า   “ทำไมพาน้องไปจึงไม่รู้ว่าเป็นอะไร.”

เอี่ยมพริ้มก็พากันว่า   “เดินไปดี ๆ เห็นแขนไปแขน

มากลุ่มลง,   ถามก็ไม่ได้ความ,   ดูก็ไม่เห็นมีอะไร,

ไม่รู้ว่าเป็นอะไรได้.”   แม่ยิ้มกับแม่แยมซึ่งเป็นป้า

เป็นน้ำจึงห้ามว่า   “อย่าทุ่มเถียงกันนะ,   เราพา

กันเอายาให้กินแลเล่าโลมถามไถ่ดูให้ได้ดีความจะดี

กว่า.”   จึงพากันไปให้กินยาแก้ไข้แลอ่อน

วอนถามหยู่ก็ยังไม่ได้ความ;   ต่อรุ่งเช้าขึ้นอ้อมได้

สะตีสันมา   เห็นพ่อแม่ไปถามจึงเล่าว่า   “เดิม

ฉันเดินไปดี ๆ ได้ยินเสียงใครห่มต้นไม้ใหญ่ข้างบน

จึงแหงนขึ้นไปดูเห็นอะไรไม่รู้, ดำตะคุ่ม ๆ

มันโตเหมือนคน; ฉันเห็นว่าผีก็ใจเสีย, พอถ่มลงเห็น

ตัวมันโตเท่าพ้อมตามลงมา, ฉันก็ถ่มลง.” ลุงอ่วม

ผัวบ้านววมแกจึงว่า “อะไร, ผีที่ไหน ! มาจะไปดู

ให้เห็นจริงเถอะ, แม่เอี่ยม, ไปดูกัน, หยู่ที่ไหน.”

แกก็ไปดูเห็นแต่กิ่งไม้ใหญ่เขาพันไว้; มันค้าง

แขวนแกว่งไปแกว่งมาอยู่บนนั้น. ตาอ่วมแกมา

ถึงแกก็ร้องอึ้งว่า “พุโ้ ! กิ่งไม้แท้ ๆ. เขา

พันค้างไว้มันแขวนแกว่งอยู่ ว่าเป็นผีเป็นนาง

ไปได้ เอาจนเป็นไซ้.” แกก็ดูเอาอึม.

อืมพอรู้ว่าไม่ใช่ผีก็ดีใจ,   นั่งขึ้นกินเข้าตัมกะ

กะเทียมดองได้เป็นซามใหญ่,   ไข่ก็ไม่เป็น.

ลุงอ่วมแกจึงจูงมือไปดูที่อืมลัม,   แกก็ชี้ให้

ดูว่า   “ที่ได้ยินเสียงมันกร่าง ๆ นั้น,   คือกิ่งไม้

มันแห้งมันแหว่งไปแหว่งมา,   มันก็ดัง;   ที่นี้เห็น

อะไรละก็ดูเสียก่อนว่าอะไรแน่,   หย่าเพื่อใจเสีย,

ผีสงที่ไหนมันมี.”   ตั้งแต่นั้นมาอืมได้เห็น

ได้ยินอะไรแกร่งกร่างก็ดูเสียก่อน,   รู้ได้ว่า

สิ่งนั้นสิ่งนี้ไม่ใช่ผี,   ก็ไม่กลัวผีต่อไป.

สอนอ่านบทที่ ๗๕

วันหนึ่งเวลาเช้า, หญิงสองคนพี่น้อง, ครั้น
 กินข้าวอิ่ม, ก็มานั่งคุยที่ริมระเบียงเรือน,
 หญิงคนน้องเห็นขุนนางนั่งก้นร่มอยู่บนแคร่มีคน
 หามเดินไปทางถนนหน้าบ้าน; จึงถามพี่, ว่า
 “คนที่หามแคร่นั้นมีเท้าหูดาก็มีพร้อมเหมือนกัน
 ทำไมจึงต้องหามแคร่ให้เขานั่ง; คนที่นั่งอยู่
 บนแคร่เขาหามไปนั้นเขาเป็นอย่างไรจึงได้เป็น
 ขุนนาง, จะไปไหนก็มีคนหามแคร่ให้นั่งไม่
 ต้องเดิน ?” หญิงผู้พี่จึงว่ากะน้อง, ว่า “นี่
 แนะเจ้า, คนที่เขาเป็นขุนนางนั้นเขาเป็นคนดี,

มีเงินทองเข้าของเครื่องใช้ต่างๆ;   เพราะแต่
 เดิมนั้นเขาย่อมหมั่นเล่าเรียนวิชาต่อครู,   หมั่น
 ไต่ถามความดีแลชั่ว,   จึงรู้วิชาทั้งปวงได้ดี.
 คนที่ไม่มีความหมั่นไม่มีวิชาสิ่งไร,   ได้แต่
 หนึ่งๆ นอนๆ,   ตื่นนอนก็กิน,   ไม่ได้ตรอง
 ที่จะรำเรียนวิชาความรู้อะไรเช่นนี้,   เมื่อนาน
 ไปเบื้องหน้าก็ย่อมจะเป็นคนจน;   เพราะเงิน
 ทองหาไม่ใคร่ได้,   ถึงจะหาได้บ้างก็ต้อง
 ใช้กำลังแรงของตัว,   ต้องบั่นไม้แลหามเสา
 เป็นต้น.   ส่วนคนที่มีวิชานั้นถึงจะทำการสิ่งไรก็
 ไม่ต้องใช้แรงเป็นกำลัง.   คนเรานี้ถึงจะเป็น

คนโง่   ถ้ามีความหมั่นเล่าเรียนวิชาต่างๆ ไว้
 ก็คงจะพ้นความโง่ได้เป็นแน่,   เงินทองเข้า
 ของเครื่องใช้เหล่านี้นคงจะมีมาเอง.   นี่แลเจ้า,
 คนที่ห้ามแครงนั้นเป็นคนไม่มีความรู้วิชาสิ่งไร,   เขา
 จึงใช้ห้ามแครงให้เขานั่ง.   นี่แลน้อง,   เจ้า
 หย่าดูหมิ่นในการวิชาทั้งปวง.   เจ้าจงหมั่นเล่า
 เรียนไว้แต่เมื่อยังย่อมๆ จึ่งจะดี.   เพราะว่า
 เมื่อย่อมๆ ยังไม่มีธุระที่จะทำมาหากิน.   พอ
 มีช่องที่จะเล่าเรียนวิชาได้.   จะนอนใจเสียว่า
 เมื่อใหญ่โตไปถึงจะเล่าเรียนนั้นไม่ดี.   จะเป็น
 คนโง่ไป.   เพราะว่าเมื่อใหญ่โตเป็นเวลา มี

ธุระที่จะทำมาหากิน,   จะหาช่องเล่าเรียนไม่

ได้.   เพราะอย่างนั้นจึงต้องเร่งเล่าเรียนเสีย

แต่เมื่อยังย่อມໆ.   ถ้าเราเล่าเรียนไว้ได้ดี,

เมื่อใหญ่โตไปจะได้ฟังวิชาของเราไว้เป็นเครื่องทำมา

หากินเลี้ยงตัวเราต่อไปภายหน้า.”

มาตรา กัย

สอนอ่านบทที่ ๗๖

กั้ม	กั้ย	แก้้ม	แก้้ย	กั๊วม	กั๊วย
กาม	กาย	เกม	เกย	กวม	กวย
กิม	กีย	แก้้ม	แก้้ย	แก้้ม	แก้้ย
กั้ม	กั้ย	แก้ม	แกย	แก้้ม	แก้้ย
กั้ม	กั้ย	กม	กั้ย	แก้้ม	แก้้ย
กั้ม	กั้ย	โก้ม	โกย	แก้้ม	แก้้ย
กุ่ม	กุย	กั้อม	กั้อย	แก้้ม	แก้้ย
กุ่ม	กุย	กอม	กอย	เกอม	เกอย

สอนอ่านบทที่ ๗๗

สาย คุย โหย ผ้อย ลอย ส่วย เน้อย เขอย

บ้าย ชุย โอย ห้อย คอย ถ้าย เอ้อย เคอย

หมาย หม่วย โกย ห้อย ร้อย รวย เต้อย เอ้อย

ส่วย สุ่ม โบาย ห้อย อ้อย ห้วย เป้อย เหวอย

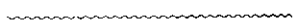
ข๋าย ช้อย โรอย อ้อย น้อย หน่วย เร้อย เซ้อย

กลาย ชล้อย ไ้อย ผ้อย กลอย กรวย เม้อย เฉ้อย

คล้าย พล้อย ไปรย กร้อย คล้อย กล้าย เหน้อย เปรอย

พาย จุย ไตย สอย ปล้อย จ้อย เล้อย เหนอย

ควาย ปุย โพาย ถอย จ้อย ด้วย เปล้อย เลอย

สอนอ่านบทที่ ๗๘

ชายของ เสียตาย ผ้าลาย ตาข่าย เข้าสาย

คู้ยเซีย ร้องโอย ร่วงโรย ห้อยชม หล่นผ้อย

ลอยน้ำ นำน้อย ส่งส่วย เย็นเฉื่อย เมื่อยตัว

งูเลื่อย หลานเขอย หลายแห้ง มุ่งหมาย สาทร้าย

จำหน่าย เตือนหงาย วิ่งหย้อย ไม่เหน้อย

เงื่องหง้อย หวายชม ขน่ายข้าง ของถว้าย

ชยายความ ปลาสว้าย เกาะส่มุย สร้อยสว้าย

หวานอร้อย ส่วงสว้าย สละสลวย พระเชนอย

ชวนชวาย ปลากราย วัวควาย ข้างพลาย

ปลายไม้   คล้ายกัน   โปรยทาน   เป่าขลุ่ย
 เสือครุย   กรวยกราย   กะโจนผล็อย   น้ำกร้อย
 หัวกลอย   คล้อยตาม   กรวยเซิง   ปล่อยปลา

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๗๙

เรือแม่ค้าลำนี้มีอะไรขายบ้างขา ? ตาดี, ผ้า
 แกะขายหาได้หรือยังเล่า ? เราไปป่าไผ่, ปะ
 กะต่ายตัวหนึ่ง. นั่นใคร, ลุยโคลนมาตะโกน
 ถามหาตา ? อาสั่งแกมาสั่ง, ว่าเวลาบ่ายให้ขาย
 ไปหาแก. ตาพลายแกะขวายมาแต่่นา. เมื่อ
 ก็นี้เราปะงูเหลือมเลื้อยมา. ยาย, ปลากราย

นี่แกงฉู่ฉี่ไม่ดีหรื ? นี่ใครเอาอะไรปามลื้อย

มาทางนี้ ? น้ำหน้านั้นเค็มกร่อยกินไม่ได้.

กล้วยน้ำว่ะว่านี่อาซี้ก็ไปไฟ ? เกาสาหร่ายนี่

ใครไปเอามา ? ป้าแกหลนปลาร้าอร่อยจริง.

นั่นใคร, วึ่งหย็อยมาทางนี้ ? หนูย้อยนั่งทำตา

ปรอย ๆ. ปลาสร้อยว่ายน้ำมาล้า ๆ. เขา

หันกลอยแซ่หน้าไว้. ปล่อยปลาไปในน้ำ. ตา

เฉยไปทีไหนมาจนสาย ? เขาจะสอยส้มล้าไป

ขายใคร ? ยายพลอยเปนช่างทำกรวย. ตา

เป๊ะหมวยแกขายขนมกล้วย. เขาขายเงาะก๊วย

ที่หน้าโรงหอย. ยาย, หากะขายไปขายหรื ?

สอนอ่านบทที่ ๘๐

กัย		เกีย	เก้ว	กัย	กั้ว
กาย	กาว	เกย	เกว	กวย	กวว
กีย	กิว	แกีย	แก้ว	เกียย	เกียว
กัย	กั้ว	แกย	แกว	เกียย	เกียว
กัย	กั้ว	กัย	กั้ว	เกียย	เกียว
กัย	กั้ว	โกย	โกว	เกียย	เกียว
กุย	กัว	กัย	กั้ว	เกียย	เกียว
กัย	กั้ว	กอย	กาว	เกียย	เกียว

สอนอ่านบทที่ ๘๑

ขาว	หิว	เหว	แฉิว	เขี้ยว
ก้าว	ลิว	เฉิว	แฉิ้ว	เดี้ยว
ยาว	ทิว	เริว	แก้ว	เหนี้ยว
ว่าว	หิ้ว	เลว	แล้ว	แจ๋ลี้ยว
หนาว	จิว	เหลว	แช่มว	เกรี้ยว
คราว	หวิว	เหยว	แก้วว	เปลี้ยว
กล่าว	ปลิว	เปลว	แผลว	เปรี้ยว
ลาว	กิว	เยว	แมว	เลี้ยว
ก้าว	ฉิว	เปว	แกลว	เคี้ยว

สอนอ่านบทที่ ๘๒

ผ้าขาว	ของขาว	บ้านขาว	หาขาว
วิ่ง	ผู้เดียว	ผิวเนื้อ	ผ้าเขียว
ดำเขียว	หน้าเขียว	มาเร็ว	จนเขียว
น้ำเขียว	ลอยลือ	แต่เดียว	เขียวหา
ลือขาว	ก้าวเกิน	หิวมี	พายคิว
เสียงแจ้ว	ประเดียว	หน้าหนาว	เบาหวิว
หลิวดา	เข้าเหนียว	หวนงเหนียว	มาเหมียว
ว่าหว่าว	ขาวคราว	เขี้ยวทอง	เปลวไฟ
ผ้าปลิว	เปรี้ยวหวาน	กลมเกลียว	เกรียวกราว
คล่องแคล้ว	ป่าเปลียว	หนังแก้ว	กล่าวถ้อย

สอนอ่านบทที่ ๘๓

ไป, ตาหาไปหามาเร็วเร็ว. พายคิ้วนี้ของ
 ตาซีมาหรี ? ป้าแกชี้เข้าเหนียวมาแต่หน้าสีห้าถึง.
 ตาแกแกเลี้ยงแมวไว้สี่ตัว. หย่าเหนียวผ้า, ตา
 แกจะดูเอา. อา, มะพร้าวอ่อนใบนี้ไม่มีเยื่อ.
 ในป่าเป็ลยวเต็นคนเดียวน่ากลัวเสีย. ตาสีแก
 ปีนป่ายขึ้นต้นไม้ดูคลองแคแล้ว. อา, นั่นไม้
 อะไรลอยลี้วมากลางน้ำ ? ส้มเขียวหวานชี้มา
 ห้าใบไฟ. มานั่งแกริ้วคอยใครเล่ายายชา ?
 หน้าแก้วาประเดี้ยวแกจะไปหา. ส้มใบนี้กิน
 เปรี๊ยวไม่อร่อย. เขาพายเรือยาวร้องเยอวเยื่อว.

สอนอ่านบทที่ ๘๔

กะต่ายตัวหนึ่งเสียขาเดินไม่ได้, นอนหยุดได้
 ต้นไม้แห่งหนึ่ง. แะตัวหนึ่งเสียตาเดินมา
 เทียวหากินกะเพื่อน, หลงเพื่อนเดินไปใกล้
 กะต่าย. กะต่ายเห็นแะมาก็กลัว, จะวิ่ง
 หนีก็ไม่ได้; พอแลไปเห็นแะเสียตา, ก็
 ดีใจหายกลัว; จึงตั้งทำทำที่ดูขูไป, ว่า “นั่น
 ใครจะมามาหาที่ตายหรื ?” แะได้ยินดังนั้นก็
 กลัว, จึงอ้อนวอนว่า “ขออย่าฆ่าให้ตาย
 เลย, ฉันจะยอมเป็นข้า.” กะต่ายดีใจ
 ให้แะเข้ามาใกล้, ก็ขึ้นขี่หลังแะเข้าไป

ในป่า. มีแม่ช้างตัวหนึ่งเดินเที่ยวหากินหญ้าใน
 ป่า; ปะเสือเข้าล้อมันจะกิน, นางช้างก็
 อ่อนวอนขอไปให้ปะเพื่อนฝูง, พอได้สิ่งเสีย
 แล้วจะมาให้เสือกิน; เสือกียอม. นางช้าง
 ก็เดินไปปะกะต่ายซีแพะเดินมา; นางช้างก็
 เล่าความที่เสือจะกินตัว แลตัวได้ขอทุเลาเสื้อมาให้
 กะต่ายฟัง. กะต่ายก็ว่าจะช่วยช้างให้พ้น
 ความตาย: ให้ช้างไปนอนลงที่ใกล้เสือใหญ่,
 ช้างก็ไป. กะต่ายก็ซีแพะตามไป; ครั้น
 ถึงที่ใกล้เสือใหญ่, ช้างก็ลงนอนทำทีคอย
 เสือ; กะต่ายเข้าทำท่าเหมือนจะกินช้าง.

เสือแลมาเห็นช้างนอน, ก็เดินตรงมาจะกิน;
 พอแลเห็นกะต่ายกินหญุก่อน, เสือกก็กลัวไม่
 กล้าจะกินช้างได้. กะต่ายเห็นเสือกกลัว,
 ได้ทีก็ขี่แพะไล่, เสือวิ่งหนีไปจนสิ้นแรง, ก็
 ลงนอนหญูปโคนต้นไม้, ลิงเห็นเสือมานอนหญูป
 ก็เอากิ่งไม้ทิ้งมา. เสือตื่นนอนขึ้นแลเห็นลิง,
 ก็เล่าความที่ตัวหนีกะต่ายมาให้ลิงฟัง. ลิงจะ
 ใคร่เห็นกะต่าย, ก็ชวนเสือมาดู. เสือไม่
 ไว้ใจ, กลัวว่าไปปะกะต่ายเข้า, ลิงจะหนี
 ขึ้นต้นไม้เสีย; เสือจึงเอาหางของตัวเกี่ยวพัน
 หางลิงเข้าให้แน่น, แล้วก็ให้ลิงขึ้นหลังเดิน

มา; มาปะกะต่ายซีแพะยีนขวางทางหฺยู่;
 กะต่ายแลไปเห็นลิงซีหลังเสือมา, หมายถึงเสือ
 ไปเออลิงมาสู้, ก็ตีแพะตัวที่ตัวซีให้วิ่งไล่.
 เสือเห็นก็กลัว, พาลิงหนีไป. ลิงซีหฺยู่บน
 หลังเสือ, ตัวไปประกกิ้งไม้เข้า, ก็กลิ้งลงมา;
 เสือกวิ่งไป, หางลิงพันหางเสือหฺยู่, ลิงจะขึ้น
 ต้นไม้ก็ขึ้นไม่ได้, เสือพาลิงถูคร่าจนลิงตาย.

สอนอ่านบทที่ ๘๕

ตาพลอยเป็นง่อยไปไหนไม่ได้, หฺยู่ที่โรงยาว
 แห่งหนึ่ง. แกมีหลานสาวย่อม ๆ หฺยู่คนหนึ่งชื่อ

หนูแก้ว, ได้หาเข้าปลาให้แกกิน. แกนั่ง

อยู่ที่หน้าโรงยาว, ขอดทานเขาเลี้ยงร่างกาย.

เข้าวันหนึ่ง, มีชายคนหนึ่งเดินไปที่หน้าโรงยาว

นั้น, ว่ากะตาพลอย, ว่า “ที่บ้านนายจู้

ป่วยวันนี้ เขาจะให้ทานคนชะรางวัลเปลี่ยนที่มีอายุ

แก่กว่าเขา.” ตาพลอยดีใจหมายจะไป

ก็ไปไม่ได้. ครั้นเวลาสาย ๆ หน้อยนายกล้วย

คนเสียตาเที่ยวขอดทานเขา, มาถึงที่โรงนั้น

เข้า; ตาพลอยก็เล่าให้นายกล้วยฟัง, ว่า

“ที่บ้านนายจู้เขาจะทำทานป่วยวันนี้, ข้า

หมายจะไปก็ไปไม่ได้.” นายกล้วยจึงว่า

“ลุง, ฉันต้องขอทานเลี้ยงร่างกายอยู่เสมอ;

ความจนทำให้เศร้าใจอย่างไร, ฉันก็รู้แล้ว;

ฉันจะพาลุงไปด้วยกันจะดี.” ตาพลอยว่า

“ข้าจะไปกะเจ้าอย่างไรได้?” นายกล้วย

ว่า “ลุงขึ้นบ่าฉัน, ฉันจะพาไป.” ตา

พลอยก็ดีใจ, ขึ้นบนบ่านายกล้วยไป. ครั้น

ไปถึงบ้านนายจ้อย, ตัวนายกล้วยก็นั่งหยุดที่

ประตูบ้าน, ด้วยนายกล้วยเห็นนายจ้อยแก่กว่าตัว,

จึงไม่ได้เข้าไปด้วย. นายจ้อยให้ทานตาพลอย

แล้ว, ก็ให้หาตัวนายกล้วยเข้าไปใต้ถ่ม, ว่า

“เป็นอะไรกะตาพลอย?” นายกล้วยก็เล่า

ให้ฟังว่า “ฉันไม่ได้เป็นอะไรกันเลย, เป็น
 แต่เพื่อนคนจนด้วยกัน. วันนี้ฉันไปถึงโรงที่
 ลุงพลอยแหงอยู่; แกล่าว่าเวลาบ่ายวันนี้นาย
 จะให้ทานคนจนง่อยเปลี้ยเสียตา, แลที่อายุแก่
 กว่าด้วย; ฉันก็ชวนให้แถมา. แกว่าแถมา
 ไม่ได้. ฉันเห็นว่าแถมเป็นคนแก่ชะรา, ฉันก็
 ให้แถมขึ้นบำพามาจนถึงที่นี่.” นายจ้อยได้ฟังมี
 ความเอ็นดู, ก็ให้เงินแก่นายกล้วยถึงสี่เท่าที่ให้
 ตาพลอย. นายกล้วยก็พาตาพลอยมาส่งถึงที่ตา
 พลอยอยู่. ความไมตรีช่วยชวนชวายแก่เพื่อน
 กัน, เป็นที่ยินดีของผู้ที่มีใจอันดีดังนี้.

มาตรา กก กด กบ

สอนอ่านบทที่ ๘๖

กะ	กัก	กั๊ด	กั๊บ
กา	กาก	กาด	กาบ
กิ	กิก	กิด	กิบ
กี	กีก	กีด	กีบ
กิ	กีก	กีด	กีบ
กึ	กึก	กึด	กึบ
กู	กูก	กูด	กูป
กฺ	กฺก	กฺด	กฺบ
เกะ	เก็ก	เก็ด	เก็บ

เก	เกก	เกด	เกบ
เกาะ	แก็ก	แก็ด	แก็บ
เก	แกก	แกด	แกบ
โกะ	กก	กด	กบ
โก	โกก	โกด	โกบ
เกาะ	กือก	กือด	กือบ
กอ	กอก	กอด	กอบ
กัวะ	กิวก	กิวด	กิวบ
กัว	กวก	กวด	กวบ
เกียะ	เกียก	เกียด	เกียบ
เกีย	เกียก	เกียด	เกียบ

เกือะ	เกือก	เกือต	เกือบ
เกือ	เกือก	เกือต	เกือบ
เกอะ	เกือก	เกือต	เกือบ
เกอ	{ เกือก	เกือต	เกือบ
	{ เกือก	เกือต	เกือบ

สอนอ่านบทที่ ๘๗

หัก ผัก ผัก สัก กัก จัก ตัก ตัก ปัก

หาก ฉาก ฉาก จาก กาก ปาก จิก จิก

ปัก ผัก ตัก ตัก ปัก สุก บุก จุก ญุก

เติก แหก แหก แหก แหก ถก หก ตก

ตก กก ไชก โจก โบก หอก จอก

ออก กอก บอก บวก เปียก ผีอก เบิก

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๘๘

ผักหนาม	รู้จัก	ตักน้ำ	ถากหญ้า	กออกจาก
อ้าปาก	ต้นจิก	ฉีกผ้า	ฝึกซ้อม	ก่อตึก
ไวจุก	กระตูก	ถูตี	เติกน้อย	แขกเมือง
แจกของ	ถกหนัง	กระจก	ตักน้ำ	โบกปูน
ด้ามหอก	บางกอก	ผ้าเปียก	ซ้างเผือก	ใบเบิก
น้ำหก	ของตก	ดอกโสก	เป็นโจก	หักพัง
จักสาน	ชั้นจอก	เล่าบอก	เข้าออก	ชนปีก
แสกหน้า	บุกกลอย	สุกห้าม	เข้าจาก	กักขัง

เข้าตอก	เสือก	เข้าผอก	ขอนดอก
ยามดึก	มะกอก	แกกไป	ไบบอก

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๘๙

พรุ่งนี้จะไปซื้อจากมามุงโรง. มาดูซิ, มะกอก
 ต้นนี้ดอกจริง. อาแกเกล้าจุกให้หลานแก. ยาย
 แกฝากผ้าให้ตาสีห่าผีน. ไปถูกฝนที่ไหนมา
 ผ้าจึงเปียก ? น้ำในขันนั้นใครทำกระฉอกเล่า ?
 ต้นจิกต้นนี้มีใบอ่อน. กระเจกเงาบานให้ผู้ใดมา
 ทำแตก ? ของตคน้ำดำหา ยังไม่ได้. ช้าง
 ผีอกตัวนี้สิ่งามจริง. เราจะจักตอกไว้มุง

เรือน. อา, หุงเข้ายังไม่สุกอีกหรือ ?

สอนอ่านบทที่ ๙๐

ซัก ทัก นึก พัก พัก มััก ลัก

เล็ก ยก นก ชก วก สุก ชุก

พุก มุก ทุก นึก คึก อึก ลึก

தாக ยาก ลาก ซีก พูก ลุก

แรก แยก โงก โปก โยก คอก

งอก ซอก นอก รอก ลอก ฟอก

พวก มวก ลวก เรียก เจือก เชือก

เทือก เยือก เรือก เลือก เล็ก เพ็ก

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๙๑

พักแพ่ง   นั่งพัก   ถามทัก   มั่งง่าย   ยากแค้น

ชักลาก   ฟากเรือน   ยากง่าย   ไม้ซีก   น้ำล็ก

ซุกซุม   ซุกซ่อน   ลูกฟูก   เต็กเล็ก   คราวแรก

แยกย้าย   ยกให้   พูนโคก   นั่งโยก   ถ่วงอก

ข้างนอก   ยาพอก   ย่อนยอก   กระรอก   ละลอก

ชักฟอก   พวกพ้อง   ร้องเรือก   เงือกน้ำ   เชือกป่าน

เย็นเยือก   เลือกเฟิน   บอกเล็ก   เพ็กเฉย   ไม้รวก

น้ำลวก   บวกเข้า   ถากไม้   กากเข้า   ตากผ้า

มันเผือก นกเงือก เรือกสวน เป็นเทือก เข้าเปลือก

สอนอ่านบทที่ ๙๒

นั่งพักพอหายเหนื่อย.   นกเขาชวาตัวนี้ขึ้นดี.

กระรอกตัวนั้นมันกินมะพร้าวเขา.   ยายชา,

ตาแกร้งเรียก.   เชือกเส้นนั้นเขาผูกเรือไว้.

ไม้ซีกนี้เราให้เขาเอามาแต่สวน.   เวลาบ่าย

เขาไล่ควายมาเข้าคอก.   ตาชา,   เมื่อกี้ตำร้อง

เรียกใคร ?   นี่ใครเอาผ้ามาซุกไว้ในซอกนี้ ?

เราเป็นผีที่ข้าต้องพอกยา.   ชุงต้นนี้ช่วยกันลาก

ขึ้นเสียที.   ทำอะไรหย่ามั่งง่ายดูไม่ได้.   ฝน

หมู่นี้ตกชุกจริง.   ไปถึงสี่แยกพอฟนตก.

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๙๓

วันหนึ่งตางักแก๊งจักตอกหยู่ที่ประตูบ้าน. หนู

เอกหนูเล็กสองคนพี่น้องลูกตาสุก, เป็นเด็ก

รุ่นหนุ่ม, เดินมาที่นั่นถามตางัก, ว่า “ตา

จะทำอะไร ?” ตางักว่า “ตาจะมุงหลังคา

เรือน, ตายังให้เขาไปซื้อจากหยู่, ถ้าเรือจาก

เขามาถึง, เจ้าช่วยขนจากให้ตบบ้างนะ ?”

หนูเอกหนูเล็กว่า “ตาตนเองไม่ได้หรี ?”

ตางักว่า “เรี่ยวแรงตาไม่ค่อยจะมี; ถ้า

ตนเอง, ก็จะได้เที่ยวละเล็กละน้อย, เมื่อ

ไรจะได้มุง, ลำบากนัก.” หนูเอกหนูเล็ก

ว่า “ตาจะให้อะไรฉัน?” ตางักว่า “ถ้า

ช่วยทำงานให้แก่กันแลกกันได้แล้ว, ก็ต้อง

เป็นที่รักแห่งกันแลกกัน; เจ้าออกปากสิ่งไร,

ตาก็จะให้สิ่งนั้น. หนูเอกหนูเล็กว่า “ฉันขอ

ของที่ตารักมาก ๆ.” ตางักว่า “เออ, ตา

จะให้.” พอเรือที่ไปซื้อจากมาถึง, หนูเอก

หนูเล็กก็ช่วยขน. ครั้นตางักมุงหลังคาแล้ว,

หนูเอกหนูเล็กก็ไปขอสั่งของตามที่ว่าไว้. ตา

งักก็ให้ด้ามปากไถแก่หนูเอกหนูเล็กคนละอัน.

เด็กสองคนนั้นจึงว่า “นี่หรีเป็นของรักมากของ

ตา ?” ตางักว่า “เมื่อตายยังหนุ่ม ๆ หนู, ตา

ได้ฟังปากไก่สองอันนี้, จึงได้เลี้ยงร่างกาย

มา, ตารักมากจึงให้แก่เจ้า.” เด็กสอง

คนนั้นถามว่า “ตาไม่ได้หาเงินได้ด้วยงานอื่น

ดอกหรี ?” ตางักว่า “ตาเป็นเสมียนมาแต่

หนุ่มจนแก่, ไม่ได้ฟังวิชาสิ่งอื่นเลย.” เด็ก

สองคนจึงว่า “ถ้าอย่างนั้น จันจะศึกษา, จัน

จะฝึกฝน, ตั้งแต่นี้ไปตาช่วยสอนฉันได้หรี

ไม่ ?” ตางักแก็รับว่า “ได้, เจ้าอย่าเที่ยว

โกกเกกไปนะ ?” ตั้งแต่นั้นมาเด็กสองคน

นั่นก็ศึกษาฝึกฝนทุกวัน ๆ; ตาจึงก็บอกทุก
วัน ๆ; ไม่ช้าเด็กสองคนนั้นก็รู้ดีเขียนดี,
ไปเป็นเสมียนได้ทั้งสองคน.

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๕๕

ขัด	ถัด	ผัด	ผัด	หัด	กัด	จัด	ตัด
ขาด	ถาด	ผาด	ผาด	หาด	ดาด	บาด	ตาด
ผิด	หิด	ติด	ฉิด	ขีด	กิด	ดีด	หีด
ชุด	จุด	สุด	จุด	ชูด	หูด	บูด	เผ็ด
เต็ด	แผด	แผด	เสด	แดด	ชด	ผด	
สด	ไซด	โหนด	จอด	ปอด	หวด	ดวด	

ขวด ปวด เขียว เปียด เตือด เกิด

สอนอ่านบทที่ ๙๕

ฝึกหัด กำจัด ไม้ตัด ผ้าขาด ขมผาด

ฝึกกาต กระจาด ต่อติด ชีตไฟ เป็นหีด

ขาดหลุด จุดลาก จุดไฟ ขุดเรือ เข้าบุต

แกงเผ็ด แดดร้อน เรือนแฝด เป็นผด โฉดเขลา

จอดเรือ ขวดยา เปียดเสียด น้ำเตือด เกิดความ

สอนอ่านบทที่ ๙๖

ไม้ตัดต้นนั้นของอาแก.

กระจาดใบนี้ผู้มีเขา

สถานดี. ผ้าพื้นผืนนี้ผู้ใดมาทำขาด ? ขวด

แก้วใบนั้นใสอะไร ? อาเอาเรือมาจอดไว้ที่นี่.

ไม้ขีดไฟกลั๊กนี้เปียกน้ำ. เรือลำนั้นเขาขัดทา

น้ำมันใหม่. ตาดี, ไปดูที่ น้ำต้มไว้เดือดหรือยัง ?

เดินสะพานหย่าเบียดกันจะตกลง. มันนกนี้เขา

ขุดมาแต่ป่า. มาดูซิ, งูเลื้อยมาขุดหยูใต้ถุน

นี้. ตาแกทำขุดไว้จุดไฟ.

สอนอ่านบทที่ ๔๗

คัด มัด ชัด นัด พัด ทัด ลัด วัด

วิต คิต ขิต ยิต เช็ด ชุด มุด คุด

ชุด งด รด ชด มด ลด คด ทด

คาด มาด พาด ลาด วาด ซีด มีด รีด

ซัด มีด ยัด พุด โสด มอด ทอด รอด

วอด ยอด งอด ลวด งวด ทวด นวด ชวด

ยวด เยียด เชือด เลือด เช็ด เล็ด

สอนอ่านบทที่ ๔๘

วัดแจ้ง วิตน้ำ ทดแทน แมงคุด ล้างเช็ด

ยัดหน่วง ความคิด งดไว้ ชดเชย คัดจ้าง

นัดหมาย ตั้วมด ทัดทาน คลองลัด ลดเลี้ยว

เรือนชุด เชื้อชู งูอด หมอนวด โลดโผน
 คำพูด เลื่อยยึด คำมิด จืดชืด เรือมาด
 ตัวมอด มีถ่มมีด ทอดส่มอ ส่งงวด ยัดเยียด
 วาดเขียน ยิ่งยวด ปลายยอด ปี่ชวด รวดเร็ว

สอนอ่านบทที่ ๙๙

จะไปไหนเรือร้วต้องวิดน้ำ. เด็กคนนั้นชน,
 เขมัดมีโยงไว้. เรือมาดลำนั้นของแก. ยึด
 เรือไว้, น้ำเชี่ยวเรือจะลอยไป. เรือกำปั่นลำ
 นั้นทอดส่มอหูกกลางน้ำ. คลองเล็กนี้ลัดไป
 ทางไหน ? มีดเล่มนั้นตาแกชี้มา. แมงคุด

ต้นนี้ยังไม่มีดอก.   คำมิดแล้วทำไมไม่จุด
ไฟ ?   สัมโถงนี้จืดชืดไม่น่ากิน.   หนทางนี้
ลดเลี้ยว,   เต็มลำบากจริง.   เรือมาดเขาจอด
ไว้ในคลองลัด.

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๐๐

หนูทัตหนูเกดสองคนพี่น้อง; หนูทัตร่างกาย
งดงาม, แต่ไม่มีความรู้สิ่งใด; หนูเกดนั้น
ร่างกายไม่งดงาม, แต่มีความรู้ดี; อ่านหนังสือ
ก็ชัดเจน, วาดเขียนก็งดงาม, ยังหมั่น
ฝึกหัดวิชาความรู้เนื่อง ๆ. วันหนึ่งหนูทัตยืนอยู่

ตรงกระจกเงาที่แต่งตัว, แลเห็นร่างกายตัว
 หยุ่ในกระจกชัดเจน, จึงเรียกหนูเกิด, ว่า
 “เกิด ๆ, มาเน๊าะเนะ.” หนูเกิดกำลังปั่นแรด
 หยุ่, เดินเข้าไปหาหนูทัด. หนูทัดพูดว่า
 “มายืนตรงนี้.” จับมีหนูเกิดยืนคู่กันหันหน้า
 ไปตรงกระจกเงา, แล้วทอดตาไปที่กระจก,
 ยิ้มแล้วก็หัวเราะ. หนูเกิดรู้ในที่, จึงออก
 ไปให้ห่างแล้วว่า “พี่ทัดเล่นเหมือนเด็กซัด ๆ ที่
 เดียว.” หนูทัดว่า “ตัวไม่งามมาก่อนขอ
 เขาว่าเล่นเหมือนเด็ก, ใครเขากดขี่ให้ดูเล่า.”
 หนูเกิดว่า “ผู้ชายงามดีหรือมีความรู้ดี ?” หนู

ทัดก็นิ่งเฉยเสีย. หนูเกิดจึงว่า “ข้าเห็นตัว
 ข้าไม่งาม, จึงได้หัดเขียนหนังสือ, แลวาด
 เขียนลวดลาย, ปั้นเรดปั้นช้าง, ไปตาม
 ภาษาคนไม่งาม. ในวิชาเหล่านี้, ใครจะ
 มาประกวดอวดฝีมือกันก็ได้, หรือจะทดลอง
 หย่างไรก็ตาม. นานไปคาดว่าคนงามจะ
 อดจะขาดแคลนลง, จะอด ๆ แอด ๆ แก่คน
 ไม่งามกระมัง ?” หนูหัดละอายใจ, ตรง
 ไปเทแป้งออกจากขวดแล้วก็ผัดหน้า, พูดว่า
 “ข้าทำอะไรไม่ได้, จะแต่งตัวไว้งาม
 งาม.” พ่อรอดแม่สดซึ่งเป็นลุงเป็นป้าของ

หนูทัดหนูเกิดก็หัวเราะ. หนูทัดก็ละอายใจมาก

ขึ้น, ตรงเข้าไปปิดประตูนอน.

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๐๑

ขับ ฉับ กับ จับ ดับ ตับ อับ สาบ หาบ

ฉาบ กาบ ดาบ ตาบ อาบ ลีบ จีบ ดิบ

หีบ จีบ กีบ ตีบ ปีบ บีบ สืบ บุป

บุบ สู้บ กูบ เห็บ เก็บ เจ็บ แหบ แบบ

แอบ ขบ กบ จบ ตบ อบ โอบ โอบ

สอบ กอบ จอบ ตอบ บอบ ขวบ บวบ

อวบ เลียบ เกือบ เฝือบ เตียบ เปียบ เอียบ

สอนอ่านบทที่ ๑๐๒

หาบคอน กับเข้า ตีฉาบ ไฟดับ ชับนก
 กาบกล้วย ผ่าดิบ อาบน้ำ สืบเสาะ หีบผ้า
 สูบบุหรี จีบผ้า กล้วยตีบ ไข่เจียว แบบแผน
 โอบอ้อม จอบเสียม บอบช้ำ โตตอบ โฉบฉาบ
 หอบหิ้ว แอบแฝง อิ่มเอิบ อับจน เปิบเข้า

สอนอ่านบทที่ ๑๐๓

นั้นนกอะไรจับอยู่ที่ขอบหนอง ? ผ่าดิบผืนนี้หน้า
 แกะขึ้นมา. หีบใบนั้นใส่อะไรไว้ ? ป่าแกหาบ
 ของมาแต่ไหน. เด็กคนนี้อายุได้กี่ขวบ ?

ชานาหน้าเข้าออกซ้นก. เราแลเห็นนกแก้ว

ตัวหนึ่งจับอยู่ที่กิ่งไม้. ตาอึ้งแกแบกจอบไป

นา. ยายอึ้งแกเก็บลูกหว้ามาให้เรา. ตาบ

เล่มนี้คมดี. กบใสไม้ตัวนี้ไม่คม.

สอนอ่านบทที่ ๑๐๔

คั๊บ ทั๊บ นั๊บ พั๊บ ยั๊บ รั๊บ ลั๊บ เย๊๊บ คบ

ยิบ ลิบ ทุบ ชุบ ฮุบ เล๊ิบ ชบ ทบ พบ

คาบ ทาบ นาบ ราบ รืบ ลืบ งืบ คี๊บ

คื๊บ ลูบ แคบ แพบ แยบ แลบ งอบ

ชอบ มอบ ยอบ รอบ ลอบ คอบ ควบ ยวบ
 รวบ เฝียบ เทียบ เรียบ เลียบ เทียบ เนียบ

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๐๕

แมลงทับ ย่อยยับ คับแค้น รับรอง รับผิดชอบ

ลับหลอก เย็บผ้า เล็บมี สมทบ พบปะ

ลอยลึบ ทุบตี เครื่องชุป คาบเกี่ยว ทางแคบ

พลุนาบ สานงอบ ราบรื่น ยอบแยบ แยกคาย

แลบลั่น นั่งซบเซา คบหา รอบคอบ รวบรวม

ชอบพอ มอบให้ ดักลอบ ซี่ควบ เฝียบเหงา

เทียบเคียง เรียบร้อย เทียบทาบ กำเริบ เลียบเคียง

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๐๖

เด็กคนนั้นจับแมลงทับได้ตัวหนึ่ง.   ถาดเงินใบนี้

เขาชอบทอง.   มะพร้าวหัวทองนี้นับได้กี่ร้อย ?

เสื้อตัวนี้มีเขาเย็บตะเข็บดี.   พลุhabenี่ขาย

หาบอะไร ?   ดูซิ,   แมวตัวนั้นมันคาบเอา

ปลามากิน.   เรือปะทุนลำนี้คับแคบไม่กว้าง

ขวาง.   บ้านนี้เงียบเหงา,   เจ้าของไปไหน ?   เขา

ตีฉาบดังฉ่างฉ่าง.   กระดานพื้นที่นี่เรียบร้อย

ดี.   แหวนวงนี้แม่มอบแก่เรา.   หนูเทียบ

ชอกันกับหนูทับ.   เขาทำรั้วบ้านดูรอบคอบดี.

ใครมาแอบฝาดูฟ้าแลบ ?

สอนอ่านบทที่ ๑๐๗

วันหนึ่งหนูลบไปอาบน้ำกับตาแอบ,   ตรงหน้า
บ้านตาอาด.   ครั้นไปถึงท่าน้ำ,   เห็นหนูขาบ
หนูอบ กับเพื่อนกว่าสิบคนลงอาบน้ำใหญ่ในคลอง.
หนูลบก็นั่งอาบน้ำใหญ่กับตาแอบที่สะพานน้ำ.   หนู
ขาบ หนูอบ จึงร้องชวนให้หนูลบไปว่ายน้ำเล่นใน
คลอง.   หนูลบว่ายน้ำยังไม่ได้,   หนูขาบ
กับเพื่อนเด็กด้วยกัน,   ก็ว่ายน้ำข้ามมาปากข้าง
ตลิ่งที่หนูลบนั่งอาบน้ำใหญ่.   พวกเด็กเหล่านั้น,
เมื่อว่ายน้ำมาถึงตลิ่งแล้ว,   ก็โผล่ไปแล้วก็ว่ายน้ำ
ตามคะนองของตัว.   หนูลบเห็นเด็กเหล่านั้น

ว่ายน้ำได้คล่องแคล่ว, ตัวว่ายน้ำไม่ได้, จึง
 ได้ถามตาแอบ, ว่า “ทำไมเขาเหล่านั้นจึง
 ว่ายน้ำได้?” ตาแอบว่า “เพราะเขาลงน้ำ
 เขาหัดว่ายน้ำบ่อย ๆ นานเข้าจึงว่ายน้ำได้.” หนู
 ลบว่า “ทำอย่างไรฉันจึงจะว่ายน้ำได้เหมือนเขา
 บ้าง?” ตาแอบว่า “เจ้าได้ลงน้ำเมื่อใดก็
 หัดไผ่, หัดว่ายน้ำไปเรื่อยมา, นานไปก็เป็น
 ไปเอง.” ตั้งแต่นั้นมาหนูลบได้ลงอาบน้ำที่
 ไร, ก็หัดไผ่ไปไผ่มาของตัวเอง, ไม่ช้า
 ก็ว่ายน้ำได้ดีเหมือนเด็กเหล่านั้น.

สอนอ่านบทที่ ๑๐๘

หนัก หมัก หลัก หัก หัก หัก

หมัก หัก เหล็ก หัก หัก โหนก

หนวก หมัก หมัก หมัก หมัก หมัก

หมัก หมัก หลัก หลัก หลัก หลัก

หมัก เหล็ก หมัก หมัก หมัก หมัก

หมัก หลัก หลัก หลัก หลัก หลัก

หมัก หลัก หลัก หลัก หลัก หลัก

หมัก หลัก หลัก หลัก หลัก หลัก

หมัก หลัก หลัก หลัก หลัก หลัก

หมัก หลัก หลัก หลัก หลัก หลัก

สอนอ่านบทที่ ๑๐๙

มีหงิก   น้ำหนัก   ขวดหมึก   ช่างเหล็ก
 ไม้หลัก   ไร่เหือง   หูหนวก   เข้าหยอก
 หลีกเลี้ยง   ว้ายแหวก   หยุดพัก   เป็นหวัด
 เหล็กหมาด   นกหวีด   กำหมัด   หนดเครา
 ใบหนาด   หมดสิ้น   เหมือดคน   หอยหลอด
 เหนียวหนับ   หงุบหงับ   หมอบคลาน   หยิบยก
 นอนหลับ   สำหรับ   เช็ดหลาบ   คำหยาบ

สอนอ่านบทที่ ๑๑๐

ตะกั่วนี้ซึ่งดูที่หรืหนักเท่าไร ?   อาแกชี้หมากสง

มาหาใบไฟ.   หมวกใบนี้ของอาแก.   นั่งหยุด
 พักพอหายเหนื่อย.   หย่าหยาบคายต่อผู้ใหญ่ดู
 ไม่ดี.   คนหูหนวกฟังอะไรไม่ได้ยิน.   ตาแก่
 แกชี้แขนบไปถอนหนวด.   ไม้หลักเราปักไว้,
 ใครมาถอนเอาไปไหน ?   วานหีบหมวกใบนั้น
 ส่งมาที.   อาแกชี้เหล็กหมาดมาเจาะไม้.   เมื่อ
 คืบนี้เรานอนไม่มีใครหลับ.   ป่าแกช้ด้ายหลอด
 มาเย็บผ้า.   เราไปหาใบหนาดมาทำยา.

สอนอ่านบทที่ ๑๑๑

สลัก   ฉลาก   ฉ่นาก   เขยก   ไชยก   ช่อก

ถ่ลาก ผ่งก ถ่ลอก ผ่ئك ผ่นวก ส่นูก
 จ่มูก ช่นัด ชยัด ถ่นัด ช่นาด ชยาด ชยัด
 ฉ่ลาด ส่ล่อด ต่วาด เต่ลี้ด เต่วัด ช่มับ
 ส่นับ ส่ลัับ ช่นบ ช่นาบ เขยี้บ ส่ล่บ
 ส่นบ แฉ่ล่บ ชยิบ ชยียบ ต่ลัับ

สอนอ่านบทที่ ๑๑๒

เติ่นเขย่ก ถ่ลากไถ่ล่ ลายส่ลั๊ก ปลาฉ่นาก
 สอดผ่ئك ของฉ่ลาก รู่จ่มูก เอกเช่นก
 สวนสองช่นัด กัลวชยาด ใบส่ล่อด ปลาส่่ลาด
 ร่ำนต่่ลาด ร่้องต่วาด อุดต่่ลุด ไม้ช่นาบ

ช่ยาบเรือ	ช่ยิบตา	เช่ยืบตัว	ส่งบเงียบ
บินแฉลบ	ส่นับเพลลา	นอนส่ลบ	ต่ลับยา

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๑๓

ไต่ะใบนี้ผีมีเขาส่ลักลายดี. ต่ลับเงียบใบนี้ของ

อาแก. อา, ไปตลาดซื้อะไรมาได้บ้าง ?

สวนสี่ชนิดนี้มีส้มโอหยุ่หลายต้น. อารอดเก็บ

ใบส่ล่อดมาเป็นกอง. ตามีแกซื้อปลาตลาดมา

ให้อา. ตาแกตั่วตมาว่าหยาอิงไป. จับฉลาก

ได้ของสองสามสิ่ง. ม้าตัวนั้นขาเจ็บมันเดิน

ช่ยก. เรือปะทุนลำนี้มีช่ยาบ. ไม่ช่นาบ

ข้างเรือหายไ้ไหน ? ไปตลาดพบคนตลก.

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๑๔

ผลัก   กลัก   กวัก   กรัก   ปรีก   ปรก   ปรุก

ชวาก   โพลก   กราก   โกรก   เกรียก   กลอก

ปลุก   แปลก   ปลอก   ปลวก   เปลือก   แกรก

คลัก   ควัก   พริก   พลิก   เพรียก   ควาก

คราก   ครก   คลอก   แควก   พราก   ครอก

ขวิด   ปลด   เกล็ด   กลด   ปลิด   ชลาด

กราด   เกลียด   กรวด   กวาด   ปруд   โปรด

กรีด   ปลอด   คลาด   เค็ด   คลอด   พลัด

ขลับ	ขวบ	ขลิบ	กรับ	กลบ	ปรับ
ขลุบ	กริบ	กลีบ	เกรียบ	กลับ	พลบ
ครอบ	พริบ	ครบ	เกลบ	คราบ	ครีบ

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๑๕

ชักไขว่	กัวกมี	ขวากหนาม	เข้าเปลือก
คนขลาด	ยากวาด	เกลื่อนกลาด	ปลดปลิด
เข้าเกรียบ	ไหว้กราบ	ขลิบผ้า	ตีกรับ
ลับปลับ	เปรียบเทียบ	ปรับไหม	เกลียดชัง
น้ำกรด	กลัดกลุ้ม	กวัดแกว่ง	พลัดพราก
พลับพลึง	พลบค่ำ	ครอบครว้	ครบถ้วน

เครื่องวัด ดึงเครียด เพล็ดเพลิ้น ใบมะพลับ
 ไหวพริบ คราบน้ำ กลับไป กลบเกลื่อน

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๑๖

นกแขวกบินไขว่ใหญ่ในนา.   เราพลัดพรากจาก
 บ้านมานานแล้ว.   อาแก่ช้เข้าเปลือกมาสี่ห้า
 เกวียน.   เชือกเส้นนี้เขาชิงจนดึงเครียด.   เต็ก
 คนนี้เป็นหวัดต้องกวาดยา.   เข้าเกรียบว่าเรา
 ช้มาห้าหกแผ่น.   เอามัดไปเกรียกไม้มาห้า
 ลักห้าซีก.   กลักยานี้ของตาแก่ใหญ่จริง.   ต้น
 มะม่วงเขาปลูกไว้ริมน้ำ.   ขุดหลุมไว้ทำไมไม่

กลบเสีย ?   หยุดเรือนทำไมไม่กวาดเรือนเสียให้
เตียน ?   เขานอนกลิ้งเกลือกหยุดในห้อง.

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๑๗

นายแปลก, นายกลัด, นายกลับ, สามคน
พี่น้องเป็นลูกนายสัดช่างสลัก. นายสัดสอน
ให้ฝึกหัดวิชาสลัก; นายแปลกมีความหมั่น
มากตั้งหน้าทำ, ทำสิ่งหนึ่งได้ดีแล้ว, จึง
ทำสิ่งอื่นต่อไป. นายกลัดเป็นคนจับจด, ทำ
สิ่งนี้ยังไม่ทันจะแล้ว, ก็ไปทำสิ่งนั้น. นาย
กลับนั้นเป็นคนไม่มีความอดุสาหะ, เมื่อนายสัด

แกว่ากล่าวเข้า, ก็บ่นพึมพำไป, ว่า “เมื่อไรจะเป็น, ยากนัก ๆ.” แต่นายสลัดแกฝึกหัดลูกหยุ่ปีหนึ่งกับหกเดือน. นายแปลกคนเดียวทำอะไรได้ดี; นายกลัดทำได้งู ๆ ปลา ๆ สักแต่ว่าทำได้, จะทำอะไรก็หวัด ๆ แต่พอแล้วไป; นายกลับทำอะไรก็ไม่ได้จนสิ่งหนึ่ง. หยุ่มาวันหนึ่ง, นายสลัดแกจึงเรียกนายกลับลูกชายแกไปที่หน้าต่างแล้ว, แกจึงชี้ให้นายกลับดูตะไคร่น้ำที่ผนังตึกตรงหน้าต่างออกไป; ถามว่า “ที่เขียว ๆ หยุ่ที่ตรงผนังตึกนั้น, เจ้ารู้หรือไม่ว่าเป็นอะไร ? จงแลดูให้ถนัด.”

นายกลับว่า “ฉันไม่ทราบ.” นายสลับว่า
 “มันเป็นต้นไม้อย่างหนึ่ง, ซึ่งไม่มีลำต้น,
 แต่ถ้าจะตรองดูแล้ว, ก็คล้ายกับจอกซึ่งเป็น
 ไม้หน้า.” นายกลับว่า “ฉันเห็นมันไม่เหมือน
 กันเลย.” นายสลับว่า “พ่อว่าดังนี้, เพราะ
 ที่มันเกิดขึ้นแลกลายไปคล้าย ๆ กัน. เจ้ารู้หรือ
 ไม่ว่ามันเกิดขึ้นอย่างไร ?” นายกลับว่า “ฉัน
 ไม่ทราบ.” นายสลับว่า “เดิมเมื่อมันจะ
 เกิดขึ้น, เราเห็นกำแพงนั้นนั้นมีสีเขียว ๆ,
 ครั้นนานมาอีก, เราเห็นเป็นเมล็ดกลม ๆ เล็ก ๆ
 อย่างละเอียดเขียวสดขึ้นกว่าแต่ก่อน, ต่อมา

มันก็งอกงามขึ้น, พ้นจากเป็นเมล็ดกลม ๆ,
 กลายไปเป็นเหมือนกำมะหยี่, ต่อมา, มันก็
 งอกงามนักขึ้น, โตติดกันเป็นแผ่น ๆ, แข็ง
 ขึ้นกว่าแต่ก่อน, ต่อมา, มันก็แตกต่อกันออก
 ไป, ดูเกือบคล้ายกับใบผักกูด, ต่อมา,
 มันก็งอกงามขึ้นไปอีก, จนดูคล้ายใบผักกูด,
 แต่ต่อมากว่าใบผักกูด. ฝ้ายต้นไม้น้ำคือจอก
 นั้น, เต็มเมื่อมันจะเกิดขึ้น, น้ำในบ่อก็
 เกิดเป็นสีเขียวขึ้นก่อน, แล้วจึงเกิดเป็นเมล็ด
 กลม ๆ เล็ก ๆ อันละเอียดเท่าไข่ปลาตุก, ครั้น
 นานมา, ก็เกิดเป็นใบขึ้น, เขาเรียกว่าแห่น,

ครั้นนานมา, ก็แตกใบมากขึ้น, กลายเป็น
 จอกหย่างเล็ก ๆ นิด ๆ, ต่อมา, มันก็งอก
 งามขึ้น, จนเป็นจอกใหญ่ ๆ. เจ้ารู้หรือยัง,
 ต้นไม้เหล่านี้, เมื่อแรกเกิดขึ้นก็เป็นของเล็ก
 จริ่ง ๆ, แต่มันงอกงามแตกขึ้นโดยลำดับ,
 จึงใหญ่โตได้ถึงเพียงนี้. ถ้าเจ้าจะตั้งใจทำ,
 หมั่นฝึกหัดวิชาสัปดาห์ทุกวัน ๆ, ทำไมเจ้าจะทำ
 ไม่ได้, ของที่เจ้าทำจะงามดีขึ้นทุกวัน ๆ,
 เหมือนกะตันตะไคร่น้ำ ที่งอกงามขึ้นนั้นไม่ใช่
 หรือ?” นายกลับจึงว่า “โอ ! จริงละพ่อ,
 เดี๋ยวนี้ไม่ได้คิดดังนี้เลย, ที่นี้ฉันจะหมั่นทำ

ไม่เพิกเฉยละ.” ต่อนั้นมา, นายกลับก็หมั่น
ทำงาน, จนสลักได้ดีคล้ายฝีมือนายแปลก.

สอนอ่านบทที่ ๑๑๘

ซึก	หึก	ปึก	ฮึด	ฝึบ	ปัด	ก้าก
อ้าด	ก้าบ	เอียด	ตูป	วัด	อวก	แอ็ด
ฮอด	ชวก	ควาบ	กึก	กุก	เกก	โกก
กอก	โจก	จอก	กาก	ฮึก	โอ๊ก	เอ๊ก
เอือก	จืด	เจ็ด	จอด	ฮุด	ฮึด	ฮอด
เอียด	ก้าบ	จูป	เจียบ	ตูป	ปั๊	ปั๊
ฮูป	ฮือบ	ปรวด	ปรวด	ปรวด	แปรด	ปรีด

สอนอ่านบทที่ ๑๑๙

ชัก^๕ชัก^๕ หอบ^๕หัก^๕ หัว^๕เราะ^๕ก้า^๕ก ใจ^๕เต^๕็น^๕ตึก^๕ตึก^๕
 ราก^๕อัว^๕ก อึด^๕ถึด^๕ อ้วน^๕ม้ก^๕กัก^๕ น้ำ^๕เซ^๕ียว^๕วัก^๕
 ผับ^๕ผับ^๕ เสียง^๕แจ้ด^๕แจ้ด^๕ ร้อง^๕วืด^๕ ตี^๕ตอก^๕ ทูบ^๕ดั่ง^๕อึก^๕
 ลูก^๕หมู^๕รื่อง^๕อึด^๕ หมู^๕ใหญ่^๕รื่อง^๕อึด^๕อึด^๕ ตุก^๕กะ^๕ตา^๕อึด^๕
 เสียง^๕แก็ก^๕ ดัง^๕โก้ก^๕ ร้อง^๕อ็อก^๕ ไก่^๕กะ^๕ตัก^๕
 เสียง^๕รื่อง^๕โอ้ก^๕ ไก่^๕เจ็ย^๕บ เสือ^๕รื่อง^๕ปืบ^๕ปืบ^๕ กบ^๕รื่อง^๕อ้อบ^๕

สอนอ่านบทที่ ๑๒๐

เสียง^๕เรือก^๕ำ^๕ป้น^๕เล่น^๕ชัก^๕ชัก^๕มา^๕ตรง^๕หน้า^๕บ้าน^๕. เวลา^๕
 กลาง^๕วัน^๕ฝน^๕ตก^๕ชัก^๕ใหญ่^๕. ใน^๕อก^๕ใจ^๕เรา^๕เต^๕็น^๕ตึก^๕ตึก^๕

ให้หนักแล้ว. เป็นใช้หนักหอบหัก ๆ น่ากลัวตาย.

เด็กเด็กเล่นทุบกันดังเสียงต๊อบต๊อบ. ลมพัดเรือน

ลั่นเอี้ยด. คนอ้วนอืดอืดหน้าอืดใจ. เซ็นเรือ

ในเลนเล่นปู้ดฆูตลงคลอง. หอยจับแจงขึ้นมา

แกงไม่น่ากิน. ไก่อุตีกันผับดินผับผับหญ่กับ

ดิน. ลูกไก่ของใครร้องเจี๊ยะเจี๊ยะหญ่ในเล้า ?

เสียงร้องวี๊ดตกใจอะไรกัน ? เสียงหัวเราะก๊าก

ชอบใจอะไร, อ่า ? ใครมาจับไก่, เสียงไก่

ร้องอ้อก ๆ หญ่ใต้ถุน ? นกกระตัวร้องแก๊ก ๆ

ไม่น่าฟัง. นกขมิ้นเหลืองอ่อนร้องแจ๊ดแจ๊ด.

เสียงหนูร้องจืดจืดหญ่ที่ไหน ?

สอนอ่านบทที่ ๑๒๑

มีเด็กคนหนึ่งเลี้ยงเปิดไว้ตัวหนึ่ง, ไก่แจ้ตัว
 หนึ่ง. ไก่นั้นเมื่อถึงกำหนดคราวที่จะขัน, ก็
 ตีปีกปั๊บ ๆ ! แล้วขันเอ็กอีเอ็กเอ็ก ! เจ้าของ
 ได้ฟังเสียงก็ชอบใจ, เข้าอุ้มลูบลำเล็น.
 เปิดจะใครให้เจ้าของรักบ้าง; พอได้ยินไก่ขัน,
 เปิดก็ตีปีก ปั๊บ ๆ ! แล้วก็ขันเสียงก่าบ
 ก่าบ ก่าบ ก่าบ ! ไก่ได้ยินก็รำคาญนัก.
 เปิดนั้นถ้าได้ยินเสียงไก่ขันที่ไร, ก็ขันประชัน
 แข่งทุก ๆ ครั้ง. ไก่ไม่หยากได้ยินเสียงเปิด
 ขัน, ก็ไม่ขัน. เปิดเข้าใจว่าไก่ขันสู้ตัวไม่ได้,

ก็ทำเราเรื่องต่าง ๆ. ไก่จึงนึกแต่ในใจว่า

“ถ้าเราอยู่ในบ้านนี้, เปิดก็จะขันตามหย่าง

เรา; เราไม่พอใจฟัง.” ไก่ก็หนีไปอยู่ที่

อื่น. เปิดนั้นครั้นไก่ไปแล้ว, ไม่มีผู้ใดจะ

สอนตัวให้ขัน, ก็ขันไม่ได้. เด็กผู้เจ้าของ

ครั้นไก่ไปแล้ว, จะใคร่ได้ฟังขัน ก็จับเปิด

ตัวนั้นมาให้ขัน, ก็ขันไม่ได้. เจ้าของก็ดี,

แลบีบคั้นคอเปิดจนร้องไม่ออก. ยายของเด็ก

นั้นมาแต่ना, เห็นหลานกำลังคั้นคอเปิดอยู่,

จึงถามว่า “นี่เจ้าจะคั้นคอเปิดมันเอาอะไร?”

เด็กนั้นจึงบอกว่า “แต่ก่อนเมื่อไก่อยู่, ไก่

ชั้นชั้นมันก็ร้องชั้นบ้าง; แต่เสียงที่มันร้องชั้น

นั้น, ก็ชั้นไม่เหมือนไก่ดอก; ถึงกระนั้น

ฉันก็ยากจะใคร่ฟังมันชั้นอีก; เดียวนี้มันไม่

ชั้น, ฉันจึงค้นคอมันให้ชั้น.” ยายแกจึง

ห้ามปรามสั่งสอนว่า “หลานจะให้เปิดชั้นมันจะ

ชั้นได้หรือ? ยายได้ยินแต่เขาพูดว่า ‘เสียงเปิด

เสียงไก่ไว้ได้กินไข่, เสียงวัวเลี้ยงควายไว้ใช้

งาน,’ ที่เจ้าจะค้นคอเปิดให้มันชั้นนั้น,

มันชั้นไม่ได้ดอก; หย่าค้นคอมันเลย, ปล่อย

วางมีเสียเถิด.” หลานเมื่อได้ยินยายห้าม

ปรามดังนั้น, ก็วางมีปล่อยเปิดตัวนั้นไป.

๑๖๓

ตัวสกด

มาตรา กั้น

สอนอ่านบทที่ ๑๒๒

คน กิน เย็น วัน หาญ สู้ญ ชวัญ ชาญ
เชิญ บุญ คุณ สกุน การ ควร เพียร เขมร
พล พาล บล ผล ทูล นิล มุล ทะมิฬ

สอนอ่านบทที่ ๑๒๓

กินเข้า เย็นคำ ช้านาน สู้ญหาย ห้าวหาญ
บาญชี มิ่งชวัญ ชำนาญ เชี่ยวชาญ
ล้างผลาญ ขอเชิญ เจ้าคุณ คำโบราณ

เมืองปราณ ประมาณกว้างยาว คนพิการ
 ทำการงาน เมืองเขมร ไม่ควรทำ สมภาร
 พากเพียร ไพโรพล เกื้อกูล เมืองชลบุรี
 พิดทูล ดอกอุบล รวงวัล ตำบลบ้าน
 มุลนาย มากมูล การมงคล คนพาล
 โรงศาล พวงพะหล ใจทะมิฬ ผาลไถนา

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๒๔

ที่บ้านนั้นเขาทำการอะไรกัน ?   ที่นี้ประมาณดู
 เนื้อนากว้างห้าไร่.   ทำหนังสือสัญญาให้ไว้เป็น
 สำคัญ.   คนผู้นั้นชำนาญในการช่าง.   คน

พิกการทำงานไม่แข็งแรง.   คนเชื่องใจยากจน
 ทนลำบาก.   มุสนายใช้บ่าวให้ทำงาน.   หมา
 มะพร้าวชนมากองไว้มองมูต.   คุณย่าเล่านิทาน
 ให้หลานฟัง.   ตามีไปเมืองปราณยังไม่มา.
 นายให้รางวัลแก่บ่าวไพร่.   คำโบราณห้ามว่า
 หย่าคบพาล.   คนชาวบ้านเขาชวนกันไปทำบุญ.

ตัวสกด

มาตรา กัก กัด กับ

สอนอ่านบทที่ ๑๒๕

ศก   ศุภ   สุภ   นาค   เมฆ   นก   มุข   เลข

อด อาจ เกียจ กิจ ดุจ เสรีจ โภช กฏ
 อัจฉ์ อัจฉ์ ถาด รถ บท บาท รส โทษ
 กบ ฉาบ ดับ ดิบ ราบ บาป รูป รูป ชีพ
 ทัพ ภาพ ศพ ภพ เสพ ลาก โลก

สอนอ่านบทที่ ๑๖๖

วันศุกร์ สุขสบาย เสรีโคก พระยานาค ยางก
 ลามก หน้ามุข เรือนเลข เมฆหมอก เปี้ยอัจฉ์
 แผ่นอิจฉ์ รังเกียจ เก้งกาจ อำนาจ กิจการ
 สมเด็จ ตรวจตรา ปิศาจ อาจหาญ สมโภช

กฎหมาย คำพูด รถไฟ บทกลอน บทบาท
 พระบาท พยาบาท ของมီးส พระทรงเดช
 บงกช ปราบกฎ ป่าช้า ประดิษฐ์ ประเสริฐ
 พระโอรส สังเกต สุภาสิต วันพุธ คำส่บถ
 สามารถ พระโอรส โอวาท ทำโทษ
 ทิศเหนือใต้ ประเทศราช ตรัสประภาษ พระโอรส
 สังเขป เทียนธูป ลิ่นซีฟ ทวีป เผศพ
 รูปภาพ ได้ลาภ กองทัพ มาณพ เจ้าจอมภพ

สอนอ่านบทที่ ๑๖๗

ที่หน้ามุขปลูกต้นไม้ไว้หลายต้น.   เขาเล่าว่า

พระยานาคหฺยู่ในถ้ำ. หฺยู่ที่นี้เป็นสุขสบายหรือยาย

ชา ? เด็กคนนั้นรู้เลขคิດหน้าไม้ได้ถูกต้อง.

กลัวย่น้ำว่าชีมาหำไบ้อจู้. สิ่งของนี้ตรวจดูให้ตรง

กับบาญชี. ตาลับแกช้บรรถไปรับนาย. สัมผลนี้มีรส

เปรี้ยวมากกว่าหวาน. ทำการงานหย่าคิດรังเกียจ

กัน. รูปภาพตัวนี้ฝีมือเขาเขียนดี. วันนี้มีลาภ,

จับฉลากได้ผ้าแพร. คนโสมนั้กมักลาภหาย.

สอนอ่านบทที่ ๑๒๘

คำต้องอ่านเสียงตัวสกดด้วย

กัลยา ชลธาร ผลไม้ ชนนี้ เจริจา กรมการ

พราหมณี เมขลา มัฆวาน พิจารณา เทศนา
 วิสัชนา นพเก้า ราชยาน อธยาไศย ปฐพี
 ปราถนา บุษบา อารอาณา โภชนาหาร คชสาร
 รัศมี อาตม รัชกาล วัฒนา ออฟฟิศ ปารีศ เรือเมล

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๒๙

ตัวหนังสือที่มีไม้ทัณฑฆาต ๙ อยู่ข้างบนไม่อ่าน

พระสงฆ์ หอยสังข์ ประสงค์ พระองค์
 บัลลังก์ สกรานต์ พระหัตถ์ พระสุคนธ์
 เมืองนนท์ นพรัตน์ ประปักษ์ มนุษย์ พยัคฆ์
 บริสุทธ์ เสนาสน์ หนังสือพิมพ์ พระชนม์

พระเจดีย์ พระคัมภีร์ หมูสัตว์ พระทนต์

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๓๐

พระอาทิตย์ทรงกลดมีรัศมีต่าง ๆ.   อารอาณา

พระสงฆ์มาสวดมนต์เย็น.   พระสงฆ์เทศนา

วิสัยนาเรื่องชาฎก.   เจริญถ้อยคำหย่าหยาบ

คาย.   ลูกขุนพิจารณาความตามคำโจทก์

จำเลย.   กรมการหัวเมืองมีบอกมายังกรม

มหาดไทย.   ได้นิมนต์พระสงฆ์มาเทศนาวันละ

ห้ากัณฑ์.   วันสงกรานต์ชาวบ้านเขาทำบุญ.

บุทคลทำบุญย่อมปราถนาผล.   หนทางสาย

ฤ อ่านเหมือน รี ฤษี ฤมิจนั้

ภ อ่านเหมือน ลี ระภก ภกซึ่

ภภ อ่านเหมือน ลี ภภษ ภภษ

สอนอ่านบทที่ ๑๓๒

มีชายผู้หนึ่งซึ่งมั่งเป็นคณมีทรัพย์สินเงินทอง,

คนบ่าวไพร่มาก; มีบ้านเรือนที่หญ่ใหญ่โตกว้าง

ขวาง. ชายผู้นั้นชอบทำสวนปลูกต้นไม้ดอก,

ไม้ใบต่าง ๆ; แลเสียงนกไ้ว์หลายหย่าง, หลาย

พรรณ. เวลาเย็นลงมาเที่ยวดูนก, ดูต้นไม้

เล่นหญ่ในสวน; ได้ยินนกที่เลี้ยงไ้ว์ร้อง, แล

พูดเสียงต่าง ๆ กันตามภาษานก,   ก็หยุดฟังนั่ง
 เล่นตามสบายใจอยู่ในสวน.   นกเอี้ยงอีกตัว
 หึ่งเขาเอามาให้,   แต่เจ้าของไม่ว่าใครจะชอบ
 ใจ;   ให้บ่าวเอาไปเลี้ยงไว้ด ๆ หยาก ๆ,   ใส่
 กรงซึ่งตั้งไว้ตรงหน้าต่างเรือนเล็กในสวน.   นก
 เอี้ยงตัวนั้นได้ยินคนพูดจากันหู่เป็นนิตย์,   แล
 บางทีก็มีผู้ไปสอนให้พูดภาษาคนหู่เนื่อง ๆ;
 นกเอี้ยงตัวนั้นจำภาษาคนได้,   ก็พูดไปตามคำ
 ที่เขาสอนหู่เสมอ.   ครั้นเจ้าของคนนั้นเดินเที่ยว
 ชมนก,   ชมต้นไม้ไปใกล้จะถึงเรือนเล็กใน
 สวน;   ได้ยินเสียงนกเอี้ยงตัวนั้นพูดภาษาคนได้,

ก็มีใจนึกชอบมากขึ้น, ก็ให้บ่าวยกกรงไปตั้ง
ไว้บนเรือนที่ตัวอยู่; เลี้ยงดูไม่ให้อดหยากเหมือน
แต่ก่อน. วันหนึ่งเจ้าของมีทีไป, พาผู้คนบ่าว
ไพร่ไปเป็นอันมาก, บ้านเรือนไม่มีคนอยู่. คน
บ้านใกล้เคียงกัน, ที่เป็นคนพาลเคยลักเข้าของ
เขา, รู้ว่าบ้านนั้นไม่มีคนอยู่เรือน, ก็ขึ้นไปจะ
ลักเอาของ, พอได้ยินเสียงนกพูดขึ้น; คนผู้ที่
มาลักของนั้นสำคัญว่าคนอยู่บนเรือน, ก็หนีไป.

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๓๓

ตัว ร สกตไม่มีตัว อ ต้องอ่านเหมือนกับมีตัว อ

เซ็นคำ พร อ่านว่า พอน เป็นต้น

อวยพร สโมสร พลากร บทจร กุญชร

ทิศอุดร พระนคร ถาวร พระกร สุนทร

รำลคร บังอร อรชร ชโลธร สิงขร

มังกร กิหร วานร อัสตร อักษร อากร

สมพัตร มารตร อุทาหรณ์ มูลปรกรณ์

ปฏิสังขรณ์ ความอุทธรณ์ อลงกรณ์ อาภรณ์

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๓๔

ตาดีขี่ม้ามาตุลคร.

นายอากรนำเงินมาส่งคลัง.

ตาแก่เก็บเกสรบัวมาต้มยา.   ทายกช่วยกัน
 ปฏิสังขรณ์พระอาราม.   จินใช้ธรรูปมังกร.
 ความฝ่ายจำเลยอุทธรณ์โจทก์.   ผู้ใหญ่ให้ศีลให้พร
 แก่ลูกหลาน.   เขาที่พระบาทมีถ้ำชื่อกินร.

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๓๕

คำไม้มีลายมีตัว ย อ่านสำเนียงเหมือนกับไม้มีลาย
 ที่ไม่มีตัว ย เช่นคำว่า

ไชย	ไทย	ไวย	โลย	ไคย	ไสย
ไรร	ไมย	ไภย	ไชย	ไคย	ไ নয়
ไชย	ไภย	ไภย	ไสมย	ไฉย	ไหญ

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๓๖

ไชยชนะ เมืองไทย เจริญไวย พวงมาลัย
 อาไศย วิไศย เมไวย วิไวย อะสงไย
 โรคไภย อุปไภย ชีพตักไชย อรไทย
 มหาดไทย พระฤไทย มโนไภย พนาไภย
 ชลาไภย อาทิตยอุไทย ชลไภย พิราไภย
 อาไภย ถินไภย กลไภย สงไภย วินิจไภย
 บัฏจไภย มารยาสาไภย อัยยาไศย
 อธิปไตย โรคไภย พลไภย

สอนอ่านบทที่ ๑๓๗

มีไชยชนะแก่ข้าศึก. ชีพวงมาลัยมาห้ำพวง.

คนมาอาศัยอยู่ที่บ้าน.   ผู้ใหญ่ช่วยไชยให้
 พรแก่ลูกหลาน.   คนแก่โรคไถยมักเบียดเบียน.
 หย่าเป็นคนเจ้ามารยาสาไถย.   เด็กหมั่น
 เรียนหนังสือไทย.   คนมีธยาไถยเรียบร้อย.
 คำเชื่อว่า ชำสงไสย ยังไม่เชื่อ.   หนีอะไรไม่มีใคร
 ถึงอะสงไชย.

สอนอ่านบทที่ ๑๓๘

สระไอ สระเอา มีตัวสกด   ต้องอ่านเป็นเสียงสกด
 ได้เหมือนกับคำอื่น ๆ ด้วย
 ท่อไปป.   มินไทม.   หนังสือพิมพ์ชีบบางกอกไทม.

ไผ่ผืนซุน. ทองเปานต์. หน้าหักเอานส์ ๑.

สอนอ่านบทที่ ๑๓๙

ตัว ร สักด ๒ ตัว รร ดังนี้ เรียกว่า ร หัน

อ่านเหมือนมีไม้ขีด สรร อ่านว่า สัน เป็นต้น

เลือกสรร กรรแสง บรรหาร บรรจบ บรรดา

บรรยาย บรรลือ บรรเลง พรรษา อรรณพ

พระขรรค์ สวรรค์ อัจฉรย์ ผิวพรรณ

เมืองสุพรรณ มีครมภ์ ใจฉกรรจ์ ทศกรรฐ์

สุพรรณิ พระกรรณ สุวรรณ บรรณาการ

ธรรมดา	อ่านว่า	ธัมมะดา
มรรคญาณ	,,	มัคคะญาณ
จักรพรรดิ	,,	จักกระพัต
สุพรรณเจดีย์	,,	สุวัณณะเจดีย์
กรรมฐาน	,,	กัมมะฐาน
อรรถกถา	,,	อัดทะกะถา
ธรรมเทศนา	,,	ธัมมะเทศนา

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๔๐

พระสงฆ์จำพรรษาอยู่ในวัด. ตามีมาแต่เมือง
 สุพรรณ. ที่ศาลามีธรรมเทศนา. สิ่งของ

ทองรูปพรรณมีมาก. คนทำบุญปราถนาไป
 สวรรค์. คนหนุ่มกำลังฉกรรจ์. ฤๅชีเอาไศย
 หฺยู่ในบรรณศาลา. หย่าก่อกรรมก่อเวรแก่กัน.

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๔๑

คำสระ อี ไม่มีตัวสกด ต้องมีตัว อ หฺยู่ท้าย เพื่อ
 จะให้เห็นถนัด จากสระอี เช่นคำ

คือ   ถือ   มือ   ชื่อ   ชื้อ   ลือ   ลือ
 มื้อ   ปรีอ   หรือ   ตื้อ   รื้อ   เป็นต้น

~~~~~

คำ หย่า หฺยู่ หย่าง หยาก ๔ คำนี้

ใช้ตัว อ นำได้เหมือนกัน คือ อย่า อยู่
 อย่าง อยาก ดังนี้ อ่านเหมือน ห นำ
 คำตัว ท กล้ากับตัว ร อ่านเหมือนตัว ช หลายคำ
 คือ ไทรม ทราย ทราบ ทราม ทรง
 ทรวง ทруд ทรัพย์ อินทรีย์ เป็นต้น

สอนอ่านบทที่ ๑๔๒

ตานากับตาอิน, บ้านแกอยู่ริมทะเล; แกเป็นเพื่อน
 กัน; แกเคยไปหาปลาตามชายทะเลด้วยกันเสมอ แต่
 หาปลาได้น้อยไม่พอกิน, ถ้าวันใดใครหาได้มาก

คนนั้นก็ได้กินอิ่ม, ถ้าได้น้อยก็กินไม่อิ่ม.

อยู่มาวันหนึ่งเมื่อถึงเวลาจะไปหาปลา, ตานาจึง
พูดกับตาอินว่า “เพื่อนเอ๋ยเพื่อน, ธรรมเนียมที่
เคยนั้นเราเลิกเสียเถิด; เรามาสัญญากันเสียใหม่
จะดีกว่า, คือถึงเวลาจะไปหาปลาเมื่อไรก็ให้กะแยก
ทางกันเสีย, ว่าใครชอบจะไปทางเหนือ ทาง
ใต้ หรือทางน้ำลึกน้ำตื้นอย่างไรก็ตามใจ, แล้วแต่
จะตกลงกันเมื่อเวลาที่จะไป, ถ้าได้ปลามาแล้วก็
มาแบ่งปันกัน.” ตาอินก็เห็นชอบด้วยจึงว่า “ดีแล้ว
ที่แกว่านี้เป็นอย่างชอบใจเราที่สุด.” เมื่อตานากับ
ตาอินพูดกันตกลงแล้ว, ตาอินชอบไปหาทางน้ำ

ตื่นแก้ก็ไปหาตามชายหาดทรายแลในคลอง. ตา
 นาแก้ก็ไปเที่ยวหาที่ทะเลน้ำลึก ๆ; หาไป ๆ แก้ก็เอา
 ส่วรงซ้อนได้ปลาฉลามใหญ่ตัวหนึ่งแล้วแก้ก็พามาบ้าน.
 ฝ่ายตาอินไปหาวันยังค่ำ ไม่ได้ปลาเลยสักตัวเดียว,
 พอเวลาเย็นก็กลับมาบ้าน. ตานานั่งคอยอยู่พอเห็น
 ตาอินกลับมามือเปล่า, จึงแก้งถามว่า “เพื่อนได้
 ปลาที่ตัว?” ตาอินจึงว่า “เราไปวันนี้ไม่ได้ปลา
 เลย.” ตานาหัวเราะแล้วจึงว่า “แกเต็มทีนัก, ไป
 ทั้งวันจะเอาปลาสักตัวเดียวก็ไม่ได้, เราไปครู่เดียวได้
 ปลาฉลามมาตัวหนึ่งใหญ่สะหนัด. ปลาตัวนี้เราจะให้
 แกครึ่งหนึ่ง; แต่เราจะเอาข้างหัว, แกต้องเอาข้าง

หาง.” พอตานาว่าเท่านั้น ตาอินก็โกรธจึงว่า
 “เราจะเอาข้างหัว แกเอาข้างหางบ้างเป็นไร ?” ตา
 นาจึงว่า “เราเป็นผู้หามาได้ เราจึงจะเอาข้างหัว,
 แกหาไม่ได้ เราจะให้ข้างหาง, ว่าอย่างนี้จะถูกหรือ
 ผิด ?” ตาอินจึงว่า “แกว่าอย่างนั้นก็จริงอยู่, แต่
 เดิมทำไมแกจึงไม่พูดอย่างนี้, เป็นแต่สัญญากัน
 ว่าหามาได้แล้วก็กินด้วยกันเท่านั้น, ที่เมื่อได้
 ปลามาแล้วจะมารวาคคนนั้นได้ข้างหัว, คนนี้ได้
 ข้างหาง อย่างนั้นอย่างนี้ไม่ยอม.” ตานากับ
 ตาอินโต้เถียงกันไปมาก็ไม่ตกลงกัน.

ฝ่ายตาอยู่แชนคอกไปซื้อกระดาดมาจะปิดว่าว

ชาย; แกเต็นมาทางนั้น. ตานากับตาอินกำลัง
 ถียงกันวุ่นวาย, พอเห็นตาอยู่ถือกระดาดเต็น
 มา; นึกว่าเป็นตระลาการก็ดีใจ, เชิญตาอยู่ขึ้น
 มาบนเรือนแล้ว, ก็บอกเรื่องที่โต้เถียงกันนั้นให้
 ตาอยู่ช่วยตัดสิน. ตาอยู่ก็ทำอุบายว่า “อืออือ !
 เหนื่อยจริง ๆ, เขาเชิญเราไปชำระความฟังกลับมา
 เดียวนี้, ดูตุ้กระดาดเขียนเรื่องราวเป็นหอบสองหอบ
 ชำระเสียออกแย้แล้ว. เราว่าจะกลับไปบ้านอาบ
 น้ำเสียให้สบายสักหน่อย. ความเล็กน้อยเท่านี้ก็
 ต้องมากวนเราด้วย.” ตานากับตาอินก็อ้อนวอน
 ไปอ้อนวอนมา. ตาอยู่ทำที่เป็นเสียไม่ได้ จึงว่า

“ถ้าจะให้เราชำระจริง ๆ แล้ว ต้องเชื่อฟังคำเรา
 ทุกอย่าง จึงจะชำระให้ได้.” ตานากับตาอินดีใจ
 ก็รับว่าจะเชื่อฟังคำทุกอย่าง. ตาอยู่เห็นสมคะเน
 ก็เอามีดตัดปลานั้นออก ๓ ท่อน, แล้วแกจึง
 บอกว่า “ปลา ๓ ท่อนนี้, ให้ตานาได้ข้างหัว,
 เพราะเขาเป็นผู้หามาได้. ส่วนตาอินนั้นให้
 แกได้ข้างหาง, เราเป็นผู้ตัดสินได้ข้างกลาง.”
 พอตาอยู่ว่าอย่างนั้น, ตานากับตาอินจะไม่ยอม
 ก็ไม่ได้, เพราะได้พูดไว้เสียแล้วว่าเชื่อ
 ฟังคำของตาอยู่ทุกอย่าง, ก็จำเป็นต้องให้ตา
 อยู่ได้ข้างกลาง, แล้วจึงคิดเห็นว่า “เราไม่

พอที่เลย, เมื่อก่อนจะแบ่งปันให้กันกินเสียแต่
 ดี ๆ ก็จะมีแล้วกัน, นี่ตาอยู่มาเอาไปกินเสียเปล่า ๆ;
 แล้วเอาที่ตรงพุงมันไปกินด้วย, ไม่เป็นเรื่อง,
 การอะไรเราตกลงกันเสียแต่ลำพัง, คงดีกว่า
 หาผู้มาตัดสินเป็นแน่.” ตั้งแต่นั้นมาตากับ
 ตาอินไปหาปลามาได้ก็แบ่งสู่กันกินเป็นปรกติ, ไม่
 ได้เถียงกันอย่างแต่ก่อนอีกเลย.

สอนอ่านบทที่ ๑๔๓

มีเด็กสองคนพี่น้อง, คนพี่ชื่อถี, คนน้องชื่อถ้ำ
 พ่อแม่เป็นทาส, นายเขาใช้การงานหนัก
 ได้ความลำบากมาก; ลูกทั้งสองคนนี้ก็อด ๆ

อยาก ๆ. พ่อแม่มีความสงสารลูกเป็นกำลัง.
 แลมาคิดถึงตัวว่า “ไม่มีวิชาสิ่งไรที่เป็นการเบา,
 นายเขาจึงใช้ให้ทำการหนัก ได้ความลำบากเป็น
 อย่างยิ่ง.” จึงพูดกันสองคนผัวเมียว่า “ลูกสองคน
 นี้, แม้นนานไปอายุมากเติบโตขึ้น, นายก็
 คงจะเอาตัวเข้าใช้ ให้ทำการหนักเหมือนอย่างเรา.
 เราจะทำอย่างไรดี ?” ข้างตาผัวจึงว่า “ลอง
 พาไปฝากพระสงฆ์ท่านไว้, ให้เล่าเรียนหนังสือ
 อยู่ในวัดดูที.” ยายเมียก็ว่า “ดีแล้ว.”
 เมื่อปรึกษากันตกลงฉนี้, จึงพาลูกสองคน,
 คือ นายถี, นายถ้ำ, ออกไปวัด; ฝากพระไว้

ให้เล่าเรียนหนังสือ. นายถีคนพี่ชายเป็นคนดี,
 หมั่นเล่าเรียนหนังสือมิได้ขาด; แลเป็นคนมี
 อธยาไศยเรียบร้อย, หมั่นเอาใจใส่ดูแล
 ปฏิบัติพระผู้เป็นอาจารย์อยู่เนือง ๆ. ข้างนายถ้ำ
 คนน้องชายนั่น เป็นคนเกียจคร้านในการที่จะ
 เล่าเรียน, พอใจช่างการเล่นต่าง ๆ. พระผู้
 เป็นอาจารย์ จะสอนว่าอย่างไร ก็ไม่มีใครเอาใจใส่.
 อยู่มาพ่อแม่ของนายถี, นายถ้ำ, แก่ชราลง;
 ฝ่ายข้างนายนั้นคิดจะไม่ใช้, จะเอาลูกสองคน,
 คือ นายถี, นายถ้ำ, มาใช้แทน; นาย
 จึงให้หาตัวพ่อแม่ของนายถี, นายถ้ำ, มาพูดว่า

จะปล่อยให้ทำมาหากินตามลำพังตน. จะ

ไม่ใช้การงานอีกต่อไป; แต่ให้เอาลูกสองคน

นั้นมารับการแทน. ตายายสองคนได้ยินนายว่า

ดังนั้นก็ดีใจ; จึงไปหาพระผู้เป็นอาจารย์,

ลาเอานายถี, นายถ้ำ, มาให้นายใช้แทนตัว;

แล้วสองคนตายายก็ไปทำมาหากินตามลำพังตน.

อยู่มาวันหนึ่ง, นายบ้านนั้นคิดจะทำบาบุญซี

ทรัพย์สิ่งของทองรูปพรรณ, ทั้งบ้านเรือน,

เรือกสวน, ไร่นาของตัวให้สิ้นเชิง; แล้วจะ

แบ่งให้แก่บุตร, ภรรยา, แลหลาน, เป็นส่วน ๆ

กัน; จึงให้หาคนในบ้านนั้น, ทั้งนายถ้ำ

ด้วย; มาถามดูว่าใครเขียนหนังสือเป็นบ้าง ?

คนที่นั่งอยู่นั้นก็ไม่มีใครรับว่าเขียนได้. ขณะ

นั้นนายถิไม่อยู่, มีธุระลาหายไป; ครั้น

กลับมา, รู้ความว่านายจะต้องการคนเขียน

หนังสือได้, ไปทำบาญชีสิ่งของทั้งปวงในบ้าน;

จึงเดินขึ้นไปหานายบนเรือน. นายแลเห็น,

จึงถามว่า “เจ้าถิ, เจ้าอยู่วัด, เรียนหนังสือมา

นาน, ฝีมือเจ้าเขียนหนังสือเป็นอย่างไร ?”

นายถิก็รับว่า “กระผมพอเขียนได้บ้างขอรับ.”

นายจึงให้นายถิทำบาญชีทรัพย์สินสมบัติทั้งปวง.

นายถิก็ทำบาญชีสิ่งของได้โดยเลียด. ตั้งแต่

นั้นมา, นายก็ไม่ใช่ นายก็ทำการหนักเหมือน
 เช่นแต่ก่อน; มอบธุระให้ดูการบ้านเรือนแทน
 ต่างหูต่างตา. นายก็ค่อยมีความสุขสบาย. คิด
 ถึงคุณของนายซึ่งได้อุปถัมภ์ตนมาเป็นอย่างดี.
 ส่วนนายถ้านั้นต้องรับทำการหนักต่าง ๆ เหมือน
 อย่างบ่าวไพร่ทั้งปวง, เพราะตัวไม่มีวิชาอะไร
 ที่จะช่วยตัวผ่อนการหนักให้เป็นเบาได้; ก็ต้อง
 จำทนลำบากทำงานให้นายเขาไปวันหนึ่ง ๆ; เมื่อ
 เลิกทำงาน, กินข้าวแล้ว, ก็นอนไป, เป็น
 ธรรมดาของคนซึ่งเกียจเช่นนั้น.

สอนอ่านบทที่ ๑๔๔

คำมีตัว ร อยู่กลาง อ่านออกเสียง

แต่ตัวหน้า ตามมาตรา คือ

มารค อ่านว่า มาก สารท อ่านว่า สาด

นารณ ,, นาด มารณ ,, มาด

ชลมารค สกลมารค ฤทธุสารท วันสารท

บรมนารณ นรนารณ สามารถ ภูวนารณ

สอนอ่านบทที่ ๑๔๕

คำสกดเป็นตัวกล้ำ ต้องอ่านด้วย ดังคำว่า

สัตรี อ่านว่า สัตตรี

สัตรู	อ่านว่า	สัตตรู
อัตร่า	,,	อัดตรา
พัตรา	,,	พัตตรา
สาตรา	,,	สาดตรา
ยาตรา	,,	ยาดตรา
มาตรา	,,	มาดตรา

~~~~~

คำตัวสํกตมีสระประสมอยู่ด้วย แต่ไม่อ่านสระนั้น

บัญญัติ	อ่านว่า	บันหยัด
สมบัติ	,,	สมบัติ
กษัตริย์	,,	กษัต

ประพฤติ	อ่านว่า	ประพรีด
ปฏิบัติ	,,	ปฏิบัติ
วิบัติ	,,	วิบัติ
อาบัติ	,,	อาบัติ
ธาดุ	,,	ธาด
เหตุ	,,	เหต
พระเกตุ	,,	พระเกต
ธุมเกตุ	,,	ธุมเกต

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๔๖

คำอักษรควบที่ไม่ใช้นำมีบ้าง คือ

ฉบั้ง อ่านว่า ฉะบั้ง

ผดุง	อ่านว่า	ผะดุง
แสดง	,,	สะแดง
สับง	,,	สะบง
โสดง	,,	สะโตง
เผด็จง	,,	ผะเด็จง
เส็บียง	,,	สะเบียง
เถกึ่ง	,,	เถะกึ่ง
ถกน	,,	เถะกน
ขจร	,,	ขะจร
ขบวน	,,	ขะบวน
เถเบียน	,,	เถะเบียน

สัดม	อ่านว่า	สะดม
ส่ำบาย	,,	สะบาย
ซ้จาย	,,	ชะจาย
ส้กล	,,	สะกล
ฉกรรจ์	,,	ฉะกรรจ์
ส่ดิง	,,	สะดิง

สอนอ่านบทที่ ๑๔๗

คำตัวอื่นหัดอ่านเหมือนมีไม้พัด เป็นของโบราณใช้

รวงงรวไว ดงงนี้ บงงเกอด กำลง หล่งงไหล

ดั่งงใจ ฟงงเสียง ผ่นงง คลงง ทั่งงผอง

บนนทม อนนว่า ดันดันน เสียงสนั่นน
 ดั่งนั้นน ครั้นน ท้วด้าว ววกทิง ตวตณ
 ผกกหญ้า ตตตรอน ตบบไต่ แบ่งปนน
 บี้บคั่นน กลั่นนใจ บงงตัว ทังงั่นน

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๙๘

คำสระเอีย มีตัวสกด   หนังสือโบราณบางคำใช้
 แต่พยัญชนะประสม   คือ
 รยง   อ่านเหมือน   เวียง   ขยว   อ่านเหมือน   เขียว
 รยง   ,,   เรียง   รยก   ,,   เรียก
 ขยน   ,,   เขียน   บยด   ,,   เบียด
 ปลี่ยน   ,,   เปลี่ยน   รบยบ   ,,   รเบียบ

สอนอ่านบทที่ ๑๔๙

คัดจากพระราชพิธีโสกันต์ ลิลิต กลอนฉัน

๐	ศรีสวัสดิ์พิศาล.	สถานราชสถิต,
วิจิตรประไพไพโรจน์,	โชติ์ชัชวาลชลิต,	
ดุสิตมหาปราสาท.	ราชมหามณฑลรัตน,	คลัง
สมบัติโอฬาร.	ราชอุทยานอุดม,	เรือน
บรมวงษานุวงศ์.	ตีกอนงกำนนวน,	รียบ
รงกนสนส้าง,	รณยาผ้างพื้นชาล.	บาน
ใจชมทกแหล่ง,	ทกตำแหน่งมอปปุสิต,	กิจ
พิทักษ์ทกพาย.	โคมไฟรายรอบท่าว.	มั่วว

หมู่หญิงคลาคล่ำ, หลายลำหลายคณา, เปรม
 ปรีดาท่วผู้, รู้แต่งกายอคร้าว. บราณร้าว
 รอนทกซ์, ล้วนเสพสุขบำเทืองเรองร่า, สิ่ง
 สวัสดิ์เรื่องเรื่องสะราญ. ๗๖

สอนอ่านบทที่ ๑๕๐

◎ วัยงวงงบรมราชเจ้า จอมสยาม
 ปราสาทรัตนพิมาน หยาดฟ้า
 สรรพสิ่งวิจิตรงาม นลักลวด ลายแฮ
 กนกรัตนเรื่องจำ จัปหา ๗๖

๐ สกลมารคส่ออาดล้น	เศลา ปุแฮ
ตึกหมู่แกวเต้งยาว	ยัดส้าง
ตำหนักพระวงศา	ห้วงศัรบบ รยงแฮ
ทกแหล่งเลอศล้าสร้าง	สืบมา ะ

*

*

*

๐ แซ่ซ้องนองเนื่องหน้า	อเนกนพนต์
ต่างสุขวายุทุกข์คลา	คลาดซ้อง
หญิงป่วนปะปนกน	สนุกรื่น เรองแฮ
บ้างเร่ร่อนร้านร้อง	รยกขาย ะ

๐ ปางทรงดำริห์ให้   แห่ไล่   กन्हนต์แฮ

พระอนุชในสาย   ศักดิ์ให้

เพื่อพระเกียรติ์ภิโย   เจริญยิ่ง   ยศนา

เป็นแบบแบบไวใช้   สืบไป   ๗๖

*   *   *

๐ จัดการแปลงปลี่ยนเื่อง   อย่างเคย

แห่แต่กำหนดใน   นิเวศน์วัง

กระบวนตันทยบแต่เกย   ผาสุด   จนวนนา

ตรงลืบปลื้มวคั่ง   เขตปราง   ๗๖

◎ การเล่นทกลิ่งลั่น   ฝ่ายใน   ลั่นแฮ

พิณพาทย์รายทางวาง   ช้องแว่น

เรบงอ้าวอีกแทงวิไลย   ญวนหก

ลั่นแต่หญิงแก่งลั่น   อย่างชาย   ะ

.....เห็นเด็กนักเรียนที่เรียนหนังสืออยู่หลายๆ ปีไม่มีใครจะรู้ได้เพียงไร ตาม
อาจารย์ได้ความว่า เด็กตามหัวเมืองที่มาฝากเรียนหนังสือที่วัดได้มีเวลาเล่าเรียน
ไม่เต็มปี เพราะต้องไปช่วยบิดามารดาทำนาทำเลี้ยงชีวิตรปละหลายๆ เดือน
.....เด็กเรียนได้เพียงครึ่งหนึ่งก่อนหนึ่งยังไม่ทันรู้หนังสือ พอถึงฤดูนาต้องจะไป
ช่วยนา กลับมาก็ลืมเสียโดยมาก.... ข้าพเจ้าจึงคิดเห็นว่าควรจะมีแบบเรียน
อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งให้เด็กเรียนจบเล่มได้แต่ภายในหกเดือนที่เป็นคราวเรียน
ในปีหนึ่ง

.....เห็นว่าควรจะแบ่งวิธีสอนหนังสือออกเป็น ๓ ตอน คือสอนให้เด็กอ่าน
หนังสือตอนหนึ่ง สอนให้เขียนหนังสือตอนหนึ่ง และสอนให้แต่งหนังสือ
ตอนหนึ่ง.....

.....จึงได้แต่งแบบเรียนเร็วขึ้นตามความปรารถนาเดิม เพื่อจะสอนเด็กทั้งในกรุง
และหัวเมืองให้รู้หนังสือได้เร็วขึ้นกว่าแต่ก่อน แต่ยังไม่ไว้วางใจว่าจะเปนได้ดังความ
คาดหมาย จึงได้ให้ลองสอนเด็กด้วยตำรา^{นี้}ตั้งแต่ยังไม่ได้ลงพิมพ์ เด็กเรียนใน
ห้าเดือนรู้ตลอดเล่มหนึ่ง อ่านหนังสือทั้งปวงได้หมด.....